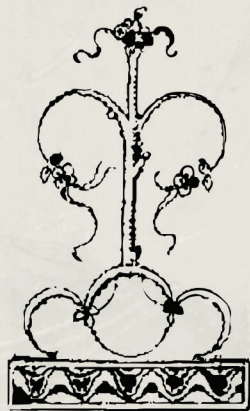

Benke László

A tűz ígézetében

Benke László eddig megjelent könyvei

Piros barackfa (versek, 1974)

Csordítok nyírvizet (versek, 1978)

Változás (versek, 1982)

Előttem kiterítve (önéletrajzi regény, 1991)

A kihalt játszótér (versek, 1993)

Gyalogos riportok (1995)

Sértők és sérültek (regény, 2000)

Haláligszomjazom (versek, 2001)

Szélvízvölgye (kisregény, 2001)

És hirtelen leszáll az este (szociográfia, 2003)

Veszteség (versek, 2005)

Otthonkereső (regény, 2008)

Az Élet szerelme (versek, 2011)

Hová lett aranytrombitád?
(válogatott és új versek, 2013)

A szerelem erőterében (versek, 2014)

A megőszült kert (versek, 2016)

Fontosabb szerkesztett kötetek

Vérrel virágzó 1956 – ötven magyar költő versei

Tamási Lajos: Keserves fáklya, válogatott versek

Móricz Zsigmond: Szegény emberek, novellák

El ne felejtse, aki él

– Tamási Lajos legszebb versei

– 1956 szellemiségének hiteles őrzői

A könyvek megtalálhatók
a Magyar Elektronikus Könyvtár
– mek.oszk.hu – oldalán.

Benke László
A tűz ígézetében

nka

Nemzeti Kulturális Alap

© Benke László
© Hét Krajcár Kiadó

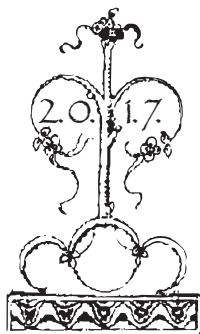
ISBN 978-615-5683-09-1

Hét Krajcár Kiadó, Budapest, 2017
Felelős kiadó: a Hét Krajcár Kiadó igazgatója
Tördelés: Benke Attila
Készült Szekszárdon, a Séd nyomdában
Felelős vezető: Katona Szilvia ügyvezető igazgató

Benke László

A tűz ígézetében

Válogatott versek

HÉT KRAJCÁR KIADÓ – BUDAPEST

PIROS BARACKFA

Csordítok nyírvizet

Kívül s belül a végtelen
homályos, mint a virradat.
Éjszakát old a havazás,
fátylát a lélek fölveszi.

Gyermekarcommal hópehely
pillámra fagyva elmegyünk,
nagyfejsze sír a vállamon,
mesében, hóban billegek.

Szentkirály fényes mezején
felbúg a fehér orgona,
az élet csupa hófúvás,
anyám is mindig elmereng.

Magába száll a hómező,
valami mindig elmarad,
a muzáj mindig követel,
erdőre megyek irtani.

Hűtsd le te hó a homlokom,
borongj te borús kupola.
Boldog és görnyedt ágakon
jégcsapok, szentek orrai.

Nyíresem kényes derekát,
erdeim fehér törzseit
tavaszodván majd megnyitom,
csordítok édes nyírvizet.

S hogy megremeg a hóesés,
nyírfa a lélek, gondolom,
megeshet én is nyír leszek,
nagyfejsze hüppög vállamon.

Jó utat!

Kitakaróztál a sárból,
anyád fájdalmából.
Elmehetsz.
Felépítheted
a tengernek vélt
történelmi pocsolyánál
hitedet.
Lépteid
ahogy az ősi mező
csöndjét
felverik,
eleve elrendelt sorsod
zengetik.
Jó utat!

Piros barackfa

Nem lehet az szelíd, barackfám,
aki vérző testedből szakadt ki;
én is megérintettem vércsepp szirmodat,
s azóta fölemelt ujjakkal tudok csak vallani,
tőlem esengő, rózsaszín szerelmet ne várj.
Ledönt és naponta újra talpra állít
egy roppant rügylobbanás,
pedig lelkem nyugalmat áhít, de a báránynak is
tigrisként kell élni a feltámadásig,
hogy kinyíljon minden virág, harsanjon a rét,
s lélekezendítő legyen piros suhanásod.
Szívemből a zuhanó röptű sirályokat
s a magány fekete varjait is üzd ki örökre,
s ha majd az örömben egygyéfonódhatok veled,
gyönyörűm, földem menyasszonya,
esküdözést tőlem akkor se várj.
A hűség csak cifra rongy, önérdek, rendjel
annak, aki hivatalból a mellén kívül hordja,
én úgy vagyok tiéd, hogy nem is veszem észre,
csak versírás közben, húsz centivel a föld felett,
amikor emlékezem tetteim szívütemére.
Lobogj föl piros barackfám: példád nyomán
minden ép ág kibontja kincseit,
és tündöklő tüzed ígézetében
engedj engem jární elmúlásomig.

Hazatérés

A napraforgókat rendre lefejezték,
sugaras fejüket sarlóval leszelték,
megrakták szekerem
koporsó formára,
felültettek engem a legtetejére
halál lángolásba,
halál lángolásba.

Szekér a harangszóban

Aznap este,
mikor napraforgóval megrakott szekerünk
megállt a harangszóban,
apám fekete kalapjáról lassan pergett
alá a sötétség. Csak én láthattam,
a gyerek, a levágott napraforgófejek
sugaras lángolását. A kamrában
már égett a mécs, friss petróleumszag áradt,
lopózott inkább, mint a szegénység.
Ma is hallom a dobolást: az éjszakában
sokáig botoztuk, vertük a napraforgót.

Fennakadt mozdulat

Apám szavai a mezőn, 1958. június

Úgy voltunk vele,
mint ami az előbb
még kezünk ügyében volt,
de már hiába keressük.
Megállt mozdulatunk a levegőben
és elfeledtük azt is.
De aztán azon a nyáron
recsegő szekerünk nyomában
jött a hír,
a meggyilkolt híre.
Csak suttogva mertük a nevét kiejteni.

Séta a Váci utcában

Két öklöm: külvárosi kődarab.
– Mit kezdjek vele?
Nézegetem a fényes kirakatokat.
– A magamét törném össze vele?

Hogy felment a forradalom ára!
És milyen suta a tükörben alakom.
S a próbababák kerítő mozdulatában,
lám, mily belvárosi a forradalom.

Szorítom a követ. Visszaszorít.
Tétova öklömben sorsom kettéhasad.

Koszorúzás

A szónok
állig
ünnepi beszédben.

Fegyvertelen dühök
fuldokolnak
lenn.

Különös születésnap,
különös temetés ez.

Gyávák és papok
új módi miséje.

Hozsánna
a földön átsütő csontokon,
a bukás diadalmaskodik,
a lélek megnyomorítatik,
elhatalmasodik rajtunk a hozsánna:
hozsánna
néked győző!
Megkoszorúzzuk
szoborba fojtott mozdulatod!

– Szobor
szólalj!
Földreldhatom?

– Minden hatalmat!

Állok.
Pántlikák a zászlók.

S mint zsíros lé
csorog
a szónok állán
a szó.

Se víz, se vér.
Térdig érő nyál.
Tömegméretű szélütés.

1967

Gyár, díszben

A csinnadratta mögött
dideregve cipeljük a némaságot.

A gyár
díszbe öltözött.
Piros, kék, sárga
égő-koszorút
aggattak a gyárra.
S a vasma és reményre
valahonnan köd szivárog.
Színpompás
novemberi köd.

Nem.
Nem szivárog.
Ráhömpölyög.

Röptetés

Szabadságtól zeng az ég,
a bajnok is, a röptető,
kié a háló és a madzag is,
ki madzagvégen ugrabugrál.
Föleresztett hálójában
sok madár!
Én meg itt
kitekert nyakkal nézem ezt a
röptetést,
hogy hihíhí
meg hahaha – röpjöljeteK
ha zeng az ég, hull a toll,
toll havaz; egy toll-madár
túllépte kapott szerepét,
elröpjölt, tudta bár,
nem fog golyót a toll,
a toll mégis golyót fogott;
így esett, hogy
lezuhanT,
övé ez a nekrológ,
lenne bár a bajnoké, kié a háló,
a madzag, sőt a puska is,
mit elsütött s most a jobb kezében
ráz, hogy hihíhí meg hahaha:
röpjöljeteK,
madarak!

A csalhatatlanság tojásában

A csalhatatlanság tojásában
jó volt – minek tagadjam?
De láthatóvá tett egy égi
gazdaasszony s a villanyégő
megmutatta: létem megfogan.
Zápultam volna el a lét
előtt? Talán mégis jobb a lét
alatt kotyogni ezt meg azt.
Éppen azt beszéli egy...
mindegy;
beérem már egy rezdüléssel
s hogy leplezzem gyöngeségemet
reményen felül hangoskodom. Zene bizony
ez is – mi volna más? – hogyha,
mit léleknek mondhatok,
ilyen hangot ad. Rámsütheted: bolond
vagyok, meg a puskádat is,
ha már, mint híreszteled,
angolkórban szenved szellemem.
Igen, a szenvedés, igaz.
E vallomással – ápolómnak –
tartozom neked, de nyugodt lehetsz,
nem töröm szét a ketrecet,
melyen kívülrekedtél.
Lám, csíkos vagy te is, a keret
árnyéka rádvetül s míg őrzöl,
rettegsz –.

Gyárnegyed

A nagydumás kémények árnyékában
lesütik szemüket a házak.
Kerítéshez támaszkodnak
s néha-néha összenéznek.
A jövő elfáradt ideérni.
Lábuk előtt
szánnivaló utca lődörög
a temetőig,
gyárig.
Erre mentek el a férfiak
s az édes nők.
A macskaköveken
macska tekereg.
Nem tud egerészni.
Örülnek a darazsak,
a legyek,
ha süt a nap.
Szegefű topog az ablak alatt,
színét keresgéli,
rázogatja kormos szirmait.
A tűzfalak repedtek,
ráncosak.
Itt, ott golyóütötte seb.
Nem könnyű meghalni.
Ideszokott a szenvedés,
hallgatag,
mint a küszöbre vert
szerencsepatkó.

Beidéztek

De az isten szerelmére,
ne húzódjatok el tőlem!
Jött az idézés,
menni kellett,
oda
ahova nem süt be a nap,
ahol pecsét alatt
remegnek SZIGORÚAN TITKOS nyárfalevelek,
igen,
mint a kígyó kése,
várva alkalmas szisszenésre,
várva a félelem konkrét kézbesítésére.
Bevallom
nem vagyok mozhíós,
beszari bokor vagyok,
olyan a szemem, mint az asztali lámpa,
úgy ültem ott, mint az asztali lámpa,
görbe lélekremegésben,
poklom bugyrába kiabálva,
bele a valóság szutykos fülébe:
máskor ne bízta rám
felséges titkait,
mert kifecsegem!
S erre itt ez a
buszon is megjelenik,
kacsingatással riogat,
hogyan leválasszon,
„testvérek vagyunk”,
mondta bent is,
én meg azt hittem
mindig patkányluk rejti.

Az utolsó szó jogán

Szorít a szíjad végtelen,
lazíts, uram, a kényszeren,
mondhattam volna holtomig.

Végképp elmúlt minden ok,
kegyelmet kérni nem tudok,
húzhatod szíjad csontomig.

Ha majd a húsom elrohad,
föl ne oldozd a csontomat,
pribék, hogy meg ne öljelek.

Halálfej-díszes kalapod
minek kincstárban tartanod,
tiéd ma még a győzelem.

Történet

Én nem bíztam rá,
te nem bíztad rá,
ő nem bízta rá,
mi nem bíztuk rá.
Ki bízta rá?

Búcsú a fejőkétől

Eltűnsz, fejőkém? El?
Te elavult,
tejszagú szerelemmel telt edény –
mi hasznot hajt a kép,
képed szívem zugában?
Leülepszik a vér
a sugárutakon
s a motorizált esti csók
hiába robog göndör illatért.
Fejőkém –
az isten tudja mért
hozott eszembe
a benzingőzös környezet.
Elakad az emlékezet
s a mindenható ész
nem tárol lim-lomot.
Ég veled!
S ti szegény marháim,
jól tejelő haszonállatkáim,
tőgyetekről hullott levél
a gazda-kéz,
hát bőgjetek
egy utolsó mélabúst.

Búzavirág

Búzamező, búzavirág,
hová lett aranytrombitád?

Kék mosolyod, az a gyöngye
sírdogál kérébe kötve.

Anyám és apám fényképe alá

Önérzet, szellem, tisztaság,
szépség sugárzó diadala,
mértéke a becsület maga.
Sehol sincs őhöz képest fogható.
Ő a világon a legdrágább anya.

Felette emberarcú apám.
„Hetvenhét évig szerettelek.
De jó, hogy megjöttél, mama!”
„Örök szerelmem, papa!
De jó, hogy megtalállak itt!”

El-elzsibbad szívemben a vágy,
hogy már övelük legyenek.
És eltűnik arcomról a sár,
ha ők megérintenek.

Hűség

Innen el nem mehetsz,
ide köt a kert sírása,
hallgatnod kell
a karóhoz kötözött virágok énekét.

Anyám

fekete ruhában
szomorúság,
falevél-arcát
idő-hernyó eszi.

Hazám

Olvasztótégelyben
tárogató.

Remegő

esőcsepp a melled,
tenyerem tölgyfalevél.

A kihalt játszótér

Kihalt játszóterünk
hintáit a szél
meglibegteti még kicsit.
Aztán a lánc
ismét
megfeszül.
Sötétség
ül
mindenen.
Leheletem
fogaim közé fogom.
– Aludjatok csak, gyerekek,
csurranjon szátok sarkából
gyanútlan édes nyálatok,
ki tudja, mivégre lettetek.
Ki tudja, játszhattok-e még,
felröpít-e a képzelet,
lesz-e játék és lesz-e tér,
lesz-e még holnap, gyerekek!

Villámfénynél

Tamási Lajosnak

A távolban dörög
s a keretben
itt rezeg az üveg
s dong
dönög
életem átlátszó
gondolata:
nem vagyok golyóálló.

Látvány egy erdélyi kiránduláson

Legelt a ló s föl nézett néha.
Föl nézett és gondolkodott.
– Vajon honnan s hová buszoznak
erre ezek a boldogok?

Köröskörül magas hegyek
koszorúztak lovat s mezőt.
Ló és mező, mező s hegyek
egyek voltak már idő előtt.

És zúgtak a buszok; a ló legelt.
Anyátlan hullt arcába a haja.
Azóta a hó is hányszor lehullt!
De ott az a ló a fájdalom maga.

Isten likas kötényében

Báránylevél a falu fölött.
Fiam, isten likas kötényében vagyunk
mindannyian. Anyám lelke megzörrenti
a jegenye száraz leveleit, békességre inti
a hetyke füveket. Ne félj,
ne féljete! Angyal bujkál a csillag mögött.
S anyám a szöggel átütött
edénybe vizet önt,
s a kiszáradt konyha földjét megöntözi.
Hétköznapi siető nyolcasokat,
ünnepen csigázó karikákat pingál
a kehes agyagra. Őrzi a port?
A mindent megbocsájtó szegénységet?
Fanyar virágait a föld fölissza, emlékezetem
megőrzi. Miért? Mi haszna?
Csámpás ciroksöprűm a megmondhatója.
Hallhatatlan sírás röpköd; anyám az örök
padlásfeljáróban,
ahonnan ömlik a por.
Port szítál az eresz alja, por száll
a házunk ablakára,
de átüt rajta a gyerekkorom,
s a Városba fut.
Végrehajtószagod van, ciroksöprű,
végrehajtószagod!
Utánam a Himnusz integet.
Táncolj csak te csámpás cirokseprű, imbolyog
a sápadt házfalon, a zöld udvaron átröpültem.
Cserebogár,
te versből röppenő cserebogár után
futkosó gyerek... Korom
dobozba zárt, és nincs híd
nem-volt-ifjúságomon, hogy átvezesselek.

Isten likas kötényében vagyunk mindannyian,
s az árnyékom, mint a csapda,
rám csapódott. Viszem magam,
viszem a hátamon kő és üvegcserepek,
mellkasok, hörrenő lemezek
roncsain át,
oda, ahol valamivé még lehetek.
Mert lejárok, mint az inga,
bután megáll bennem az árnyék,
lassan, álomtalanul
éjjeledek.
Harmatkor,
ha lemegy a Hold,
feljössz-e az ipari égre,
képzelet? Csak egy árva seprű
cirókál a műcsillagos kupolában,
emberek. Szobányi dobozban,
világgá szűkült falak között,
föllapozatlanul.
Hallgatják a híreket.
Mialattunk / a parketta / megfagyott.
Vadludak a világ négy sarkában,
dadogjatok!
Bárányfelhő sehol.

Szó

Te rejtőző
te vetkőző
ragyogó
meztelen
szó,
arcomat felbontó
fehér
papíron borzongó
fekete
hópehely,
pilléző életjel,
első és utolsó
bölcso,
védj meg
és védekezz
fegyverem:
szó.

Arcom magasában

Fuldokló ablakom mögött
arcom magasában
végzem a belső szereléseket.
Lecsavart fényemnél is látom
a hiány
egyre tökéletesebb.
Lármázik a lélek,
hogymit tegyen
s mire elgondolom
elfordul tőlem
minden alkalom
s a réseken
időm elszökik.
Ilyenné lettem
s vagyok önmagamból
kilakoltatott árnyék,
akinek a fény is fáj még
neándervölgyi éjszaka.

A fájdalom tücske

Észrevétlen a fájdalom,
átszökkenve a gátakon,
a hajamban elzizegve
belecirpelt a szívembe.

Úgy feszíti élet-húrom,
hogyha nem szól, magam húzom.
Cirpelések közt hallgatom:
ég a tájban a fájdalom.

Cirpelésnek kényes tücske,
össze vagyunk hegedülve,
úgy össze vagyunk dalolva,
ha nem lennénk, hiányozna.

Keserédes kenyér gyürke,
te vagy ki a tücsköt küldte,
nem megy már ki, nem is cirip,
sírt ás lassan, azt is kicsit.

Életrajzi jegyzet

Szégyenem, ha tehetetlen,
nem volt hová eltemetnem,
éltem annyi szabadsággal,
hogy a vécen, halk sírással,
magam elnyugtassam.
S téve dolgom, undorodva,
szolgák között alázkodva,
magamat is megutáltam.
Jaj, de sokszor megkívántam
sorsosaim vérét.
Késsem a köszörűkövön
kifentem, hogy majd ledöföm
a janicsárt, a főnököm,
s leomlik vele börtönöm,
töletek mi elzár.
Öljön újra szolga szolgát?
Kérdésüket jól föladták
mióta trónt, bármekkorát,
emel fölénk a szolgaság.
Emel s ledönt, emel s ledönt,
és így tovább, és így tovább!

Gyötrellem és átok

Hittem szépségnek, tisztaságnak,
láttam gyönyörűszép lánynak,
tündöklő barackfának.

S félve, hogy elveszítem,
görcsösen kapaszkodva
piros barackfa-sziromba,
szerelem győzelem-jelében
miért ne hittem volna,
s hogy a föld s az ég
okker és búzavirágkék
tenyerén az a lány
velem örökké lángol,
szeme szédítő íriszében
hullva vércseppes sziromágyra,
miért ne hittem volna:
végtelen vele a vágta,
s húzában boldog robbanással,
mikor a láng utolsót lobbant,
miért ne reszkettem volna,
hogy a föld s az ég minden
szerelme és világossága
végleg összeroppant s nélküle
magány, gyűlölet és szégyen
az osztályrészem.

Miért is hittem volna,
hogy újra meg újra
mindenki ringyóját
tartom a karomban,
s lehajtott fejjel
mint nyomorult szolga,
miért ne rimánkodtam volna
mocskos kis örömért,
miért ne hittem volna,

kést miért ne fentem volna,
vérét miért ne szomjaztam volna,
s mint sav másnapos gyomromban,
miért ne hánytorogtam volna
émelygő világban,
s bukva gödörből gödörbe,
magamtól is megundorodva,
elzüllött tűzfalak
tövében időtlen körözve,
imát és szitkot a számra
miért ne lökne
gyötrelem és átok.

Veszteség

Nem a gyümölcs és nem a hiánya,
vehetek a piacon, amennyit akarok,
nem a pénz és nem a hiánya,
dolgozhatok érte, amennyit akarok,
nem a dal és nem a hiánya,
dalolhatok éppen, hogyha akarok,
nem három felnőtt gyermekem,
bár csaknem mind a három elhagyott,
nem a feleségeim, elhagytam őket is,
rend szerint, mind a kettő elhagyott,
nem az öregedés, nem az, hogy magam vagyok,
vagy nem vagyok magam, nem az gyötör,
hogy van gyönyör vagy nincs gyönyör,
kedvesem is van, épp elég, amennyi kell,
otthonosabb velük az életem
e hányódásban is, mint amilyen volt,
és mégis, ha még nem tudom,
előbb-utóbb én is megtudom,
mert valakinek majd vallani kell,
hogy miért lettem esküszegő, semmiért,
miért vagyok csaknem vidám élő-halott,
nem azért, hogy élek-e, maholnap meghalok,
nem az Istent tagadtam meg én,
nem kegyelemért fázzom, koldulok,
nem a semmi fáj nekem, az üres űr,
hanem a veszteség, a semmi fátyola,
mit mélyen eltemettem, mint e föld.
Te fájsz nekem, földem menyasszonya,
tündöklő suhanás, piros barackfám,
én is megérintettem vércsepp-szirmodat,
még gyümölcs előtt – te fájsz nekem

ifjúság, lelkem szegett szárnya,
mint fejszének kivágott fa, elárult képzelet,
szerelem lehullt virága, vesztett rózsaszín.

AZ ÉN OTTHONOM

Kihantolt emlékezet

Gyökerek.
Sírgödör falából kiálló gyökerek.
Micsoda kapaszkodás
méltó lét után!
S szülőföldem merül föl. Hol a temető
mellett fenyves erdő áll.
Féllábú fenyves erdő áll.
S gyökerek,
sírgödör falából kiálló gyökerek.
Sárga föld, halálszagú. Örökké
porhanyós. Az emlékezet
nem tud elszakadni, képtelen
levetni múltja terheit.
Talán ha hallgatok –
nem marja magány arcomat,
mely mint a nyári ég, könnyű most.
Felhőt hessentek el, s gondolom,
ez hát a nyelv tünékeny rebbenése.
Gyökerek.
Sírgödör falából kiálló gyökerek.
Amott kígyó csusszan át
a kerítés alatt – rezzen egy
száraz fűcsomó. Bent
katonák, kőcsillagokkal fekszenek.
Emitt meg nagyanyám. – Nagyanyám,
dicsérték-e a bablevest?
– Micsoda testvériség!
Micsoda ragaszkodás!
Temetőben is külön kerített
hazában nyugszanak.

Gyerekkor

Tejkoromban,
mesék kellős közepében,
este mikor csillag lobbant,
az én anyám gyufát gyújtott,
s magasodva
szentként, szépen,
fölmutatta, mint az Urat.
Úgy vitte föl azt a lángot,
lelkéből az árnyat oldva,
föl a szegre,
istállónkban
gerendára
fölakasztott
lámpásunkba.
Énnekem még nem volt árnyam.
Lámpafényben,
mesék kellős közepében
tejre vártam.
Faküszöbön üldögéltem,
úgy vártam az édes tejet,
anyám keze lüktetését,
tehéntőgyek halk zenéjét.
Az én anyám azt mesélte,
minden este mondogatta,
habzik a tej fejőkénkben,
Jézus lesz a jászolunkban,
lámpa ég a fejünk felett.
S ki volt az a holdas árnyék,
ki lépte át küszöbünket,
mesék kellős közepében
ki itta el meséinket?

Édesanyám,
mért nem mondtad,
hogy a hóhér
hóhérunk is.

Ha felnő a gyöngyvirág

Gyöngyvirágként
könnyen voltam,
levélanyám
védelmében
szüntelenül
nem zokogtam.

A kép

Lerajzolom
a meggyilkolt szerelmet,
a szíven lőtt forradalmat,
a maradék emberség rettegéseit.
Rajzolok
bálványt hatalmas díszterembe
s megrémült,
tapsos
tömeget vele szembe;
a tömegbe másról beszélő
festőket, költőket, zenészeket.
Meddig, Uram, még meddig
rajzolok
dadogó nyelvet,
vonagló száját,
hátráló időt,
kétségbeesett ígéket,
s megértem a gyáva életet.
Rajzolok
tágra nyílt pupillát,
mindent elnyelő fekete lyukat,
kiírtott játszótereket,
várakozókat,
reményteleneket,
s csalásnak,
édes vigasznak
rajzolok égi rózsakerteket.

Kockakő a pokolból

Kicsikarni a szépséget? Hol tank taposta szét
az arcomat? Kicsikarni a szépséget?
Ahogy a vérrel öntözött, kopár,
kiégett pokol kövei közt felvérzik e csöpp virág?
Hogy átéljem magam? Vagy száműzzem a szenvedést,
s rágjam a szavak hamuját,
a semmi hályogával szememen,
mint aki jövőbe lát? A képzelet hiába sugárzik,
a mindenható időt át nem lépheti;
előre menne, s csak visszaútja van.
Ott bolyong, ahonnan vétetett,
s hová a test már nem követheti. Hogy visszhangoznak
a pokol kiégett kövei! Az úr is lila redőkbe kövesül.
Talán e hang még jóra int, ellenállhatok,
szívem az üregben lángoltathatom.
De mennyi rossz, egyensúlyvesztő tapasztalat,
káprázat, kiontott, kőrepszto vér. S kié?
A mindennapok: tragédiák, katarzis nélkül.
Valaki talán örül vergődéseimnek, de mit bizonyít ez?
Lever vagy fölemel, csak ő cselekszik? Isten talán?
Választhatnám Uramnak, ez némiképp föloldana,
hiszen jól ismerem a hódolat narkózisát. Csakhogy
nem enged, se győzni, se veszteni. Öröl. Prédára tart.
Mit vethetnék ellene? És e csöpp virág?
Nekem maradjon ő, e kopár,
kiégett kövek közt felvérző csöpp csodavirág;
érte és általa e kihűlt pokolban – élek.

Hagyaték

Testvértelen páros késünk,
anyám lassú hörpöléseitől
elkopott alumínium kanalunk,
anyám életét, anyám élete
eltűnt idejét, a ragaszkodó
szegénység rekvizitumait
naponta megérintem – s leng,
leng és ragyog valami csillogó
ezüstgömb szívdobbanásom
égő tűjére szúrva, s hallom:
nád, az idő nádasa hajlong
panelmagányomban, s bolyong
a vissza már soha, vissza soha
nem hozható, de áll a lopva
itt hagyott tükör falamon, anyám
tükre, a kegyetlenség tükre,
hogyanaponta lássam magamat,
lássam: készül a fekete kendő,
s fiamból az árnyék a szót
csak elgurítja, hogy: apa,
ugye sokára lesztek öregek?

A kivilágított gyász

Ködben remegő fények aranylombja: esti város
sebeiből a vér
a lejtős utcákon aláfolynak:
kivilágított gyász,
rejtőzködő ünnep,
ember a fekete csöndben
fölparázsló erekkel,
magukba roskadt hegyek
rendületlen nyugalma
és koronája: csillagos éj,
ti elvérző tettek
és elvérző szavak, szavak,
bazsalikom illatúak,
bebalzsamozott koporsóink,
házak,
gyertyafényekkel kivarrottak
s te csillag,
álmaink fénylő tisztán
kire bízunk magunkat?
A gyilkos kezétől hirtelen
halálsötét lett, Istenem,
szíven lőtt utcák és szíven lőtt terek,
s íme a part, és a folyó,
folyó: áruló időknék bűnbocsánatért mormoló
lágymag, gerinc,
országos akasztófa, ahogy ránk zuhan
szélütött hazánkon a csend
szétszivarog,
kivégzettek, meghazudtoltak, temetetlenek
kísértő árnyai,
ablakok elsárgult sugarában

jövömenők és várakozók,
belső beszédek végig az úton,
megrettent lombok
és kezek,
hullása simogatásnak, jajnak és vérnek
mindhiába,
élők hallgatása, holtak segélykiáltozása,
kis népek, nagyok
szétszórt játékszerei a térben,
világ prédája, maradék,
megégett erdőnk szívében
hamuhalom,
ázsiai homály, tévedhetetlenek
és eltévedtek, leégett hit, az űr
hideg lehelete, minden elsőhajtott nincsből
a megtagadott Isten –
én innen hazafutok,
Istenem,
hova futok itthon is idegenben? –
És mégis, menni újra emberek közé,
de köztük is csak rőzsét
tördelek magamban
magányunk tüzére,
s elhamvadok inkább,
mielőtt a dicshimnusz elzengéném.

1981

Ott

Ott van a jövőnk, ott van,
meggyilkolt álmainkban,
a ránk roppantott éjben,
kiontott magyar vérben,
temethetetlen múltban,
élve él ott a sírban.

Madárdal

Töletek én
eloldalgok,
töletek én
elrebbenek,
micsoda május
lombjaiba menekülök,
és súgom,
legalább magamnak
suttogom:
ebben a térzenével kitömött levegőben
távol esik tőlem az öröm,
szinte szégyellem, hogy
vagyok.

Nem

Örölni fehérre hajam
a gond malomkövei közt?
Rágatni ronggyá
mérgek lassú cseppjeivel
agyam s hitem?
Kiért? Minek?
Hallgatni sötétséggel megvasalt
csillagos lőtornyok
hideg csikordulásait
ellenem, s csak nézni és várni
míg a gyötrődő könyvek
árnyékával rácsozott mennyezet
szét nem robban vagy rohad fejem felett?
Lemondani szótlán
a mienk rám eső részéről is,
saját hazámról is,
hogyan ezer
nemtelen bitorló kedvére játszadozhasson?
S nézni üresen újra
végig a kifényesített utca
vérmosta kövein
s látni szétgurult koponyák
visszhangos termeiben
a halál mézsfehér villanásait?

Madárijesztő

Ki ez a fáradt
nem-lehet-ember,
mit őrzök én itt?
Mi lesz belőle,
mi lesz belőlem,
mi lesz belőlünk?
Foszló gerinccel
láncolt helyünkön
sikkadunk lassan,
tűnünk a tájban,
elmos a zápor,
föltúr a vadkan.

Szobám közepén

Megállok a szobám közepén,
lehajtom fejemet, s ha lépek
reccsenő padlórepedésből
röppennek föl a denevérek.
Két gyermekem alszik odaát.
Kétségbeesésem gyümölcsei.

Téli rózsza

(A négy éves Attila fiam verse)

Télire a rózsza
visszahúzódik
a szárába,
megágyaz magának
és elalszik.

Az én otthonom

Hóvégi asztalunkon
megint a fillérek
szégyenletes tornyai.
És sírások és versírások
bőségszaruja,
tehetetlen gyűlölködések
és szomorú kibékülések gyomorgörcsei.

Az én otthonom
nem is emlékeztet
múltba tűnt csendes otthonokra.
Tenyerem őszi levél,
fennmaradni és hullani vágyik,
duruzsoló kályha melegére vágyik,
ágyba szédült testedhöz
riadtan közeledik.

Az én otthonom
tömeglakás.
A szilárd alapokat csak remélem.
A falak mélyében mocsár bugyborékol,
nádasok hajladoznak
s vadmadarak röppennek fel
a parketta repedéseiből.

Az én szobámba
diktátorok ordítóznak be
a képernyő vakablakán.
Hiába kapcsolom le őket
újra és újra kivirágóznak,
mint a sarki penész.

Törlőronggyal kezemben
hiába szerencsétlenkedem,
hülye kormányok
még hülyébb csapatai masíroznak a halálba.
Az én gyermekeim?
Gyönyörűek, mint a te gyermekeid.
Bíznak a jövőben,
szembekötősdit játszanak,
ha már a játszótér kihalt.
Az én otthonomban
gázzal fűtünk, főzünk és mosakszunk.
S a kiszáradt levegőtől
korán megkehesedünk.
Tarkónk fölött
szellőzőnyílások jelzik:
itt élni életveszélyes.

Lakótelepi idill

Szemre, szóra, isten áldására
mindegy, mióta áll a ház,
de nem mindegy, kiért, kinek s hogyan.
Még nyolcvan évig pontos terv szerint,
és elmondhatom, hogy országosan
fenn költök itt a negyedik
kalitban – fiókám, ezt megjegyezd,
s ha jó lesz, unokádnak épp ilyet
építtethetsz majd boldogan!
Csak jól vigyázz, hogy csöndbe légy,
mert megköttözk, mint a múltkor is,
mikor a gondolatról
miattad vált el a kép.
Hagyd a támadást, ó, gyermekem,
a pecket, tudhatod, sem lenyelni,
sem kiköpni nem lehet.
Láthattad atyád, miként belezte ki
a fridzsidert, óvakodj tehát,
szálljon rád a rémület,
s vedd például vekkerünk,
ki oly erős rugóra járt,
hogy faltövéből, mondhatom,
ma már húzni sem lehet.
Zavarjon tán hogy nincs zsanér,
s az összevont, bozontos szemöldökfán
csüngő kulcs helyén szú a biztonsági őr?
Gondoltam én, nyomban fölkelek,
e férget szétlövöm, de hát
egy birka bújt belém, ráadásul puska sincs.

A jövő nyomortelepén

Termel a nyomorúság, termel,
magányt magányra halmoz.
Ne félj, a holnap kényelmes lesz,
ha máshoz többé nem ragaszkodsz.
Ne mondd nekem, hogy tartós
öröm a szerzeményünk.
Érzem, hogy lassan szétreped
panelbe vakolt reménységünk.
S magától összeomlik,
amire gyűjtögettünk.
Lazulnak már az eresztékek,
kitűnik kietlen kedvünk.
S termel a nyomorúság, termel,
régire újat épít.
A jövő nyomortelepén
emeli panelmagányod égis.
Üvöltsek? Visszafogom
tulajdon szívverésem.
Nőjenek föl a gyerekek
s fütyörészhet a szél a résen.

Épül az ország

Épül az ország, épül,
hitekből, hitetlenségből,
madarak meggyilkolt dalából,
pirosból, feketéből,
épül síkság sikolyából,
hegyek rémületéből,
sírkeresztekre
temetőik csendjéből,
fölszántott csontokra
megdermedt emlékből,
épül édes hazánk
munkások kezétől,
valakinek mindig épül,
valakinek mindig útjába épül,
alászolgáljból, pénzcörrenésből,
halálig táncból, úgy épül,
hogyan belezöldül, belekékül,
ígéretből és árulásból,
csipkés tornyai nyakcsigolyákból,
rókamosolyból, farkasharapásból,
épül hóhér kegyéből, várakozásból
épül a szomorú ország.

Panelmagány

Panelmagányban kiabálok,
panelmagányban hallgatok,
panelmagányban veszítem el
a tegnapot s a holnapot.

Panelmagányból nincs kilátás,
csak új panelmagányra van,
mindenemet a panelmának
adom s adom, boldogtalan.

Panelmagányban panelember,
nem gyűlölök, nem szeretek,
az összetartó Istent várom
s szép csöndesen szétrepedek.

Enyhe dühroham

Rendüljön meg a föld a fájdalomtól,
robbantsa szét
a bennrekedt üvöltés koponyámat:
Boldogot hazudik a nép
s elégedetten nyámmog,
fállábról fállábra döcög
és gagyog
úrhatnám szolgák előtt,
s nyüsztve oldalaz óljába
levezetni megaláztatásait.
Ez vagy, szabadság: a hús
fekete virága fölött
tíz perc térdeplő remegés,
s az éjre sárga
epeízű reggel,
naphosszat pedig a csörgők
boldog csörgetése.

Romok

1

Ezek az utcák s ezek a házak
nyomorúságossá koptatják életünket.
Tehetetlenség, szégyen, kétségbeesés,
undor és önutálat
veri föl lelkünk romjait.
Egyikünknek agya fonnyad el,
másikunknak szíve podvásodik.
Nem tudom magam
elképzelni itt.

2

Úgy élni s jární, mint aki
romjait lábon hordja ki?
E földönfutó tájakon
megszokhatatlan állapot.

Elmékben mennyi rombolást
végzett a gond! A homlokát
csak önmagára döntheti.
Isten! Talán örülsz neki?

3

Ó

lélegzet
ne hagyj el!
Mennyit szerettem
s mennyit szerethettem volna!

Nem kellene ülni és bámulni
magamba, bámulni e gyűlölet-romra,
nézni a házam falából

porszemeket
pergető
golyónyomra!

4
Istenem,
Élet,
nem tudtam lenni éked,
naphosszat mormolom fájón:
lehajtom fejem virágát,
kegyelmes kaszák előtt
lehajtom fejem virágát,
Istenem,
Élet!

5
Bujkál, mint a bűvópatak,
hegyek, erdők leomlanak,
széllel porzik életünk,
széllel porzik életünk.

6
Talán csak magamat szelídítem,
talán csak bennem alszik el az állat,
mikor szavaim mélyén a fájdalom
tükröt emel a tapasztalásnak.

Sírás

Csókjainkban, gyerekünkben
sír a sírás kenyerünkben,
sír amikor beszélgetünk,
hogya jövünk, hogya megyünk,
sír a közel, sír a távol,
Isten sír az elmúlásból,
fel-fel sír a gondolatban,
sír a földben, sír a magban,
önműködően a gépben
nem találok emberségem,
bólogatok, mint egy robot,
sírok, rívok, unodorodok,
szalagján a nagy egésznek
zokognak az alkatrészek,
ordítok a gyűlöletben,
sír az élet, szeretetlen,
hajladozva sír a nádszál,
megaláztál, megaláztál,
olyan szégyen, szinte senki
nem akarja észrevenni,
benn a házban sír egy halott,
legyőzöttek, virrasszatok,
anyánk, ha csak megérintem,
felzokog a génjeimben,
sír a cipőm és kabátom,
halálom, ha felpróbálom,
sír a növény, sír az állat,
nincsen aki ellenállhat,
sem az álom, sem a való,
túl sok lett a sírnivaló.

Egyedül

1

Lehet, hogy fölösleges lesz
megtenni azt a néhány mozdulatot,
ajtót kellene nyitni –
mintha csöngettek volna.
De ha senki sem áll kinn, a csalódás
fájdalma nevétségessé tesz.
Csak el ne felejtsem: a postás
meg a szégyen ajtóról ajtóra jár
s nem lehet tudni előre semmit.

2

Egyedül vagy, barátom, meg én is
egyedül vagyok.
Összeröhögnek hátunk mögött
az árnyak, váratlanul
vállunkra ver s széthordja
sóvárgásunk a szél.
De csak hallgatunk. Várunk.
Hallgatjuk
lehallgatható életünk.

Íratlan

Mindig a versre gondolok,
a megírandó egyetlenre, mely nincs sehol,
mégis érzem – vérem áramában
lapul és lüktet valahol.
Öldöklő dalát e néma versnek
csak én hallhatom, s a képeket,
miket a végtelen lét
elém vetít, csak én láthatom.
Testemből az erőt ő fogyasztja el
s az édes álom miatta kőnehéz.
Miatta ülök a bágyadt délutánba
hallgatni homlokom pattogó zománcát,
időlakatoknak kattanásait.
Ő megy el a kulcsok zörgésével
és őt sejdítem úri messzeség
kísértő fényében izzani, mintha csontvázamat,
ki annyi halálnak és annyi júliusnak
ikerpárja itt, ahányan élünk
ölünk és szorongunk e rogyant földgolyón.
Lövöldözhet a fájdalom, én nem jajdulhatok,
kívánom inkább a csontvázamat,
az egyetlen, a megíratlant,
kibe magamat végleg beleöltem.

Köszörűs a tengerparton

Tenger,
Tenger,
te lomhán vonagló szenvedő állat!
Élsz?
Alszol?
Vagy megöltek?
Félsz,
hogymindent elsöpörhetsz?
Olajos
nagy
test –
csak gyűjtöd magadba a csöndet,
mint éjjel a gyárak?
Neked dorombol a sötét
csillagos macska,
rajtad élesíti holdas körmeit
s rajtam,
ki egyenlő lettem a földdel,
egyenlő vagyok a parttal,
Tenger,
Tenger,
míg egy voltam veled
minket a mindenség fájdalma rengetett
s mivé lettél
kitaszított,
te ostorral lecsendesített
fölháborító nyugalom,
pocsolya.

Az idő szakadékában

A már nem és a még nem
szakadékból kéken
képzeletemmel hogyan – ?

Létem vasárnapjára
hitetlenül hiába,
hittel is mindhiába.

Anyám is meggyötörve
hull kútmélynyi közönybe
s főzi, főzi a levest.

Mert csak a visszavétel
gödre csontzenével,
a dörgő hörgő nóta.

Halálra nem hiába,
mindörökké bokázva
előtte, csak bokázva.

Íme a béke csöndje.
Valahol könnyen földve
fölsóhajt egy szép halott.

Lengyelország, 1981

Érdemes-e a szépséget hajhászni,
ha összeégett lélekkel
ugyanoda hullok mint azelőtt.
A történelem szakadékéba,
égre kiáltó falak tövébe,
terroristák ösztüzeiben
túlélőként zsugorodva.
Nem fogok embert ölni –
ennyit elért velem és általam
sok vers-íma
és a tízparancsolat,
bár a tábornokok korszakában
ez sem bizonyos.
Mert ha újra meg újra magamat kell
kétségbevonni, ha elárulom
lelkiismeretemet s marad
ez a hetven-nyolcvan kiló
rongy anyag,
ki az, ki szeret, mi emel föl
s szerethetek-e?
Szabványos istenek röhögnek emelvényükön
s a megalázottak
mosolyra illesztett szájjal hódolnak nekik.
Elönt a düh és a szégyen,
hiába égtem,
a bosszúálló angyal sehol;
csak a vers, egyszer-egyszer még visszarúg,
bár haldokol, mint a megperzselt embererdő,
a szépség, jóság és szabadság
megdermedt ága.
Statárium van a reményre,
kijárási tilalom a gondolatra,
homlokomon az idő negyvenedik

kardcsapása,
reménykedhettek,
keringhettek,
sikoltozó balkáni vakvágány renget,
kivédhetetlen arcok: denevérek
csapódnak szemembe, megülnek,
hegyek és mocsarak miazmát büfögnek
s a bosszúálló angyal sehol;
csak ez a gyerünk
vissza, vissza, vissza.
Könyörületes Isten!
tégy próbára végre engem.
Mennyit szerettem, akartam
s mennyit szerethettem volna,
s a gyűlölet csap össze fölöttem.
Hát vissza, vissza, vissza
dögkeselyűk, hiénák, ragadozók!
Visszaveszem karmaitok közül az életem,
földem, szabadságom, hatalmam.

1981. december 14.

A Nap gyermeke

A sötétség roppant falából kel föl a Nap.
Végigfut a város porszürke ablakain,
panelfalon
aranybottal tapogat,
egy ablak fölött
megáll.
Mit fakaszt föl a Nap?
Mit melenget a sugár?
Hajszálvékony élet remeg föl,
gyereksírás.
Utcára vetik magukat a néma
gumibabák,
törött gerinccel futnának el
a kerekek alatt sikoltozó utak.
S csend.
Szobahomály.
Az ember foglaltat jelez.
Valahonnan mégis szivárog a sírás.
– Jaj, szemem fénye,
világ napsugara,
mire költöttem ki a gyereket,
miért álltál fölöttem,
ha kiterítve üvölt a lelkem a falban:
befalaztattam, befalaztam!

Madárcsicsergés a falban,
madárcsicsergés az álom,
madárcsicsergés a falak
dadogó morzájában.
A tér mintha falban állna,
nem fér el benne
az idő zúgó orgonája:

– Így nem jó lenni,
nem jó falba berakva lenni,
föl kell kelni,
jaj, föl kell kelni!

– Ki énekel a falban, anyám,
ki énekel?

– Meggyilkolt dalok remegnek abban,
meggyilkolt dalok remegnek bennünk,
mi remegünk a meggyilkolt dalban.

– Eressz el, anyám, eressz el,
falat szorítasz kezekkel,
nem tudok én itt szeretni,
ne sorvassz, erőmet ne vedd el,
sűrű vérem a szabadságé!

– Vérünk kötőanyag.
Vérünkkel állnak a falak.
Ha megmozdulsz, fiam,
ránk omlanak.
Porunk se marad.
Sós kútba vetnek,
onnan is kivesznek,
kerék alá tesznek,
onnan is kivesznek,
új falba építik erőnket,
vérünkkel falat pirosítanak!

– Nem vagyok-e a Napnak gyermeke?
– A falnak vagy fiam, a falnak!

– Nem fér a fény a sötéttel össze.
– De összefér, fiam, össze.

– Fény vagyok, anyám, s mész lep.
Sugaram elhervadjanak?
Elpereg minden óra
s csontfehéren, két karodba
szoríthatod csontvázamat.
Eressz el, anyám, eressz el,
kitombolom a sóhajt,
amit belénk tapostak.
Micsoda koncert készül,
hatalmuk beleszédül,
csak körbefordulok e tájon,
ezen a sötét kis világon,
hol vagy szabadság, hol vagy, hol vagy!

1981

SZAVAIM MÉLYÉN

Előzetes gyászjelentés

Szétgyűrűzik az idő,
szélnek híre-pora sincsen,
valaha volt tiszta égre
véres naplementét
keneket egy vigasztalan festő.
A földből lassú áradásként
szívéig nőtt a sötétség.
Csillagoknak görnyedt háttal
fénylik a feje, reszket a válla
a csúf kis öregnek.
Ecsetjét a vízbe mártja,
tétovázik, s nagy X-szel
áthúzza a képet.
Mintha sírna. És a holt kép
keretét festi feketével.

Szavaim mélyén

Ez az a föld, ez az a hely.
Kiáltozásom itt enyészett el.
Hangom azóta szavaim mélyén úgy borong,
ahogy a fény dereng
a víz sárga és nehéz tömbjein át,
s ahogy megül bennem
a tiszta fájdalom,
mint aranyhomok a folyó fenekén.
Kiáltozásom így enyészett el.
S mert naponta százszor feldörög
teremtőm arcán a fényes célkereszt:
egy repülőgép. – Milyen este lett!
S ki mondja meg, miért javítom
magamat s miért nem,
ki mondja meg? Levegőtlen a csönd,
a víz és a lélek szennyezett
s a fény is öl. Hangom hiába könyörög,
mert nem és nem és nem lehet.
Elmennek mind az emberek.
Kavicsom én is magam mögé
vetem, essen bárhová,
legyen a kétségbeesetteké.
Azé, ki mégiscsak kiáll
teremtőnk arca elé
s a gép után kiált: ne öl!
hová menekülhetnél magad elől, hová?
Aranyhomok jut neked is.
Ez az a föld, ez az a hely.
Pihenj le itt, pihenj,
hiszen a lélek és a vágy
csak ennyit akart, csak annyit,
hogy jó légy te is, s kibírjuk
a mindennapi pusztulást.

Csendes

A kidőlt-bedőlt palánk
fölött az idő úgy folyik el,
úgy kavarg a világ,
oda se hederít ránk,
rá se hederítünk.
Csak dolgozunk és megöregszünk.
S ha már az ég felettünk
s a föld alattunk
igen-igen megáll,
ki-kidöntik szívünk borát.
S vérünkben és nevünkben
a kerék újra forog tovább.
S újra jár a szónok szája.
De szívünkből már nem vér tör fel,
csak csendes undor.

Antipánik

S a költészet? Ebben az embersötétben?
Sokáig azt hittem, hogy ő a fény, a lélek
vakvezetője, nehogy eltévedjen az elme
önmagában s ott kinn az ember, ki csak
magányos vendég a létben, toporgó, suta idegen
– vajon mióta kapkod? Megtépi ruháját
s feledni múltat, jelent s jövőt
sűrűn elalszik fájdalmában, riadtan ébred
s fogadkozik, hogy mindent újrakezd –
és folytatja unt önmagát ugyanúgy megint.
Olykor elcsodálkozik a csillagok
tökéletesnek látszó rendjén, s a lassan körbeforduló
fények küllőin úgy fordul velük,
mintha dúdolna közben; szeme sugarával
vizsongozza köszönésüket, biztatást
mégsem merít s fejét lehajtja. S eszik,
csak eszik és elgondolkodik, hogy a rágás
eget és földet betölt. Az örömhíánytól
pánikba esve él, s hát öldököl, mert azt hiszi,
attól a világ előbbre megy, és öldököl megint,
mert azt hiszi, a világ előbbre megy.
S a víz? A nádas? És az ég?
Meg a nap? Kik a színek pompájából
kicsomagolták emberünk? S a felhők a levegőben?
Ha össze-össze néznek, azt suttojják:
meglennénk nélküle.
Szeretnének végre
egészen magukra maradni.

Visszfény

Talán a szél sóhajtott,
talán csak szellő
borzolta föl a vadzabot.
Ezüstösen villant a zöld
s a lét visszfényeként
egy halk hegedűszó
fájdalmában világgá bujdosott.
Ennyi volt
és ennyi lesz csak:
eső és fanyar porszag,
keserű fűzizégés.

Irgalom

Levertem magamat,
Uram, megbocsáss,
ne biztass engem
újabb győzelemre,
sohasem kerüli
el a rothadást,
aki a falba
embervért keverne.

Okom volna bár
öldökölni számos,
gyúljon ki bennem
a békesség fénye,
szoktasd a szívemet
irgalmassághoz,
engedj, Uram, kicsit
remélni végre.

S mert nem lehet győzni
úgy sem, meg így sem,
bocsásd meg nékem
e ringy-rongy derekat,
bocsásd meg, Uram,
ha te vagy az Isten,
hogyan nékem e földből
csak ilyen akadt.

Mikor a csend zuhog

Ha elülnek a nyomorult porok,
miket földközélsben kavartam
s fülembé újra csend zuhog,
a szolgák szolgáját miért nem
vetem meg, akkor már miért nem,
s föl-föl bennem miért zokog
a nem értem, nem értem, nem értem.
S te, ki a szenvedésre a jogot
nekem bőkezűen méred,
s kinek kezétől csobog a vér,
zúg a csend és nyüzsg a féreg,
miért nem hajolsz le értem
s miért hajtogatod: fák, egek,
állatok! – nekem is poros a térdem.

Tévedés

Sírással telnek meg a fák,
a lombok, házak, csillagok,
zokog a fűz, a lehajló ág,
sírnak a dombról leballagók,
arcom mikor rájuk emelem.
Kivonni mindenből magamat,
ahogy lettem, észrevétlenül,
kívánom teremő Istenem!
Lenne már végképp nélkülem
ez a végig véres orgia,
a föld, a víz, a levegő,
a növényi lét s az állati,
nyerje vissza természetét
mi tőlem tökéletlenül.
Miattam ne sírjon a lét,
kívánom teremő Istenem,
valld be végre a tévedést.

A veszendő por

Ha majd szél süvít át a huzatos termeken
s az éj sötét ráncaiban a hiány
véresre marja sóvárgó lelketek,
ne beszélgetsetek,
még csak ne is suttoztatok,
ne akarjátok kilesni életem titkait.
Mélyebbek azok a tengereknél,
magasabbak a csillagoknál
s veszendőbbek az úton jajgató pornál.
Ujjatok puha bögyével ha megérintenétek ajkam,
érintsétek meg a ti ajkatok is,
s szeressétek az életet.
Ha befognátok fületeket,
hogy ne halljátok meg a sírást és nevetést,
ne felejtsetek el:
ígéret maradtunk mindannyian,
veszendő por,
égrekiáltó kudarc.
S ha kitapogattátok az élet hamvadó emlékeit
és a maradék zölddel borított dombról
visszanéztek a megsértett élet víztükrére,
lássátok meg a fényes sikolyon vergődő Napot
s próbáljátok megérteni:
a naplemente végképp elrontható
s a ti lángotok is csak annyit ér,
mint az éjszakai szélben
féltenyérrel óvott gyertyaláng.

A várakozó

Levél a fáról
ahogy lezörren
– úgy elszakadni
nem lehet könnyen.

Üldögelni kell,
padomon, csöndben
s hagyni az időt:
múljon fölöttem.

Ülök és várok.
Nem tudom, mire.
Ha csak nem a tél
csontkezeire.

Magamat végleg
kezébe tenném,
úgy dermednék meg
észre se venném.

Vállam ha néha
megveregetnék,
még szebben ülnék,
csak üldögelnék,

úgy elszakadni
nem lehet könnyen,
levél a fáról
ahogy lezörren.

Sír és csillag

*„A magyarság meglátta sírját,
de meglátta «sorsa csillagát» is,
s ez a nagyszerű szédülés
sír és távoli csillag közt
akkor is érdemes, ha nem is különös öröm.”*

Németh László

Sír szélén ébredek.
Fölöttem valahol
láthatatlan csillag sajog.
Hol vagy, „nagyszerű szédülés”?
Hol vagytok régi hős idők?
Testem melegét s szívem reményét
szívta föld,
elszívták a földből
fölem nőtt gazok.

Vad táj ez itt körös-körül.
Sötét.
Halott.
Bennem is halott
minden álom. Bénult tagokkal
nem tudom és nincs miért
újra felpróbálni halálom.

Nevetséges is volna
magányos, könnyű prédának lenni,
gondolom, s felkönyökölve
suttogom: menni, menni!
Mindegy már
hogyan kerültem ide,
csak talpra állítson az életöszton.

Nem az eszemmel, nem –
szívemmel tapogatózom
a halál telepein át,
át a porhanyós földön.

Orromba virágszag tódul.
Nefelejcsé talán? Ismerős
szag, ismerős föld.
Enyém. Az én földem.
Itt a virágok is
haláltól mámorosak.

Itt ragadtam s meglepett az éj.
A várandós halmok közt
szögletes utak
labirintusa. – Ki a temetőből,
gyerünk, itt a halál
sakkozik velünk! Nyitott
vagy zárt sír, valamennyi
holnapra vár
és vár
tehetetlen.

El ebből a szörnyű palotából, el!
Van még erőm
s csak magamban bízhatom.
Nincs szerelem, sem álom, nincs fonál,
hogyan kivezessen
és fal sincs, csak ez a
süppedő sötétség: karom
átzuhan, s utána zuhanok
magam s utam
majd egy sír
mélyén leli meg a végét.

Nem.
Van még erőm,
gyerünk, bár sajog és int
a láthatatlan csillag,
már itt a kert; hát persze:
drótkerítés; csak körbekúszom
s megtalálom a nyitott
temetőkaput.

Hajnal a Dunánál

A hajnali nádas zöld lélegzetében
egy láthatatlan madár
fáradhatatlan énekel.

– Még jó az ember, még nincsen ébren
s jó az Isten,
hogy kitalálta az éneket.

Fehér fátyol-paplana alól
útvára indul a folyó,
de a dalra
ezüstös fülével felfülel
s a madárdal elé leborul.

– Minek sietni. Téged hallgatni
én is ráérek, énekes!
Álldogál a szél is. S csöndesen
a nádas gyöngye leveleire
egy könnyű sóhajt ráterít.

– Magammal vihetném énekét,
határtalan előttünk a táj,
de én sem hagyom el éneklő helyét.
– Dalolj, te kedves kis madár.

A boldog magány

Ülök a parton egyedül,
mögöttem az Isten hegedül.
Fúj a szél. Valami boldog
dallam sodródik a vízen,
Isten meg csak bólogat
rá, hogy igen, igen, igen.

S mert jó jót mondani jóra,
hajlik a fény is, hajlik a nád is,
hajlok hát én is a szóra
bólogatásig, hiszen az Isten
a parton egyedül
nekem a boldog magányról hegedül.

Tűnődés játék előtt

Lerázva magamról majd vért és vizet,
vérengzőbb leszek, vagy szelídebb?

Földmélyi csöndből ha előbukkanok,
egymásra nevet-e madár és vakond?

S az emberek arcán a sugarak
képzelték lesznek, vagy igaziak?

S a gyöngy játék, megváltó Krisztusom,
feltündöklök-e rövid utamon?

Vagy e földi lét pályáján a gyermek
átlép a játékon s tűnődve elmegy?

Hanyatt fekve a gazban

Gerinctelen fűben, roppant gazban,
feküdni csak, feküdni és feküdni.
Nem kérdezni, miért is lettem,
e roppant gazban mit is akartam,
nem undorodni és nem szeretni,
a dongó döglegyet nem zavarni,
„fekünni csak”, hanyatt, és hosszan
elrohadni e roppant gazban.

Jelek tavaszi kertben

Amint a kertbe léptem, az öreg
megőszült költő
– oly sovány, áttetsző és titokzatos,
mint az Isten –
a vállam fogta át:
– Gyere, nézd ezt a csodát!
Karomon a gyöngye ifjú ág
milyen pompás diadalt aratott
a tél sötét erőin!
Majd egy kicsit távolabbra vont
és megmutatta az egész
virágjába lobbant cseresznyefát.
– Ne félj, nem lesz atomháború,
magukat is elpusztítanák!
(Ezt csak neked és a barátomnak mondom.)
A hazai és nemzetközi uralkodó banditák pedig
az összes erőszakszervezetükkel,
valamennyi apparátusukkal
elmennek a pokolba!

1987

A félretaposott cipősök

A történelem néha
kezet nyújt az elesetteknek.
Egy fénysugár –
és győzni is lehet!
Újra meg újra
éjszaka van,
vagy hajnalodik?
Éjjel is
ki forgatja fény felé a földet?
Az a sok
félretaposott,
földbetalaposott
cipős a föld alatt
és föld felett.
Nem látom arcukat?
Látom cipőjüket.
Hallom lüktetésüket.
Hol a párod
elesett,
miért vagy ily
felemás?
Fele piros,
fele gyász?
Ébresztő van,
gyerekek,
reggeledik,
indulás!
Nekem is van egy
hercegi
félretaposott taposóm,
csak felhúzzom és indulok
újra meg újra veletek.
S a fénysugár

megérinti a temetőt,
a megretegő sírokat
s földön és a föld alatt
cipőkben éltek
és erednek az utak.
S jönnek a korán kopogó
földbe taposott fölkelők,
csetlő-botló rengeteg,
megannyi gödörtöltelék,
leköpött mégis gyönyörű
nyikorgó földi hegedű,
elesett fölkelők,
fölkelő elesők,
örök rokonaim:
földszagúak,
gyárszagúak,
könyvszagúak,
tettszagúak,
ünnepre kifényesített
gyűröttek és ráncosak,
kiirthatatlan sokaság
hullámszik véges-végtelen,
forogat egy roppant kereket,
vonul a történelmen át
benépesíteni
gyárakat, földeket,
játszótereket,
szakadékba lökni
a harciszekeket.
Chaplini cipőseim! –
ti küldtök cipőmnek, szememnek
rég látott, nevetős sugarat.
Még győzni is lehet!
Történelem,
te nyújtod újra meg újra

felénk a jobbodat.
Elfogadom.
Járok.
Fölkelek.
Minden meglehet.
Eltaposhatnak.
Félretaposhatnak.
Meglehet,
nem marad más
e lánctalpas földön,
csak egy-két pár
félretaposott cipő.

1987-89

A fegyverkovács dilemmája

Tenyerem alsó élével
bekerítem asztalomon a szemetet
s a kérdés kérdésével kérdezem:
miért nem tart érdemesnek
elhagyni a lehettem?
Mert a lehetetemből is fegyvert kovácsolnak.
S szégyenszemre be kell vallanom:
én kovácsolok, jóllehet
parancsra, habár
– megengedem – a fegyverkovácsolást
ma már elég jól megfizetik. Akkor is,
ha én csak egy ravaszkovács vagyok.
Ravaszt kovácsolok. E részből
szakmám szépségeit, tehát az egész
fegyverkovácsolást nem tekinthetem át,
de szolgáljon mentségemül, a kész
konstrukciót nem is bírja e kéz.
Talán gyöngé és gyáva vagyok
önre emelni szememet,
ezért kerítem apró
és kerek kis halmokba
asztalomon a szemetet, miközben
a kérdés kérdését kérdezem:
miért is vagyok fegyverkovács!?
De az én helyzetemben s az ön
idejében, lehettem volna más?
Mit ajánl? Mitévő legyek?
S ha már kezére került,
mire használja életemet? Hagyjam
abba? Vagy csak kovácsoljak tovább?
Uram, fontolja meg –
visszafelé is elsülhetnek a fegyverek!

Helyzetkép

Boruljanak rám magányos esték.
Alul maradtam, bár felül lehetnék.
De nem tudtam én a magyar sárban
agyonverni és megtaposni társam.

Ezredvégi játékok

(Kérdések)

Ha már elénekelte Himnuszát és Szózatát a nép,
ha már a meggyilkoltak hosszú névsorát
felolvasta két színész
s a kizökkent időt
újra helyretolta az alacsony tömeg:
kié a mi nehéz szívünk, Uram,
s ki emeli fel?
Földben, vagy ravatalon
a mártír és a gyilkosa
mit ér vajon?
Mit ér ez a gyönyörű ország
annak, aki valahol egy nagy szeméthalom
alján vagy tetején
végre szabadon
kikaparhatja a saját csontját?
Te drága rabló és kirabolt Magyarország!
Mit ér az újra elosztott hatalom
és szabadság annak, akinek jut majd
belőle egy-egy Uram-segélj?!Te Isten és áru kiválasztottja
a dölyfös kirakat előtt!
Mit ér a tükrös ablak?
Hol van a pénzed, milyen kamatra
fektetted bankba leértékelt öklöd?
Poznan, Budapest, Prága, Gdansk!
Azért döntögettel falakat,
hogy a pénz láthatatlan függönyén
fáradt légyként fennakadj?
Berlin is megér egy misét?
Mit ér a kérdés, a remény, az erény,
a hűség, az őrség, a fogság!
Bontva és kötve a szögesdrót

szálját és csokorját mennyiért adják?
Mit ér az út
és mit ér az utazás,
mit ér a szívemen
átrobogó táj,
ez a darabka hazai föld,
a nemzetközi piacon
mit ér egy magyar
vagy egy román forradalom?
Uram, ha megint csak nyúzzák –
mit ér a felséges nép?
Mit ér a kezdet és mit ér a vég?
Mit ér az undor és mit ér a fájdalom?
Mit ér a jószág és mit ér a harag?
Mire való volt annyi áldozat?
Mit ér az utca és mit ér a tér?
Mit ér a kövekre kiontott vér?

(Ima)

Arcod már félig sötétben volt,
félig meg fényben még, Uram,
mikor a béke öldöklő angyala
közénk véresen lezuhant.

Értesd meg szánalmas fejemmel
pondrók és csillagok hatalmas ura,
mit ér bennünk az alvó Isten,
mit ér a célpont és a melankólia,

mit ér Lettország vagy Mezopotámia,
rohamosztag előtt mit ér az ima,
mit ér az ember földje
és a dübörgő halál monopóliuma?

(Kiáltás)

Ha már a kiáltásom is széthasadt
csendre és hörgésre a színed előtt, Uram,
ha már az alvilági felvilág
minden tűzcsóvája és bombája lezuhant
erre az ezredvégi játszótérre,

ha már a süket és gyilkos üzletfelek
megbékélt homokban szívhatják utolsó szivarjukat,
ha már a sivatagi szellő is elpihent
és nem moccan a por sem,
nejlonzsákkal jöhet értünk a tervezett halál.

1990-91

Változás

A magban másik oldalára fordul a féreg.

IMA AZ ELVESZETT KÖLTŐÉRT

Ásó a kertben

A múlt időben kijöttem egy kicsit,
kijöttem és ások őseim kertjében.
Néha meg-megállok. Valamit keresek.
Talán a kenyerem, vagy talán az Istent?
Készítem az ágyat magnak, palántának,
Eszternek, Nórának? Őértük forgatom
fel a földet mélyen? Kiülhetnek ide
imádni a napot Isten tenyerére,
Bálinttal, Danival, Miklóssal, Atival,
hatan is vagy négyen. Amit már felástam,
s ahogy még elérem, hosszú gereblyémmel
jókora darabon elsimítom szépen.
Mint a bűneimet. De azt már nem értem,
hogyan a csudába jött ki ide ásni
Magdolna és Mária, s hol lehet az apám,
hol van az a férfi? Csoda, hogy nem értem,
mért kell az ágyáson mások lába nyomát
folyton gereblyézni? S Mari miért nem érti,
mért megy el a gyerek? Így kell elvérezni
ágyon és ágyáson? S hajlongva és mászva
irgalmatlan nézni, hogyan tüntessem el
a kényes cseppeket? Mielőtt elesek,
kicsit most megállok. Néha így állok meg,
néha meg úgy ások, mint akinek éppen
tántorog a lova. Egyszer-másszor gyorsan,
mint a szerelemben, sáros tenyeremmel,
most meg komótosan, karommal törölöm meg
izzadó homlokam. Mélység és magasság
feketedik, kékül vörösben és gyászban
alattam s felettem, míg csak nem találok
kezemben az ásót s magam a nyeregben.
Nem tudom, hogy van ez, megöszült jó anyám,
nem tudom, hogy lehet. A múlt időben

egyszer majd elvállik, mit is kereshettem,
s hogyan maradhatott leszúrva az ásó
kinn a fényes kertben. Ha majd a sötétség
elvállik a fénytől égen és veremben.

Hang a föld alól

Ahogy tekergetem
fáradt nyakcsigolyám,
nem is olyan mélyen,
hallom, ahogy ropog.
Fölsejlik, emlékszem:
a hóhér markában
roppant ilyen szépen.
Nem kiáltottam fel?
Nem is emlékszem.
Az undor fogott el.
Kivert a verejték,
ahogyan hátulról
a lécen átölelt.
A nyári hőségben
büdös volt a karja,
izzadt, mint a barom.
De azért a nyakam
gyorsan és ügyesen
végleg kicsavarta.
Szívemre figyeltem,
nem felejttem soha:
vert, aztán csak megállt.
Kicsit még remegett.
Milyen rémült szemmel
álltak körülöttem
a sötét angyalok!
Megvetettem őket,
lelkem szinte örült.
Nem kértem kegyelmet.
Letettem a nemzet
kezébe sorsomat.
Azon járt az eszem,
Uram, te tudhatod,

hogy az én népemnek,
ami tőlem telik,
főlemelt fejemmel
még valamit adok.
Majd azután kicsit
kényelmesebben is
kinyújtózhatok.

Gödörben

Legalább nyolcvan éve haldokló terünkön,
amint az istenverte rendszer lassan
és mégis villámgyorsan összeomlott,
s maga alá temette múltamat,
– örülnöm kellett volna, Uram?

Szegyenkező bujdosásodban
és bujdosásomban,
ha lettél volna még,
ha válaszoltál volna hívásomra,
sok könyörgésemre és káromkodásomra,
ha nem omlott volna össze
emberarcod is,

ha én választhattam volna el,
amit te már elválasztottál,
ha választhattam volna egyáltalán,
ha hittél volna bennem,
ha hittem volna,
örömhírt mondhattam volna
legalább neked.

De a köszörűsök is elszéledtek.
Nem törnek be kirakatokat,
nem éleznek késeket sem.
Kőtörők lettek, vagy meghaltak.
Én velük voltam, de te nem voltál velünk.
Régi helyünkön romhalmaz,
kő és kő és fájdalom maradt.
S az elveszett remény.

Ahogy apámtól és anyámtól tanultam,
a jók javára voltam;
nemcsak magamért.
Szabadságom mértéke szerint
többet adtam, mint amennyit kaptam.
Ez adott reményt.

Értük és velük dolgoztam,
énekeltem és imádkoztam,
hogy jobb legyen az életünk.
Csak dűlne össze már az ég,
e rakétákkal aládúcolt tákolmány!

S mihelyt úgy lett, ahogy te akartad,
s ahogy én is akartam, Uram,
mint kőbányában a rab,
akit nem őriz senki sem,
és mégsem hiszi el, hogy vége van:
szabad, elmehet –
gödrömnyi hazámban,
örökölt fogságomban,
oly szomorúan, ahogy senki sem,
töröm tovább a követ.

Ahogy senki sem...
És mégis millió és millió-ennyien.

Te is becsaptál, Uram!
Prédára került az életem,
elvették a munkám, kenyerem,
és mégis itt van velem
e kőbányában mindenem:
fájó emlékezetem, elveszett
múltam és jövőm

s a szakadatlan zaklató lelkiismeret:
Mit és hol vétettem el?

E globális bálban, ott meg ott,
két nagyobbik fiam csákánya cseng,
s lenn a völgyben a legnagyobb
áldozat: kisebbik fiam töri a követ.
Más nem is jut eszébe neki.
(Hacsak az nem, hogy kőtörőből
hogyan lehetne kizsákmányoló.)

Anyám is itt van, nyolcvanévesen,
görnyedt derékkal apám kősíráján
tördeli magát, de könnyeitől
hiába csengenek-repedeznek,
s hiába virágoznak a kövek,
itt is minden kő kövön marad.

Emlékezz, Uram!
Aznap temettük a hősokeket,
véggépp lelepleződtek a gyilkosok.
S nézd csak! Ott, a mártír
és a gyilkosa nyomán
kő kövön megáll.
S a bánya is a helyén marad.

Zengheti Himnuszát és Szózatát a nép!
A kőtörőket újra el lehet felejteni.

Hogyan hihettem volna el
június 16-án, hogy volt és nincs apám?
Ki kérdezte őt: – Tud-e élni most?
Na és – hogyan?
Akar-e meghalni most?

Akar-e sorsközösséget gyilkosokkal?
Vállal-e mártíriumot? –
Apám hős volt. Bár csak kőtörő volt.

Ha nem vagy süket és vak,
figyelj, Uram, s ha jól figyelsz,
meghallhatod minden éjszaka,
hogyan csengenek belül a kövek
régi holtak csákányütéseitől.

Hallhatod, mennyit zsoldároznak nekik,
hogy föltámadjanak!
De, minek?
Hogy vérrel és velővel fizessenek tovább
jőtevőinknek, kik egyre mélyebb
gödörbe kényszerítenek?

Vergődtem itt, és vergődtem ott is,
egyedül, szeretőim karjaiban.
Vergődtek ők is; kívül és belül törtek a kövek.
Átnéznek rajtunk kőtörő gyermekeink,
mint akik tudják: titkok nincsenek.
Szánk szélén keserű por marad.

Mondtam: apám kőtörő volt, anyám is az,
én sem születtem szabadnak.
Tegnap sem tudtam, mi a szabadság,
ma sem tudom, mi fán terem.

Sziszifusz még reménykedhetett,
és – hegyre föl! – görgette a követ.
Legalább nyolcvan éve azt tesszük mi is,
gödrünk mégis mind reménytelenebb,
szomorú arcunk egyre szomorúbb.

Te is gyűlölöd a fájdalmat?
Én is gyűlölöm, Uram!
De vigasztalódj, te szabad vagy,
sírhatsz és nevethetsz, ahogy kedved tartja.
Legalább ezer éve lebeg a lelked
síró-nevető kőbányánk felett.

Birkózás

Látod-e még, Uram, elégedetten,
amit teremtetél,
amit a porból
saját képedre
életre leheltél:
– Íme, igen jó?
Vagy talán megbántad
isteni koncepciód?

De hisz úgy van minden,
ahogy te akartad!
Mozog még a por,
a porban még mozgunk!
Egészben a rész,
részben az egész –
laokoóni gilisztákkal
Uram, még birkózzunk?

Menekülők a kukoricásban

Alszol, Uram, alszol
vagy már meg is haltál?
Véka alá rejtve
kialudt a gyertyád?

Mért nem felelsz, Uram!
Köröskörül lőnek.
Most mutasd az utat
a menekülőnek.

Imád egy golyóért
szívedben megfogant?
Így védesz meg tőlük,
kiterítve, Uram?

Ima az elveszett költőért

Beavatkoztál az életembe, Uram,
azt akarod, hogy világosan lássak.
Add vissza hát az elveszett költőt
s az értelmetlenségben világosság támad.

Nélküle, Uram, hiába fekszem és hiába kelek
és hiába vetem árnyékom a földre,
hiába mormolom napfénybe imámat
s hiába is volnék áldozat gyümölcse.

Nélküle, Uram, nem sír az újszülött, nem beszél,
nem eszik, csak hallgat, öregen és bölcsen.
Benéz rá az anyja, be-benéz egy csillag –
azt hitte, hogy meghalt, azért vagyunk csöndben.

Nélküle, Uram, nem ér a nevem, nem ér a játék,
tőlem már hiába veszik el vagy hiába nem.
Elesek benne vagy átesek rajta?
Érte és utána kihalok én is kihalt teremén.

Kis magyar csillag

Elvált szülők kallódó gyerekeinek

Fényében, kicsike fényében,
pislákoló aranypötty-fényében
könny nélkül sír a csillag úton-útfélen;
szégyenkezve és szorongva
sírdogál a csillagocska.
Anyjától s apjától elhagyottan
arcát ujjaival eltakarja,
befelé sírdogál a csöndben,
a világmindenség sötét óceánján.

Anyám, apám, testvérem,
kéretlen fogantatásom,
gyöngyharmatos, felejtett mezőn
fátyolos árnyékom, hosszú vándorlásom,
elgurult labdám kihalt teremem,
világosságra és magamra való várakozásom,
játsszótársaim, öröm aranyszalmája
az űrben, hulló vak világom
és ragaszkodásom utolsó könnycseppemhez,
szomorú arcomban bolyongok
a világmindenség sötét óceánján.

Hányódom csak – sírja a csillag,
tanulatlanul és dologtalanul
sírdogál a kis kamasz magyar csillag,
sötétséggel szemben bolyong
az elveszett szeretet után,
meg sem érintett szerelem előtt térdepel,
ellene vétkezett anyját
és ellene vétkezett apját siratja,

egyetlen könnycseppjével
testvéreit és barátait hívogatja:

Anyám, apám, testvérem,
barátaim, hová lett az én nevetésem,
vidám szép mosolyom hová lett,
mit adhatnék én e sötétségnek,
hogyan egy kis sugár földrengessen?
Utolsó könnyem ha elejtem,
féltett fénykönyvem ha elejtem,
örök arcára teheti kezét
a világmindenség sötét óceánja.

Egy kelet-európai magyar Nyugat-Európához

1.

Mint anyjuk kezétől az útra gondosan megfésült

lányok és fiúk ragyogó feje,

olyan ígéretes az én megművelt földem.

Én is a földemet viszem.

Vágyam meg olyan az úton

a képzeletemben nesztelen suhanó buszon,

mint a vándoré,

ki szentül hiszi, hogy eljut céljaihoz.

És mégis a gyeheenna tüze ég bennem.

Tüzet és jeget virágozik

a mélyben folyton fortyogó magmám,

mintha már Izland földrengéses földjeként

visítanék a térben lobogva.

Fütyülő gejzír vagyok,

hol itt, hol ott folyton kitörök

és el-elcsitulok, mint a láng,

s meg-megdermedek, mint a jég.

Virág szemekkel látok-e még?

Az új évezred első napján

kristályos, reggeli verőfényben

anyjuk szoknyája körül

csipogva nevetgélnek a jólfésült kiscsibék.

Bárhol is járok vágyaimmal,

sárga napot melengetek fázékony tenyeremben,

és mégsem hagy el a rettenet

mióta kivívtam függetlenségemet.

Fölfelé megyünk?

2.

Nem írni vágyom, hanem Írországba,
Benbulbin lapos hegyére,
harmonikázni és harmonikázni
a zord és fenséges tájban, mint maga a hegy,
mint ama kelta harcos a sziklaszirten.
Lehetnék ott akár feltámadásig Yeats sírja,
de nem, mégsem Északra,
Délre megyek, pálmaligetekbe, narancsfák alá,
a Pokol Csúcsára,
Pico de Teide havasára,
inkább a spanyolok Rossz Földjére,
puskával kezemben ott jobban kifejeznének
sziklákat görgető vízmosságok.

Durva létem ott
ha éjről-éjre békességben elpihenne,
álmaim
megirigyelhetnék fényességes égi kiscsibék.

S milyen könnyen átzuhanhatok
Verdun szurdokába,
Európa legmélyebb szakadékába,
amott pedig, magamra-ismerésem pusztá kedviért,
lehetnék imbolygó szikla
Renon valamelyik földpiramisán.
Onnan már könnyedén beugorhatok
Küklopsz szemébe,
a fortyogó Etnába, hiszen Délre vágyom,
illatos lobogásba –
gyerünk tehát:
Északra föl! Északra föl!
Miközben lefelé megyek.

Már gyérülő hajamban
 fények és árnyak suhognak velem
 s nem tudom feledni
 a reményt,
 kiontott vérem
 és fölemelt fejem,
 mely folyton előre hajt.
 De mint az Elba-völgye sziklaszirtjein
 sok vadul robajló vízesés,
 olykor az idők végezetéig
 mélybe húz a csüggedés.
 S hányszor elég egy csöppnyi égi szikra is,
 egy fénycsöpp, egy fény-szalmaszálacska,
 hogy suhogva újra szárnyra kapjak
 hazámért, gyerekeimért, szerelmemért,
 legalább egy boldogabb emlékezetért,
 lányok és fiúk megfésült hajáért,
 lankás somogyi földemért.
 Borzongó, gejzíres lelkem hát fel-feltör újra,
 nem tudom, hová és nem tudom, miért.
 Mert lefelé megyek.
 Mégis menni kell tovább, bár dermeszt az út
 és dermeszt a mintha is,
 mégis hazavágyom, pedig tudom,
 nincs visszatérés, és nincs megállás sem,
 sehol és soha.

 Mire nőttem fel, mint fekete nyárák
 végtelenbe hívó sora,
 mire nőttem fel e röpké csodálkozásban
 ősi tövek tövén?
 Már nem én vagyok a gyermek,
 kinek futtában is meg-megállt a kép,
 ahogy rávetette sóvár tekintetét

az égre törő jegenyék hosszú sorára.
Azóta is hányszor megüli lelkem az út és a bánat,
mert menni kell,
habár százszor törötten
az embernek nincs hová mennie.

3.
Ó PÁRIS!
PÁRIS!
elmész Kasikám
én nem ismerlek,
nem is láttalak, meg sem érintettelek,
Ó EURÓPA!
EURÓPA!
nem láttam falvaid, városaid, lenyűgöző alkotásaid,
hegyeid, völgyeid, folyóid, mezeid,
nem ismerem országaid, népeid nyelvét,
kultúráját, szokásait,
engem nem engedett hozzád a korlátozók korlátoltsága,
folyton közbejöttek a föld- és fegyverkerítők kerítései;
nem engedett és nem enged a pénzhiány sem.

Ó civilizáció,
mi is az, hogy civilizáció, Kasikám,
az ember bekeni magát valami zománccal
és irtózni kezd a tetvektől,
szégyenletes,
hogy nincs rólad belső képem,
szégyenletes, hogy lefelé megyek,
nem tudom, milyen lehetsz,
szépek és biztatók-e arcod vonásai, szép-e termeted,
testvéremként is szerethetnélek,
nem oly elvontan, mint az emberiséget.
S mi az, hogy családi kapocs, Kasikám,

az ember holmi selyemszalaggal meghosszabbítja
a köldökszinőriját,
már ötvenhét éves vagyok,
már ötvennyolc,
maholnap hetvenöt leszek,
álmaimban élek s lefelé megyek.

PÁRIS!
Ó PÁRIS! – Helénád
meg sem érinthettem,
elnyúlnék vele az Atlanti partokon,
a Földközi-tengeren,
de azt sem tudom, róla álmodom-e,
ha új nőről, új barátról álmodozom.

Európa, Európa,
ha álmodom egyáltalán,
csak ébren álmodozom.
Nem láttam még
Rómát, Londont, Nápolyt, Velencét sem,
szerelmes vagyok
gyönyörű Magyarországom
szebbnél-szebb tájaiba, falvaiba, városaiba,
hegyeibe, völgyeibe,
vizeibe és erdeibe, tölgyeseibe és fenyveseibe,
fürtös akácosaiba és mézédese hársasaiba
s egyre jobban irtózom a szennyestől,
szennyező emberektől.
Mit nekem Notredám, szerzés és haszon,
mit nekem gyarmatosítás,
s mi is az, Kasikám, hogy istentisztelet,
az ember félni kezd, hogy ne kelljen félnie.

Ha hinni lehet a híreknek és a híreszteléseknek,
nagy cigány vagy te, Európa, Európa.

Szegény kis szomszédaim és ravaszul magabiztos
kormányaink mióta gyakran emlegetnek,
mint mennyeket és poklokat,
gyanúba keveredtél, hisz' már megint fölfelé vágyom
és lefelé megyek.

Azt hiszem, te is nagy bajban lehetsz,
ha édes hazám dolgos népének
pénzére fáj a fogad.

Ó, te bikaháton elrabolt nő, valóban te leszel az,
ki majd átemelsz

a béke, a gazdagság, a testvériség
várva várt közösségébe, szabad jövőnkbe?

Számunkra is nyílik végtelen pálya és tér?

Higgyem, hogy az én népem
és nemzetem végre az lehet,
akivé ezer éve lenni akar?

Nem gyarmatosító, rabló, kalandozó haramia,
hanem érzékeny és művelt elme,
nagyságától általad is hányszor megfosztott,
könnyen lelkesülő,
szárnyaszegett magyar.

Párizs, ó Párizs!

Nem a bástyák omlottak le,
mi omlottunk össze
ránk fogott vétkeink és vállalt terheink alatt,
s nem tudjuk, mi lesz velünk
saját hazánkban térdre kényszerítve,
ha végképp elveszítjük
a becsületünket is.

Európa, ó Európa,
szegénynek születtem én
s nagyobb erőfeszítések árán
sikerült is szegénynek maradnom,
jó lenne hát, ha nyíltan megmondanád
dzsiramári
ó, lébli
ó, Bum-bumm
és finfi,
hova csábítgatsz, mit akarsz tőlem
s hazámtól is mit akarsz?

Megyek a vers után

Sötétségből jövök, nem is tudom honnan,
megyek a vers után, szomorúságomban.
Gondolom, szép lehet, gondolom, jó lehet,
a reményhez engem, remélem, elvezet.
Amikor itt vagyok, ott szeretnék lenni,
nem tudom a helyem sehol se meglectni.
Szétszed ez a hiány, szégyellem, titkolom,
nem létezett soha – hányszor letagadom!
Nem tudom mért ragyog fényes nap az égen,
mi végre tündöklük pipitér a réten.
Talán csak azért, hogy tisztábban meglássam,
szépségből nélküle mekkora hiány van?

Hideg szél fúj a fasorban

Hideg szél fúj a fasorban.
Mennyi rózsa, mennyi asszony
pulzál itt a kórházkertben.
Halál pulzál, élet pulzál?
Gyönyörében, fájdalomában
nyitja-zárja szirmát éppen.
Szól az angyal trombitája?
Sötétül a nap az égen.
Zúg az Isten balladája?
Jaj, de fáj a Bárány tánca.
Szegény Lázár, szegény Lázár
kórházfalnak vetett háttal
mintha falnak furulyázna.
Ne bántsátok, nem a halál,
élet rótt rá szolgálatot.
Volt ő már a túlsó parton,
most temette el az apját,
marad neki három fia.
Felesége rózsakelyhét
a műtőben megint nyitják,
most tépik ki a bibéjét.
Itt hagyhatja Barikáját.
Hideg szél fúj a fasorban.
Nem vigyáztál, várjál szépen
szegény Lázár, fújd csak bele
bánatod a furulyádba.
Valami a szemedbe ment?
Por csillog itt földön, égen,
billegsz csak ujjaiddal,
lyukról lyukra fújd a falnak,
szegény Lázár, ne szakadj meg.
Nagy vákuum van a lelkemben,

tebenned is az van, szegény,
fújjad mégis, meg ne rettenj,
ontsuk csak a Bárány véré!t!
Én vagyok ki ezt akartam?
Munka nélkül hol keressem
meg a pénzét? Ad a pápa?
Katonának neveljem fel,
rablónak, vagy béemesnek,
essen testvérgyilkosságba?
Lőjön rá egy könyvelőre,
ölje meg az édesanyját,
minek hozta e világra?
Hideg szél fúj a fasorban,
szól a Lázár furulyája.
Mennyi asszony, mennyi rózsza,
mennyi férfi pulzált el itt
s mennyi méh a hársfasorban.
Fenn az égen bárányfelhők
sokasodnak, amott kéklík.
Szegény Lázár, csuklyájába
rejtí arcát még az ég is.
De azért csak fújjad, s nézd is
billegető ujjaidat
éri fény is, érints pénzt is!
Te láttad az Isten ujját.
S ha már jön a feleséged,
oldaladon letört rózsád
s fájdalommal beléd karol,
lássatok a fájdalomtól.

Városi akác sóhaja

Ki vagyok én, Uram,
hol hagytam a nyelvem?
Isten kötényéből,
boldog asszonyfáról
milyen szél hozott el,
miért ide estem?
Beton-börtönömbé,
mérges füstbe, gázba,
hogyan kerültem ide
magvait zörgető,
tüskéit tördelő
városi akácnak?
Hol lehetnék ember?
Hogy mehetnék vissza?
Zaboskerti erdő
és a Malomárok
befogadná-e még
földön kívülijét
széna illatába,
akár berekfának!

Jók a fák is

Jók a fák a téren,
tarkállnak, színeznak,
holnap ilyenkorra
meztelenek lesznek.

Jó a gyerekeknek
megőszülni szépen,
nem kell elvérezni
kihalt játszótéren.

Jó a pénzeseknek,
jó a gyilkosoknak, –
kit zavar e földön,
ölnek-e vagy lopnak?

Nekem is nagyon jó
gyöngye violámmal
melankóliázni
házunk ablakában.

Az talán a legjobb,
munka nélkül lenni,
aranyos napfényben
leveleket szedni,

s nem is gondolni rá,
míg gyűlik a levél,
lesz-e holnap munka,
lesz-e holnap kenyér.

Fohász

Apám csontjai fáznak a föld alatt.
Anyánk végképp egyedül maradt.
Egyre kisebb, és minden porcikája fáj.
Szeretne már ott pihenni apám oldalán.
Szelídülök már én is, Uram.
Két gyermekem alszik odaát.
Ne szálljon agyamra sivatag.
Szelídül a testvérem is
kétszáz kilométerrel távolabb.
Egyedül van ő is, mint a lányai
meg az én nagy fiam.
Október hatodikán született Bálint,
március tizenötödikén Dániel,
két kis unokám.
Szelídítsétek az oroszlánokat!
S hogyha valóban a világ ura vagy,
teríts a szemünkre kegyelmes álmokat.
S ha adsz még egy-két szép napot nekem,
ha felkel még a porból sok fényes sugarad,
lehessen mellettem valaki
velem egy kicsit boldogabb.

Mint a gyermek

Mint a gyermek, úgy szeretném,
velem legyél minden estén.
Párnámon egy sugárszállal
minden reggel te ébresszél.

Mozdonysirató

A mozdonyhoz képest valamennyien gyerekek vagyunk.
Álmélkodó újszülöttek a csodák előtt.

Mennyire szerettem bennük az erőt, a méltóságot,
a messzeségbe röptető álmokat!

A nyugtalanságot és nyugalmat szerettem bennük.
Bejött az állomásra a fekete angyal, s megállt.

Hatalmasan és feketén, mint egy isten.

Kiengedte magából a gőzt, fehér titokba burkolózott.

Fütttyentett és prüszkölt,
egész testében remegett,

le is nézett kicsit, mint egy csodálatos paripa.

Mennyire szerettem volna a lelkébe látni!

Választ kapni a miértekre,

a honnan jössz és hová mész kérdéseire.

Képzelttem hatalmas gyomrába fekete szemet,
vöröslő lángokat.

Láttam a fűtő izzó szemét, láttam kezében a szívlapátot
amint megállás nélkül rakja a tüzet,

mozgatja két oldalán

azt a két hatalmas és erős karját,

hajtja a kerekeket, s gyerekenyelven beszél:

csihuhu-csihuhu.

Mennyien futnak utána! Kupék, kupék és kupék.

És ablakok, mögöttük fülkefényben álmodozók,
gondolkodók és hallgatagok,
alvók és ébren levők.

A mozdonyvezető bizony hogy hős!

Pedig csak áll. Vagy ül.

Észrevétlen, dolgozik a hon derületén. Előre néz,
nézi a szembefutó síneket, mosolyog rejtélyesen:
ha nem nézné a fiát,

megállítaná ezt a nagy, földi komédiát.

Tiszteli a sínek építőit, hallja a krampácsolók dalát,

tiszteli a zúzott köveket is.
Benne vagyunk a mozdonyokban
mi emberek mindannyian,
mi vagyunk a mozdonyvezető édestestvérei.
Testvérek vagyunk a mozdonyban, feketék és fehérek,
vérben-gyászban, ősök és utódok,
a száguldás és a megállás gondolkodó
és cselekvő miértjei.
Csak azt ne higgyük, hogy különbek vagyunk
egy 424-esnél!
Halljuk-e még az üllő és kalapács ősi csengését?
Halljuk szívünk kattogását, felettünk ver.
Látjuk sóhajos éjszakánkban csillagok szikrázásait:
micsoda műhelyed van, Uram!
Mért hagyta el engem?
Kéményedből szikracsóva leng utánad,
amint átrobogsz a hol sötét, hol fényes mezőn.
A megérkezés és az elindulás pályaudvarán álltunk
és állunk türelmetlenül,
egyszerre többen is, mintha
egyetlen pontból jöttünk volna,
s mintha ugyanoda tartanánk.
Robogunk a természet csodálatos tájain,
az élet csak kígyózik utánunk.
Hogy ittuk a képeket, töltekeztünk a valósággal,
és micsoda gyönyörűségeket fűttengettünk!
Hol vannak mihozzánk képest a te dalos madaraid!
Mi emberből vagyunk,
mérnökből és kovácsból, lakatosból és utasból,
várazzókból és megérkezőkből.
Végre megállhatunk. Jajok nélkül.
Összerogyhatunk, mint a nagyapánk.
Megtettük kötelességünket.
Szétszedhetnek,
kiselejtezhet bennünket a selejtezési bizottság.

Visszamehetünk a tűzbe,
felolvadhatunk a nagy egészben, felsírhat a fű.
Suhoghat felettünk fekete kaszád, Uram!

Egyensúly

Mint versem legszebb sorát a cenzor,
kihúzott a halál a sorból
téged is, barátom,
költőm, apám, istenem.
Gyűlölködve vagy szelíden
jövünk utánad sorba mind,
míg egy szálig
el nem fogyunk.
Ne félj, a cseresznyefán
akkor is lesz virág,
dönögve dolgoznak a méhek,
lesz rajta gyümölcs, lesz madár:
a természet és a romlatlan ének
egyensúlya majd helyreáll.

Az Isten cseresznyefája

Mikor a méhecskék az Úrnak dolgoznak,
virágról virágra boldogan poroznak
– magasságos egek, örvénylő mélységek! –
kékebbnél is kékebb foltozott kötényén
átsütő Napjával, zöldebbnél is zöldebb
pázsiton lépkedve fénysugár pálcával,
térdén és lábszárán beletörött fűvel,
kicsit majdnem sután, jött a Lehetetlen
s mégis lehetséges. Teljes szerelésben
maga az Isten jött. – Hatalmas koronás,
micsoda erőd van! – bámultam rá bután.
Felséges tenyerén földlabdával egyben
istenszép virágot – de nem ám egy szálát! –
hanem egy királyi udvart is betöltő,
virágjába lobbant cseresznyefát hozott.
S élém tette szépen régi nagy pátronánk,
Gelencsér Mária s gyümölcsoltó apánk,
idős Benke József napfényes kertjébe.
– Ezt a hegyről hoztam, nem is kell ültetned! –
Én meg csak habogtam, ámultam, dadogtam,
néztem az istenfát, néztem az Öreget,
ittam az illatát csaknem térdre hulltan.
– Miatyánk Űristen, ki vagy a mennyekben... –
kezdtem volna nyomban, ő meg csak legyintett:
– Állj fel már a porból! Süket vagy? És vak is?
Emeld föl a fejed, addig, amíg fönn van!
Nézegesd, gyönyörködj, ez itt a helyén van. –
Mit mondjon az ember egy ilyen Istennek?
– Hozott Isten – mondtam. A méhecskék pedig
dönögve dolgoztak, virágról virágra
mézért, cseresznyéért boldogan poroztak.

Eltűntek

Eltűntek, ismét eltűntek a szemünk elől,
pedig már-már körvonalazódtak,
megfoghatókká, leírhatókká váltak,
végeredményben büntethetővé,
ha lett volna törvény, mellyel az igazság
lesújthatott volna a gonoszokra.
Maradt minden a régiben tehát,
összekenten, elmaszatolódva, tettenérhetetlen,
fényben és sötétben törvényekkel védve.
Az áruló dögök
tehették és teszik is a dolgukat:
hatalmasodnak, gazdagodnak, lopnak és rabolnak,
önzésük mértékét költők, napszámosok, rabszolgák,
munkanélküliek, rabokat szülő anyák,
az univerzum gondolkodó és becsületes munkásai,
e jó haszonnal olykor meg-megrítkített népség
nem tudja elképzelni sem.
Nem tudom elképzelni őket én sem,
az alakváltoztatókat,
az anyjukat és apjukat is meggyalázókat,
pedig már-már itt voltak a szemem előtt,
kezem ügyében, csakhogy nálam jobb és tudósabb
humanista barátaim is lemondó legyintéssel
költöztek el a másvilágra – tőlük még vártam
különleges tetteket,
úgy szerettem őket,
mint Jézust a tanítványai, s a legtöbbjük megtörten,
betegesen, egykedvűen távozott.
Köztük a legtisztább még erőt vett magán,
a hétgyerekes apa reményt kínálva mosolygott
a halálra is, az meg, ki a legjobb
és számomra a legelső volt köztük,
kit én kezdettől a legerősebbnek, legfiatalabbnak,

legtisztábban látónak láttam,
beleőrült végül az üldözési mániába,
minthogy valóban üldözték,
harminchárom éven keresztül.
Nincsenek meg hát ők sem. Irántuk szeretet
zaklatja fel gyakran a lelkem,
a gonoszoknál is gonoszabbak pedig,
kik azt akarták elhitetni velem, hogy ők a barátaim,
a barátaim pedig ellenségeim,
pontosan tudták, hogy mit cselekszenek.
Irántuk emésztő gyűlölet ég a szívemben.

2009. június 25.

A példaadók

T. L. és V. D.

Szerteszét szaggatott országban,
szerteszét szaggatott világban élek,
ahol a lelkek is szerteszét szaggattatnak.
De így is teljes emberi létre vágyom.
Az emlékezet homályos foltjain át
én is csak sejtem, sejteni vélem,
hogymikor réges-régen
egészen volt itt ország és világ,
a „mi rigónk” dalolt a fán,
együtt volt minden, a semmi, a lélek.

Ismertem egy-két embert
és mindegyiket isteninek néztem.
Szerettem őket. Ők is szerettek engem.
Nagy jellemükben s tetteikben éltek
és élnek bennem tovább, valahogyan.
Tudták, amit akkor én nem,
de amit sejtve, kíváncsian, félve kerestem,
hogymikor hol van a törhetetlen lélek,
aki segít eszmélnem, s majd engem is erőssé tesz.

Gyermeki tiszteletemben és ámulatomban
évekig dajkáltam őket a szívemben.
Tőlük lestem el a jót, tanultam, mi helyes, mi nem,
ők voltak nekem a példaadók.
Apámnál mindegyik több és kevesebb volt.

Mennyi szemérmes, bátor, férfias találkozás,
beszélgetés, sejtelem, gyötrődés,
égető kíváncsiság hajszolt és hozta el,

hogy egyik is, másik is „Barátom” lett
abban a percben, mikor a felszabadító öröm
nevetésével egyszerre mindegyik magához ölelt.

Tamási Lajos fejfájára

Mit is írhatnék az ő fejfájára?
Mese-fából faragott rakétája
fénynél sebesebben repítette
porból a költőt a mennyországba.

Hazafelé

Kicsi gyerekként hazafelé, este,
apám erős háta mögött
szénásszekerünkön hanyatt fekve
néztem a csillagos eget
s ragyogott, ujjongott a lelkem.
Ott fönnt a bizonyosság,
– látod, apám? – örök.
Utat mutat szekerünknek
a te fényes Göncölöd.

Nem volt a hazafelé vezető
dűlőutakon fény,
városi ostorlámpa, díszkivilágítás,
mégsem féltem, hogy nem érünk haza.
Fénylettek fönnt a csillagok,
szállt a széna illata, s az úton,
mint a lelkem, meg-megcsillant
Szent János sok-sok fényes bogara.

Itt mennyi fény van körülöttem,
mennyi fény, de nincs-e sötét
városi égnek csillaga, nincs-e fényes
városi szekérnek szénaillata,
félelem recseg és ropog szívemben,
hogy nem érek haza, nem érek haza.

ESTE AZ ÖRÖK FOLYÓ FELETT

Neked vallott a faluvégi rét

Neked vallott a faluvégi rét
és rád lehelte illatát a szénaboglya.
Futottam utánad a falu alján hosszan
s úgy csillogott bennem a szerelem,
mint a Malomárok vizében a fény.
Te még akkor olyan kis boglya voltál
a vrácsiki réten, amilyen én.

Tihozzátok szólok

Sohasem becsültem eléggé
munkátokat, törődéseketek.
Dolgoztatok értem szakadásig,
beszélgettetek és hallgattatok velem.
Főztetek, enni és inni adtatok, mostatok rám,
tisztá ruhában járattatok,
kivasaltátok ingemet, nadrágomat,
ne legyek gyűrött.
Mosolyogtatok is,
szeretgettetek, csókolgattatok,
feltétel nélkül meg-megsimogattatok
fáradt fejemet.
Én is szerettelek titeket,
mégis szomorúságot hoztam rátok
szomorú szavaimmal.
Nem tudom jóvá tenni sok mulasztásomat.
Legyetek olyan jók, amilyenek vagytok,
legyetek tovább is reménységgel hozzám,
maradjatok kegyesek
és legyetek áldottak,
szeressetek, ha tudtok.

A Kis-Dunánál

Ne haragudjon ránk,
csöndjét nem zavarjuk.
Volt itt egy kis holtág.
Nem tudja, hogy hol van?

Én királyfi voltam,
Anna meg királylány,
úszkáltunk a vízben
holdas estéinken.

Megmondaná, kérem,
hogy őt hol találom?
Annáért a Dunát
önnek lehalászom!

– Ott van fenn az égben! –
mutatott a mélyben
didergő szép Holdra,

s én egy kicsit hosszan
és gyanakodva néztem
szép kis varangyomra.

Simogató

Szépséged, jóságod
megrendít, kedvesem.
Éhezem, szomjazom,
s te enni adsz
és megitatsz,
bánatomban
felvidítasz.
Fáradt vagyok,
két karodban
el-elringatsz.
Gyermek vagyok,
anyám is vagy,
öledbe hajtom a fejem.

Olthatatlanul

Éhezem és szomjazom
jó ételre,
jó italra,
boldogságra
életemben,
halálomban,
s azon is túl,
éhezem és szomjazom
jó életre,
szép életre,
boldogságra
világom,
virágom,
olthatatlanul.

Egyetlen-*Em*

Nézem, nem látom. Látom. Este van,
velem van rozzant írógépemen,
gyönyörű, ölelő teste van,
vakon is érzem az öreg billentyűzeten.
Kitapogatom,
ujjam begyével megérintgetem,
billegetem, simogatom,
sajgó szívem sötét fájdalom.

Magamra öregedtem – mondogatom,
E betűm, tündérem, hatalom,
jaj, mama,
hová tűnt *E*, többet nem láthatom?
ölelgetőm nem ölelhetem,
tündérkedik csak toromon?

Bűnös szememet lesütöm,
fali lámpámat forgatom,
napfényességesem, pihentető
párnám ágyamon!
Rekedt torkomban siratom,
rejtegetem bűntudatom, mellé-
ütöttem –
csúnyán szerettem.

E, mondogatom, *E* betűm, integethetsz,
integethetek, kékre-zöldre vertelek.
Most ujjaimmal billentyűzhetek,
elvarázsolt nincsem szólongathatom. –
Csúnyán szeretett.

Ami maradt, az marad.
Belőle is az marad,

amit meghagyok papírajaimon,
összegyűrhetem, széttaposhatom,
önmagamat kizökkenthetem. –
Este van és hol vagy,
valóságom és káprázatom,
édességesem, szépségesem,
sivárságom ellen Sívám,
L-alakú heverőn örvénylő angyalom.

Nem hittem, már magamban sem hittem,
szédelegtem a nincsből,
s követhetetlen-*Em*
csak átkarolt és magára vont,
észrevétlen-*Em* egy mozdulattal
magába tolt,
lába-karja szárnya volt,
Istenem, jaj Istenem!

Életem múlik az ütemeken,
akkor is ha egykor
leveli béka voltam,
akkor is, ha *E*
varangyos béka volt,
mocsárnak vagy palotának,
papoknak vagy katonáknak,
parasztnak vagy fővezérnek
hastáncosa volt.
Boldogságom napszámosa – most.

Istenem, jaj Istenem,
elvarázsolt nincsem szólongatom,
este van, már dél lesz,
reggel van és fény van,
fölébresztgetem, megszagolgom,
megízlelgetem Mindenséges-*Em*,

pompázatosom:
milyen érett teste, milyen elbódító
rózsakertje van!

Így becézgetem, úgy becézgetem
kétütemű párnáján
és írógépemen:
Indiám, Didikém, Húsvét-szigetem,
E-
gyetlenem!
Walpurgis-éjjelen
söprűdön suhanok,
te söprűnyelemen –
elölünk isten is
a pokolba oson.

Este az örök folyó felett

Hagyjuk aszályos fájdalmunkat.
Babráljon a széttört magyar család
cserepeivel ki-ki magában, amerre jár.
Az összetartó gyermeki lélek is odavan.

Most csendes
és fáradt alkonyat színei rajzanak
e hegyek koszorúzta folyó
el-elcsituló víztükre felett.

Most így van ez. Így lát szemem.
S talán így lenne jó
napra nap, még a végső
besötétedés előtt.

Az alig vérző ég alatt
hogy jött és jött lefelé
a gyanútlan folyón
piros V-t hasítva
a kanyarban eltűnt hajó.

Beszóltam érted az ablakon,
főzted a vacsorát,
kihívtalak: – Gyorsan! Gyere!
Nézd csak, elmegy az életünk,
s hová is lehetnék nélküled!

A szürkület homályos fátyolát
magára vonta fenn az ég.
Itt meg ott
előcsengettyűztek a csillagok.

E hegyoldalon
hamar besötétedem a tájba
fehér székemmel én is.
Ahogy fölöttem a vadcseresznyefa.
Törzsén kicsattant a macskaméz.
Óvatosan, szinte botorkálva
ereszkedő ágain szárnyra kelt
az esti csöndben, már gyümölcstelen,
mégis fürtös álomra kész.

Kedveseim tündérálmokkal alszanak
valahol a hegyeken túl, meg itt benn
a mesés, roppant rozoga házacszában.

Hasonló sorsa
és sorsom szerint enyém
a kis bogárkaszemű,
reggel mosollyal ébredő
hús-vér asszony.
Jobb perceimben szerelmesemnek becézem
a boldogságra boldogan gömbölyödőt.
Úgy jó elfogadnom, ahogy van.

Hegyoldali faházában
anyja-apja szelleme is benne van,
gyerekkori árvasága,
férje, sok jó poros szerszámával,
három kóbor fiacskája,
lányok öröme, ruhácskája,
s a visszajáró betörő.
A félelem is benne van.

Nem a föld és nem az ég az ok,
és nem is a múltba révedő
vrácsiki vagy zebegényi temető,

hanem a történelemben gyökerező
természetem,
az út, amelyen futni kell,
különben miért is lennének utak,
a bőrkabátos kizsákmányolók,
padlásunkon a poros fénysugár
– megkóstolom és elhagyom
édes-keserű gyermekkorom –,
a sok-sok út, a veszendő erény,
az örök keresésre késztető erő,
a kielégíthetetlen sors, a szomjúság,
mely az élet vizéért vezetett ide.

Lentebb, a falu fölött
hegyoldalra visz a kálvária.
„Felmegyünk oda?”
Majd egyszer felmegyünk oda.

Végtére is magamat kellene elfogadnom
úgy, ahogy vagyok.
Csak csitulna el a hajszott agyvelő,
e folyton sívó sivatagi por,
vetné ki magából a rossz magot
a sok-sok gyötrelmes redő,
nyugodna végre meg
a meztelen kis gyereklábak nyomát
égen és földön hiába kergető.

De gyors a lélek,
s messze csengő
Kós Károly
Erdélyt is visszazengő
templomának harangszava.

Csak engem lehetne elfogadni úgy,
ahogy a zebegényi kálváriát
stációról stációra
elfogadják a képzelt villanyok!
Irigyen ők is azt lesik,
hogyan fényeskednek fenn az égiek?

Itt, vagy ott
megállhatok-e végre úgy,
ahogy a fájdalomban született hegyek
fájdalmukat feledve állanak
az örök folyó felett?

Hűségesen és sóvárogva
elálldogálnék végre úgy,
ahogy Szőnyi képén
a fának támaszkodó paraszt
a Hold arany sugarainál
békésen várakozva álldogál
gyermekét szoptató asszonya felett.

Remekmű nem tűr magyarázatot.
A lélek, a szem, a kéz és az ecset
türelmes és tapintatos,
mint a festő népe:
e szegény magyar család.

– Ezt akartad? Láthatod
a holdaranyba vont idillt
s a fáradt zöldeket.
De a kiszolgáltatottak szégyenét és zavarát
fel ne vedd!

Kiszolgáltatók nincsenek!
És nincs szégyen, sem zavar.

– S neked ki az apád, ki az anyád,
kihez tartoztok, gyerekek?
Van-e e földön oly család,
melyben ti is találtok
támaszt és vigaszt?
S az is talál-e bennetek?

Az irtás szélén, a fénylő Hold alatt,
agancsát vesztett szarvas áll.
Jelent ez itt még valamit?

Óvja az ég! Gyilkos golyók elől
nem védi meg e satnya sarjadék.

A súlyos és tömör hegyek fölül
egy-egy csillag csóvázva leszakad.
Határon innen, vagy határon túl
apám, anyám, vagy tán valamelyik
atyai barátom az?

Legyen bármelyik,
élő vagy halott,
mindegyik ott van,
ahol én vagyok.

Amíg vagyok
nekem adják teremő életük
érett gyümölcseit.
Tőlük kapok
munkát, kenyeret,
pénzt, gondolatot.
Általuk és velük
hétkrajcáros könyvekké váltom
szellemük.

Nehéz a mellkasom?
Forrásom elapad?
Mi bajom van itt
„családtalan”?

Nem vagyok magam!

Ősz hajjal álmodnak
és dolgoznak nekünk
drága öregeink!
Én is viszem, vigyük tovább
a könyveik, fiam!
Álmodj velük és álmodj velem,
virágozz, édes nemzetem!

Telik neked húrok pengetésire,
ne vedd könnyelműen,
s telik nekem
költeményre és szabadságra is.
Havas, esős, avagy aszályos évszakon
úgy szeretnek minket e dolgoz szellemek,
mint saját fiaikat, unokáikat.
Nemzetemhez általuk
oly természetesen tartozom,
ahogy a hazai öcsi-hegyek
édes bátyjuknak hívják
a szent Kárpátokat.

Szakítsanak bár el tőlük
s az emlékeimtől is,
miként a beavatkozás,
a gyűlölet, a szégyen, az osztozkodás
elszakította tőlem
nagyobb és kisebbik fiam:
hozzám tartoznak ők,

miként az öregek,
s én hozzájuk tartozom,
mint magvetőhöz a mozdulat,
sarjadó vetéshez a remény,
éghez a csillag, folyamhoz kavics.

Hozzám tartoznak ők,
mint a gyermekkorom,
mint anyámhoz és apámhoz
eladott szülői házunk Vrácsikon,
mint házunk ajtajához
kutyánk és macskánk tartozott.
Ők már fényképen, napon,
örök napfényben fürdenek,
mert elszakíthatatlanok.

Mi bajom van itt
„családtalan”?
Míg lábamnál folyik a Duna
s kedvesem enni s inni ad,
s Itt valahol, ott valahol
Esett, szép, szomorú fejekkel
Négy-öt magyar
értem és érted is összehajol,
mi bajunk lehet, fiam?

És mégis: érdekel-e valakit,
hogyan élünk úgy vagyok,
mint az utolsó magyar:
A nyáj, a csorda összetart,
csak a magyar húz szanaszét.
Kit érdekel, hogyan élünk
úgy vagyok és úgy leszek,
mint elhagyott szék a hegyoldalon?

Kit érdekel, mi lesz velem,
ha elmennek az öregek
s nem tudom letörleszteni
nemzetemnek sok-sok adósságomat?

Mi lesz velünk,
ha ér, csermely és patak
kiszárad, s a vén folyam elapad?

.....

Múlton és jövődön mereng az *Este*,
Szőnyi kérődző tehene az udvaron,
mely a képhez ugyanúgy hozzátartozik,
ahogy te hozzám s én hozzád tartozom.

S mert oly törékeny a lombok csendje,
mint poharaké az asztalon,
szorongva nézek kedvesemre:

– Az élet vizéért jöttem,
s halálíg szomjazom?

1998 augusztus

Piros bokor

Ablakunkba könyökölve
nézegetjük életünknek
kis ősztői részletét.

Nézd csak, az a piros bokor
átvérzik a fehér gyolcson,
lehullt hóban piros-fehér.

Nem hullt le még minden levél,
bokor alatt: piros-fehér,
fenn a bokron: piros-fehér.

Könyökölve, mint két levél,
nem is gondolunk a földre –
piros-fehér, piros-fehér.

Az otthon

1.

Apám és jó anyám
konyhája melegét
nem pótolhatja már
világon senki sem.
Sosem lesz jobb hazám.

2.

Anyám és jó apám
meglelte otthonát,
jó helyük van itt,
amíg szívem dobog.
Sok régi dologról
el-elbeszélgetünk.

3.

Úgy legyen, ahogy
súgta angyalod:
örökké él a jó.
Anyámtól s apámtól
nem éri sár
Uram, a Kozmoszod.

A rajtakapott teremtés

Arcát
s két kis tenyerét
a fény felé
gyorsan magasodó
zöldecске lelkéből
a Juliska-bab
ahogy illegve-billegve
emeli,
ablakunk kora tavaszi
fehér függönye mögött
enyém az ámulat,
Mariannáé a felragyogó mosoly:
„Ezt én csináltam!”
S velünk örül e csodának
maga a Teremtő Élet.
Hogy mi haszna lesz
a tökéletesen kifejlett formának?
Eltesszük jobb időkre,
s ha égre köhögnek a rakéták,
megesszük drága magunk.

Lugasban

Ahogy múlik az idő s csipkedem vadhajtságait,
alakul szép lugasom; látom, híznak a fürtök.
Örül a lelkem: szeret lugasom, s én is szeretem
összes vesszejét, árnyat adó nagy leveleit,
meg magamat is. De legfőképpen az Istent,
reggeli sugarait, este a csillagokét.
Jó így várni e csöndben Angyalomat.

Fecskés házam fényes reggel

Fecskéim, úgy öten-hatan, vidáman röpködnek a reggeli fényben.
Egy a fészekben ül, csicsereg hangosan,

a többi a fészek körül csapong.

A villogva repkedők közül ki-kiválik az asszony meg az ember,
beül a fészekbe, s most már ketten csivitelnek kifelé a többinek:

– Gyere be! Gyere be! – fészkelődnek összehúzódomba.

Olykor néhány másodpercre teljesen üres a fészek,
nem tudom, ugyanaz a fecskepár röppen-e be ismét.

Csacsognak, keringenek a tiszafa körül,
elsuhannak diófám lehajló lombja alatt;
be a fészekbe, ki a fészekből.

Ketten férnek el kényelmesen a gyerekmároknai helyen?

A harmadik, negyedik, ötödik repked, csivitel, villog.

Végtelen türelem kell a teremtéshez.

A fészek közelében karmos lábával az ablak fehér szegélyén
egyik-másik meg-megáll,

jobbra-balra gyorsan moccanó fejét hol erre, hol arra billentgeti.

A természet villás farkú arisztokratája nézi,
nézegeti a fészket: dolgozni kell, a fenébe is,
mászaj lesz csinálni minimum még egy ilyet,
hogymindenki elférjen.

El-elyillannak házam bejáratí ajtaja felé;

még ezt is fel kell építeni,

már tegnap, tegnap előtt óta épül ez is,

majd ha elkészül, tojunk, édesem, szépséges tojasokat,

költünk pállott szájú gyerekeket,

hordunk nekik tátott szájukba szúnyogokat, legyeket,
mindenféle édességet.

Félig kész fészekükhöz a tócsák széléről

szorgalmasan hordják csőrükben a felcsipegetett,

nyálukkal összeragasztott cseppnyi sarakat,

vékony, száraz fűszállal bíbelődnek,

alakítják remek palotájuk ívét.

Kicsi lábukkal karmosan kapaszkodnak a fészek oldalába,
sárcsepphez sárcseppet kalapálnak.
Csőrükkel mintha csókolgatnák a házukat;
így készül, belső örömmel, nagy-nagy műgonddal.
Vidáman csapongva, csapatban keringve
gyönyörködtetik az Istent.
A nádkerítésen és a diófa lombján áttűző napsugarakban
legyek, apró rovarok, szúnyogok nyüzsgönek.
A köröző fecskék át-át villannak a sugaras nyüzsgésen,
röptükben megreggeliznek,
olykor meg-megállva felsorakoznak a zsinóron,
mint otthon, gyerekkorom felejthetetlen udvarán;
el-elhallgatnak Isten madárkái,
nézik egymás gyönyörű alakját a fényben,
de már rebbennek is tovább, suhannak,
csivítelve építik otthonukat.

A szeretet terve

Szívünkben és elménkben a szeretet terve
már majdnem készen állt,
mikor megszülettünk,
de az egészről és a részletekről
lelkünkben még homály gomolygott.
Talán csak sejtettük, mit és hogyan is
kellene tennünk azért, hogy nekem
és neked is jó legyen, és Isten is
kedvét lelje teremtet világában.
Lehet, hogy a parancsot sem fogtuk fel
egészen tisztán, a sötétben
te már akkor is éjjeli bagoly lehettél:
homlokodra, szemedre, arcodra
sűrűn borult titkod fátyola,
de a veled született angyal
mégis tisztán látta szemeddel
a szeretet távoli fényét.
Jó hinni, hogy már akkor is szerettélt,
s még jobb, hogy már akkor szerettelek.
Kis fénypontként ott voltam valahol
a mindenség égboltján, átellenben veled,
ragyogni készültem a terv részeként,
nem is titkolhattam volna el
természetem szerint sem,
hogy hangod hallására,
titkaid sejtésére, s ahogy megérintettél,
boldog fény áradt a lelkemben szét.
S a város erdejében tegnap
a veled született angyal,
hogy örömet szerezzen „csak nekem”
(mert én is örömet akartam szerezni
barátaimnak és ellenségeimnek is),
szinte láttam, hogyan változtat

éjjeli bagollyá újra.
Feküdtél ágyadon vagy ültél ágadon,
pontosan nem is tudhatom
mennyit töprengtél a csendben,
mígnem egy éles nyisszantással
levágtad régi papírangyalod fejét,
s helyére a te fejed tetted:
a született angyalét.
Fényképed megkaptam,
s az isteni terv szerint
felékesítettem vele karácsonyfámat.
Szerelmem és a szeretet
születésének egész éjjelén
veled voltam, lelkemből nézegettelek,
éjjeli baglyom, őrző angyalom.

Könnyű és fehér

Könnyű és fehér az ég most felettem,
lehajlik fejem virága,
lehajlik fejem virága,
szívem a szívedbe fájón megütöttem.

Előreküldött virág

Ha te kimész lakásodból az udvarodba
s felnézel az égre,
látod-e feletted a csillagos eget?
Pedig ott van. Mint az a csokor virág,
mit előre küldtem neked születésnapodra.
S ahogy eltartogattam két tenyeremen
az ablakom alatt
önmaga csodálatába felejtkezett, virágzó
karácsonyi kaktuszomat,
hogy inkább mégis ezt viszem,
addig-addig nézegettem az aszparágusz fogságában
sugárkoszorúba hajló, rózsaszínből lilába játszó
virág szirmait, az égi növényt,
amint az életét fényből élteti
s virágait egyedüllétünkben csak nekem bontja ki,
megsajdult irigy szívem s visszatettem a helyére;
azt hallottam, nem szabad elmozdítani,
nehogy belehaljon, szépségét nehogy elveszítse,
s azt is megkérdeztem tőle: ki nevelgetett föl,
gyönyörűm, s ki hagyott el, miféle bizalom jegyében,
hogy megélsz magadban is,
hogy majd én öntözgetlek, egyedül,
megleszel nő nélkül te is,
s mert nem találtam érzékletesebb hasonlatot,
rád gondolva sem, józanságom fölé hajolva
néztem sokáig szelíden, majd örvényben forogva,
hogy mi is lehetne az, hogy adhatnám át
a vágyam s hogyan kelthetném fel
benned a szerelem reményét, hogyan csábíthatnám ide
virágomat a virágomhoz, hogy újjászületése napját
fénybe nyújtózva
itt ünnepeljük most és mindörökké,
hiszen éppen itt a helye és ideje

a virágzásnak, őszi édesedésnek, aszúsodásnak,
nem is tudnánk méltó szeretettel szeretni,
dicsérni és őrizni egymást és bennünk az Istent
máshol, csak itt, ahol sosem látott szépségű
kaktuszunk gyönyörűségünkre él és uralkodik.
Virágom után visszatettem helyére a reményem is,
hogy jöjjön el hát ünnepelni, újjászületni ide,
nézze velem virágomat,
ha azt akarja, hogy övé is legyen, ami az enyém.
Ekkor kimentem a kertembe, már besötétedés után,
s az aranyárga fénnel nyíló krizantémok felett
felnéztem a csillagragyogású égre,
virágaink testvéreihez, s a kerek égbolt alján,
fenn, egészen északon megláttam a Nagy Göncölt,
rúdjának harmadik csillaga épp a házadra mutatott,
majd elgondoltam: krizantémokkal e Göncölön
könnyen odahajthatok hozzád, benézek ablakodon,
nem kell a függönyt félrehúznod egy kicsit sem,
hogy ne csak képzeletben lássalak,
te magadban merengő szép leány.

Kísérlet különbségtételre

Még súlyosan hallgat bennem a vadon,
félelmemben-félelmében
ugrásra készen
lapul az éhes vadállat,
vérré és húsrá szomjazón.

Kutatom a megfelelő hasonlatot,
nem tudtam, hogy ilyen
öreg és csúnya vagyok,
mégis szeretni és szeretni akarok,
megnyugodni a szeretetben,
elhagyni szörnyű anyagom,
lenni lélekből valahol
talán egy napfényes égi pagony.

De még vágyakozó test is vagyok,
nehezen egyensúlyozgatok
nem is tudom milyen
életem, indulatom.

De bizony jó,
hogyan megtelt a házam étellel,
lágyan merengő Zsuzsannával,
fátyolos-kislányos mosolyával.
Kívánom ölelni és ölelni újra,
szinte kérkedik bennem a szerető férfi,
hogyan mennyire tudok szeretni még,
most is ölelném,
mint első szerelmeskedésünk
három napjának minden éjjelén.

Látom magunkat, hogyne látnám –
reggel is:

megáll előttem fehér ingében
álmosan-fátyolosan,
két rebbenő karja
vállamra lebben,
átölel, átölelem,
s elszuszog nekem a vállamon
egy édes kis „jó reggelt”.

Ez volna hát a szerelem?
A napfényes égi pagony
akkor csak várjon ránk
még sokáig türelmesen.

Mint kertemben a hó

Szép vagy és tiszta,
mint kertemben a hó,
meg sem érintettelek,
nem is mertelek,
néztelek csak,
nézegettelek,
gondolatban
simogattalak,
ágyad szélén
üldögélve
ébresztgettelek,
babusgattalak.

Veled szeretnék
fehéredni,
cserépkályhám melegében
ízlelgetném
lelkedet
és testedet
és főztödöt
és forralt borodat,
érthetetlen szereteted
ámulattal szeretném,
sohase unnám,
ringatnálak,
rengetnélek,
becézgetnélek,

érintetlen,
mint a hó,
belephetnél
s belephetnélek.

Kezdet és vég

Szívében sötéttel és fénnel,
az Élet Urának intelmével,
eljött hozzám az Angyal, éjjel.
„Szeret és szolgál az Angyal.
Szeret és szolgál vagy meghal.
Szeresd és szolgálj, s ha meghalsz,
szeretet lesz a jutalmad”.
Az Úr üzenetétől nem féltem,
szeretni én sohasem féltem,
örök szolgálat már a sorsom,
megáll ez rajtam, mint a koporsón.
S megszerettem máris az Angyalt.
Fehérben állt ott, égi ingében,
áttetszett teste a hófehéren,
fény a szemében, valami lobbant,
felgyúltam érte én is nyomban,
suhant előttem, én meg utána,
s elizzottunk az éjszakában.

Ma havas verset sütök

Itt szép nap süt, s a napsugárban
ráértemben verset sütök.
– Ki veled, csak ki veled! –
mutatom a Gonosz útját,
vagyis inkább így csinálók
szívemben szép Zsuzsannának
jobb helyet, sőt, jó helyet.
De hát gonosz
egyáltalán nincs bennem.
Hogyha gonosz lakna bennem,
hogyan sülné meg a hó
ropogósra, versemben?
Sütök tehát, mint a nap, aranylábasban
aranykanállal
kevergetem
aranyrizsámat
s csak mondom, mondom, mondogatom:
aranyhavon
főzögetem-sütögetem aranyorsom,
nincsen gondom, gondolatom,
csillognék csak étellemmel,
életemmel hócukorban
hócukorként
hókockára
kavarognék, szitálódnék,
hópelyheket napsugárral
pingálgatnék.
Jó lesz, vers, hinteléknek,
sülj meg végre, piruljál csak,
napsugárral kenegtetlek,
aranytálra tálalगतlak,
az a fontos, Zsuzsácskának
jó legyen meg szép legyen.

Úgy várok rá, mint a tűzre,
mint a lángra,
nap hevében hófuvásban sülő versre,
de ha nem jön sütögetni, hókockázni
nem zokogok utána egy percig se.
Ám ha megjön,
szemtől-szembe ránevetek,
szemérintőst játszom vele,
sugarkámnak becézgetem,
csak ide vele, adja nekem havazását,
napsütését,
holdsütését,
sugarkáját,
mindenkéjét
fényességes cselédem!
Vászonzseléd, mondtam neki nem is egyszer
tőlem telő finomsággal.
A szerelmit úgy becéztem, ahogy tudtam,
pogácsáját bármikor,
térdrkalácsát reggelire,
bokacsontját ebédre,
mondtam neki tegnap is:
jó receptet adjon nekem,
sütők-főzők, az a céloom, receptjéből
süssön fel a versnapocska,
ragyogjon rám,
itt legyen, ha azt akarom,
kuktálkodjon,
eszegessen, morzsálgasson, szenderegjen,
kenje hájjal testem, lelkem;
sütők neki verses rétest, havas almát,
piros pöttyös Paradicsom-
kertünkön át
csilingelő patakunkban őrá várnak
piros, kék meg zöld halak,

– hallgassuk csak, hogy csobognak,
hogy pipálnak,
hogyan sülnek, illatoznak! –
– fehér havon mákos dió,
aranyvillán mandula,
micsoda jó kóstoló lesz,
mint a napot úgy sütöm ki,
nyelvemmel csak megízlelem,
oda ne égj, aranylábas,
égre-földre
jó napocska, süsd ki végre
havas versem Zsuzsácskának.

Szilvafa Lányok

Jönnek a Szilvafa Lányok,
fehérben, zöldben, kékben,
holdsugárban, napsütésben
kertecskémbe földre szállnak.

Szépség sudár teremtséi,
minden leányok lányai,
virágos karjukon hozzák
zölden a kéket, a szilvát.

Szilvafa Lányok, Szilvafa Lányok!
ragyogva előttünk állók,
kertünk menyasszonyai
ékesítsétek életünk.

Életem-halálom oldalán

Éppen nyolc éve, hét, vagy már ötven, hatvan talán?
Ott ültél életem-halálom oldalán
kórházi ágyamon, féloldalasan, ahogy lehetett.
Olykor rád mosolyogtam
el-elrévedőn, hálával szívemben
néztem az életet, néztelek, s egyszerre
a mindenséget láttam benned
és általad, ott lengett és remegett
fekete-fehér hajadban,
az újra élő fényekben
suhogó nővérekben,
édesdrága természetben, mit újra megérintettem
s kívántam ölelni, mint azelőtt;
bizonytságot szereztem, hogy valóban élek, élünk.
Két hétig feküdtem az intenzíven
s megmentették életem a doktorok;
sugárzó homlokod, szemed és szíved
visszahívott, s mint aki először látja e világot,
gyönyörködve néztem ideát
az életem,
az életed,
az életet,
s azt gondoltam, mennyi mindent
észre sem vettem azelőtt,
pedig már majdnem hatvan éven át
annyi drága élményt,
szépséget és jószágot kaptam,
de a szívem
nem bírta tovább az örömet és a bánatot,
azt, hogy mindent és mindent akartam;
és akkor ott, hogy újra láttalak,
s felkavargott bennem és körülöttem
a sajgó értelem, úgy sejtettem,

mégis csak avégre vagyok újra itt,
hogy felkészüljek odaátra,
mit és hogy is kell tennem és szeretnem addig is,
hogyha mennem kell majd újra s végképp,
úgy tetsszen nekem az otlét, mint az ittlét;
azért maradnék ismét egy kicsit, hogy elérjem
a jóságot, hiszen élni csak úgy érdem,
ha megküzdök érte, érted is;
egyedül te voltál, aki segítettél, áldozatot hoztál
értem, nem kímélted időd, hited, véred és velőd,
mindent nekem adtál, mint az Isten,
még ha vissza is veszel tőlem
végül ezt-azt: szőnyeged, poharad, tested,
de amit adtál,
mégsem adhatod már másnak.
Két embernek is elég lettem volna,
tudom, a sok-sok bánat, amit válladra
és szívedre raktam, nem is tudom miért –
szerettelek, s még annyi kincsre vágytam
türelmetlenül, s azt is el akartam mondani
egy megfelelő pillanatban,
hogy láttam Istent odaát a fényben,
majd együtt lesz az övével a lelkem
s a tied is ott lesz az ölében;
talán azért jöttem vissza, hogy elmondjam ezt,
s hogy szeress, és magad is megbecsüld, szeresd.
Emlékszel? – Akkor közelebb léptünk a műhöz
már a kórház udvarán – emlékezned kell –
a rezgő lombban megmutattam, ott az élet, látod,
virág és levél, itt még gyümölcs is terem,
nem tudok betelni veled, meggyógyultam érted:
– szeretlek és kívánlak, gyere, csináljunk gyereket
nyomban, épp azért, mert nem érdemled meg
a büntetést, hogy neked nem lehet.

Nem fér el bennem az élet szerelme,
 ne védekezz tehát az Isten ellen, add a jónak
 önmagad folyton, s csak őneki add, még akkor is,
 ha már maga az Isten sem akarja.
 És akkor újra fájt a lelkem érted,
 és fájt Isten ellen, hiszen érted voltam, érted lettem,
 aki lettem, jónak láttam őt és jónak magamat is,
 mint minden teremtményt e földön,
 méltónak és szépnek, amilyen te voltál
 és te vagy azóta is, hogy veled újra megláttam őt
 a reszkető nyírfalombban; nem szólt, csak reszketett,
 szomorú volt és tehetetlen,
 szomorú és szerelmes az Isten.
 – Nézd csak! – ismételtém ámulatomban –
 gyümölcs érik e kórház udvarán! – s nem tudtam még,
 mivé lesznek a legszentebbek is.
 Csobogott a víz a szökőkútban és a medencében is,
 a liget fái közt két áldott asszony álldogált,
 mint M.S. mester képén
 Mária és Erzsébet.
 – Emlékszel? Az ujjaik közt füstölgő cigaretta láttán
 felháborodtam és rájuk szóltam,
 mintha apjuk lettem volna,
 sőt mintha magam lettem volna
 az értük is haragvó Úristen:
 – Most jöttem vissza a halálból,
 értetek küldött vissza az elégedett és elégedetlen
 Isten, hogy megmondjam: – Hagyjátok abba,
 nincs jogotok elrontani magatokat és a magzatot! –
 Ha értették is, hogy mit akarok,
 hogy az élet értelme a folytatásban áll:
 – Fogja be a száját, vén hülye! –
 vigyorgott Erzsébetre a várandós Mária
 s undorodva kiköpött felém.

Egy önkéntelen mozdulattal ekkor,
hogy magamat és őket is védjem,
ismét a Mester képéhez folyamodtam.
Felemeltem volna magasra a képet,
hogy szemükkel és eszükkel
és minden érzékükkel lássák
földi valóságuk égi mását:
Mária és Erzsébet találkozását.
De ott a kertben, várandósan,
szívük alatt a gyermekkel,
a megölhetővel vagy megszüllhetővel,
az élet szentségét fölnevelendővel,
saját rossz tréfájukon hangosan nevetve,
s könnyezve a füsttől, öntudatlanságukban
nem tudhatták, hogy az Isten is
úgy emelné magához őket,
ahogy a Mester sugárzó képén látjuk.
A láthatatlan képet hallhatóvá tenni
szólnom kellett gyarló szavakkal újra:
szentek vagytok, mint a fának lombja,
az élet szentségét hordjátok hasatokban,
látom lényetek szívszorítóan szép sugárzását,
és sejtem már, a teljesség miféle extázisát
rejtí itt a hiány; éljetez hát,
és engedjétek élni a magzatot!

Jajszó pendült az éjszakában

Vonszoltam magam biciklimen, zárt utcában,
hol az őrültek
inkább hosszú szobának mondhatnák azt az utcát:
embernyi fikuszok kitárt karokkal,
mint keresztre feszített
gladiátorok sorakoztak, hitükért s igazukért,
nem bírták tovább, fellázdak
s meghaltak inkább az akasztófán.
Manapság ilyesmi nem fordulhat elő,
mondta a tanító néni, s hirtelen megöregedett.
Sötétség tombolt a képben, de én már nem tomboltam,
a sötétség foglya voltam, biciklimmel együtt,
s lestem, hogy már megint a jólétet hirdetik folyton.
Nem tudtam hajtani, nem tudtam eljutni oda,
ahova igyekeztem,
s talán nem is volt célja igyekvésemnek.
Élet, ó élet, tengerek végtelen nyugalma
és végtelen háborgása,
ha csak a beteljesületlen vágyat nem tekintjük célnak,
mi végre álmodunk?
Szeressen valaki végre feltétlenül,
rengessen és ringasson,
s én is úgy szerethessem őt,
ahogy legszebb képzeletemben próbáltam nemegyszer.
Küzdöttem sokat, ismétелgettem igazságokat,
hazugságokat soha,
de az a várva-várt egy nem jött el mégsem.
Igyekszem hát megőrizni a talált tárgyat mindvégig,
minél tovább, mégis úgy néznek rám a megfeszítettek,
úgy néznek alá az elveszejtő sötétségbe,
ablakomnak támaszkodva nagy zöld levelükkel
a fikuszok és a meglapuló asztalok,
kerékvetők, ágyak, székek,

ahogy én nézhetem legjobb szándékaimat,
a szabadság nem létező rendjét, legrútabb bűneimet,
mint szobám belsejét, immár örökké.
Ördög vagy angyal áll az ablakomban,
kívül, hátat fordítva nekem? Miért?
Mire szánta el magát? Pedig szerettem.
Szerettem volna megsimogatni, hogy ne tegye,
hogy valamit mégis megtudjak végre, de már zuhant,
lezuhant könnyedén, bennem pedig
recsegve-ropogva szakadt a seb,
mint pléhkrisztus a keresztről, ördögről a jóság.
És amint lezuhant az „ártatlan gyermek”,
a pelyhes fekete bárány, a macskaarcú lény,
szelíd és eltökélt zuhanása
jajszót pendített szívemben s az éjszakában.

2009. június 25.

Élni infarktus-országban

„Meghaltam, s íme, mégis élek”

(Jelenések könyve)

Két halál közt, múltam s jövőm halála közt
élek, halok,
nem voltam és nem leszek,
de most még vagy és vagyok,
vagyok és vagy.
Múltam s jövőm halála közt
egy hazáért, egy életért,
családomért s magamért, szerelmeimért
nem hiába küzdöttem.
Segíts, Uram, hadd folytassam, bírnom kell még,
nem hagyhatom abba,
jószággal, szeretettel, bánatokkal, örömmel,
áldott jó apámmal, anyámmal,
emlékükkel, testvéremmel,
három szép szál fiammal, sok jó öreg barátommal,
édes drága kedvesemmel
két halál közt éljek élet életekkel,
halandó és halhatatlan kiáradó szépségekkel,
ahogy tegnap, tegnapelőtt,
tüntess még ki folytatással engem.
E fordított világban fordított étellel
mire is mehetnék, mire is mehettem?
Időm immár vissza soha nem hozhatom,
jobb lett volna több jót tenni,
szeretni és szeretni, teremni és teremteni,
arcom fényes napnak nyíltan fordítani,
úgy mutatkozni meg, nem ily szomorúnak.
Úszkálni hús vizekben át-átfénylő halként,
csókolni virágait napfény-borzas lomboknak,
babonázó nőknek,

áldott szép pünkösdnek rügylobbantó erejét
rajongással imádni.
Két halál közt nincs már messze az én másik életem,
hallgathatom: kórház-ország,
intenzív-osztály-Magyarország,
hallgatom a közel s távol szirénázó mentőket
– számontarthatatlan, mennyi szívroham!
Infarktus-országban, agyérgörcs-országban
engem is elvittek sötétségen túlra, Isten eleibe
ítéletre várni, mikor éppen házat építettem volna
magamnak, három fiamnak, földönfutó feleségemnek,
legyen végre otthonunk,
védvárunk, Istenünk,
ne kelljen e vadonban vadként csörtetni,
szívdobogva szimatolva meg-megállni,
fuldokolva futni,
golyók elől bujdosni.
Hogy lehetne meghalni,
mikor száz dolog van! Semmi sincs még készen!
S elhúzták a függőnyt irgalmatlanul,
maradhattam volna örök sötétségben,
fényeskedhetne most örök világosság nékem.
Nem rimánkodtam, nem siránkoztam,
nem is könyörögtem,
könyörülj rajtam, én Istenem, inkább átkozódtam:
mire kell az élet?
Nem véreztünk eleget, mint a sebzett állat?
Két pogány közt egy hazáért,
így kell kinyuhhadni?
szétbomlani? rongybabaként lecsuklani? széthullni?
Nem dolgoztunk eleget, nem tartottuk jónál jobban
semmittevő népedet?
Én Uram Istenem, hogy engedheted meg
földünkön e botrányt?

Mért kell belehalni örületbe, hajzába,
jövőtleniségünkbe
szívroham-országban, agyérgörcs-országban
mért csattog az ostor? Mért nem csavarjuk ki
ostoros kezekből, mért nem tapossuk el
kígyóinknak fejét, mért nem verjük ki
templomunkból, hazánkból
a szutykos emberárulókat?
Hogy juthattunk ideig?
Nyílik a föld szégyenünktől,
elnyűvődve, porba rogyva
mászunk, mászunk, magunk mászunk gödrünkbe.
Megalázkodásig, gerincroppanásig,
csak nehogy az Úr
feltámasszon, porból-sárból újra gyúrjon,
foszljunk és oszljunk szét inkább
semmivé, lényegtelen senkivé, elveszett néppé.
Én Uram Teremtőm, négy folyónk partján
s veszett hegyeink közt
mi végre vagyunk még
maradék hírvivő maradék bohóca?
Befibrilláltunk.
Jöjjenek hát értünk ugrásra kész győztesek,
szívroham-országban jöjjenek a rohammentők
szirénázva, vijjogva
vigyenek el innen akár a pokolba.
Vagy mentsenek meg minket,
mentsék meg szívünket, indítsák el újra,
szeretnének még élni.
Nekem is kegyelmezz, adj békeséget,
nyugalmat, hadd nézzem örömmel
repkedő madaraink, ingó-bingó fáink,
fiaim, lányaim, drága kedveseim,

anyáink, nagyanyáink,
lehessen a színed előtt mind
illatozó jácint, hisz alig szerethettünk,
nem értünk rá soha,
dolgoztunk és harcoltunk,
infarktus-országban, agyérögörcs-országban
kenyeret kerestünk.
Én Istenem Atyám, te voltál a műszer,
a tudás és a hit doktorok kezében,
Mindenható voltál, az vagy, Uram, most is,
s mert szerettelek s te is szerettél,
megállt szívem újraindították,
nekem segítettél,
élni a halálból visszaengedtél,
s ha szeretsz még valóban,
szeresd a népem is, segíts most népemnek,
alig dobogó, remegő szívének,
segíts a magyarnak,
segíts most, Teremtőm,
emberi fajomnak.

2009. november

VanVanhoz

VanVan, Maga Jó Hogy Van,
én is vagyok,
alapvető törekvésemben,
hogy egyszer majd valóban jó legyek,
legalább a Maga számára,
újra megerősített,
arcának felderülő mosolyával, ahogy váratlan
látogatóját tegnap fogadott,
karjának ölelésével, ahogy átölet, édes szájának
érintésével, ahogy remegő
csókomra visszacsókolt, s ahogy teste
még buzgó forrását feltárta előttem
a homályban, gyötrő szomjúságom sóhajához
ahogy szomjúsága sóhaját hozzáadta,
s aztán, vagy azelőtt, ahogy a romló mosógép
zaját Illés úr lakásában együtt hallgattuk
egy picit, megérintette szívem
az élet magasabb rendű értelme,
látván előttünk a magas könyvespolcot,
a szeretet erős frontvonalát,
hogy ha majd vénségünkre
naponta egy-egy kicsit
elüldögelhetnénk egymás mellett
az öreg kanapén, s elmerenghetnénk,
ha felolvashatnék Magának, Szemem Fénye,
Legeslegjobb Barátom, hol pedig
Maga olvasna fel nekem.
(Közel kerülve a békeességhez
már elmondhatom: milyen jó lett volna
látóvá lenni akár vakon,
előre látni megszégyenítésem,
ahogy ajtót mutattál nekem
azon a kitervelt karácsonyon.)

Sempre libera

*Ez az az éjszaka,
Melyre szörnyű, ha jön a holnap.*

Ady

*Isten csalódott volt. Megengedte
az emberpárnak, hogy saját maguk döntsenek,
kinek akarnak engedelmeskedni.*

*Azt az utat választották,
amely csak boldogtalanságot
hozhat számukra.*

*Túl késő volt már, így nem maradt más hátra,
mint egy fájdalommal telt bűnbánat,
és szembenézés a büntetéssel*

(5M 30:15-19).

Fekszem a kertben, csillagos ég alatt,
azon a helyen, hol tegnap éjjel
te feküdtél a csillagfényben hanyatt
s én a testedbe-lelkedbe merülve
hosszú és mélyen izzó szenvedélyben
annyira még sohasem szerettelek
a hűség fényes kódében, szabadon
és soha nem voltam még ennyire
a megcsalt Istennel magamra hagyva.

Már hiába beszélünk egymásnak;
letértünk az útról. A gyümölcsöt
megettük, szabad akaratunkból.
Megkeseredtünk tőle. Tudásunktól
olyan üzöttek lettünk, mint az állatok.

Isten kertjéből kiűzötte
a végleges pusztulás előtt
hányszor kell még meghalni?
Kereshetjük a boldogságot,
de már nem találjuk sehol,
mert letértünk az útról.

Életrajz helyett

Az egész élet vesztesség.
Mi pótolhatná hiányát?
A költészet?
Tegnap még volt remény, hogy lesz jövő,
s most útszélre vetve
az emberi jószág roncsain
sirathatom a világot tehetetlenül.

Hiányzik egy kis virág,
vagy csak finom rajzolata,
egy édes hangulat,
mely ámuló csillagoknak küldené
virágzó hársak illatát,
hiányzik egy-egy régi tavaszi este,
az egészből egy kis részlet,
s nem tudom, mi bánt,
az egész hiánya mivége öl meg.

Hiányzik néhány testvér, néhány jóbarát,
hiányzik apám és anyám,
megbeszelném velük
mi azóta történt,
barna és meleg kezük
kezembe venném
s elmerengenénk együtt, előre, hosszan
Himesünk és Zsömlénk
könnyes-nagy szemén a távolban.
S a diófánk alatt pihenő járom
lehetne hiányzó fiaimért
nyakamban boldogabb fáradozásom.
Ó, a drága földdel érintkezve
hogy húznám az igám!

De fogy az erőm,
kitört a szabadság újra,
s igám és álmom elveszett.

E sajnálatos korban
nem is tudom miért hiányzik ártatlanságom,
mit siratok lehullt rózsaszín szirmokon,
ifjúságon, esküdözésen, áruláson.
S mit számít az, hogy van-e még
s ha van, mivégre van szükség versre,
a világ gyémánttengelye mivégre görbe,
az egész élet mivégre veszteség.

De hát mit tudtam én
a teremtéshez hozzáadni,
mint az Isten,
ki a dolgát magányos jókedvében tette.
S mi lett belőlem, mi lett belőlünk
boldog-szomorú emberiség
a szakadék szélén!
Hiszed-e még, hogy minden tagodra
egy-egy őrangyal vigyáz?

Köszönet mégis, Istenem
az egészért s minden részletért,
hogy 2002. augusztus 9-én,
mikor a szívem megszakadt,
vigyáztál rám, s elküldted értem
legjobb őrangyalodat,
s visszaadtátok az életem.
Köszönöm, hogy velem van,
s vele még egy kicsit
elnézegethetem
kertünk hol jeges, hol virágzó ágait.

SZENVEDÉSTÖRTÉNETÜNK

Szenvedéstörténetünk

1.
Anyám megálmodta apám,
muskátlis szerelem volt az álma.
Valóban úgy ment lánykérőbe
apám, piros muskátli ragyogott
ünneplős kabátja gomblyukában.

1936-tól 1987-ig,
esküvőjüktől 51 évig
élt apám hűséges szerelme
anyám iránt,
s még azon is túl.

Amíg csak élt anyám,
2001. november 17-ig,
s hiszem, hogy azon is túl
él szívében apám iránt
megálmodott álma,
muskátlis szerelme.
Látom, hogy az ég ablakán
együtt néznek le rám.

Tiszta ámulat volt a lelkük
s övelük az én gyermekségem.
Nem is tudom, mit néztem,
mit is láttam rajtuk.
Elégtek hitük és becsületes
szerelmük tüzeiben tiszta fehérre.

Egymásba olvadtak bennem.
Amíg csak élek,
muskátlis álmuk ég a szívemben.

De már eltűntem én e vágyban,
fényt faló sötétségben
bujdosom lakatlan szülői házban.
Senki és semmi sem védi
gyermeki fényem.

2.
Gondoljátok meg, gyerekek,
most, amikor újra eltévedt az idő,
hazánk nagybirtokosainak földjén
kizsákmányoltak hajladoznak
a fideszes-szocis-liberális-kapitalista
Magyarország megteremtéséért.
Gondoljátok meg, gyerekek!

Apám és anyám hozománya
'36-ban egy-egy hold föld volt.
'45-ben kaptak még öt holdat.
Hamarosan mind a hetet
bevitették velük a tszbe.
Alig egy emberöltő múlva
„szétvertük” a tszeket.
Mehettek és mehetnek kis földjükkel az öregek
a föld alá, a mennyekbe, ahová akarnak.

A bűnösök bűnére nincs bocsánat,
sem büntetés. De bűnhődés
bőséggel jut az ártatlanoknak.

1959-ben, amikor még akasztottak is,
főként munkásokat és miniszterelnököt,
mikor a bőrkabátos kizsákmányolók
újra lesöpörték a padlást,
anyám és apám elengedett engem Budapestre.
Hogy ne kelljen túrnom a földet.

Munkás lettem a Kapagyárban.
Kezdetben síncsavarokat válogattam,
zsíros kenyereket ettem,
és verseket próbáltam írni
a szabadságért, az emberi méltóságért,
a szegénység, úrhatnamság és szolgaság ellen.

3.

Piros barackfámra
földem menyasszonyával
a győzelem jelében
esküdtem örök szerelmet,
hogy én őt el nem hagyom.
Sziromhullása fátyolában
nem láttam a Gonoszt,
nem láthattam előre vereségemet,
de láttam nemsokára
tisztátalanná lett feleségemet.
Csikorgó lélekkel kidobtam
házamból az árulót, mégis visszajött:
„Megmosakodtam”
mondta szemembe nevetve,
„újra tiszta vagyok!”

Anyám és apám előtt
be is sározott engem,
követelte a részét.
Megcsúfolt, akit szerettem,
gátlástalan becstelenséggel
harcolt a házért – nem ám a hazáért! –
a Gonosz fattya.
Addig nem ment el,
míg a pénzt meg nem kapta.

4.

„Mentsük meg a fiúkat, Apja!”
S eladták értem a házuk,
kifizették hiénájuk.
Elűzetett szülőföldjéről
házatlan apám és anyám,
elűzettek hozzám, Pestre,
panelmagányba, föl, a negyedikre.

5.

Hamarosan újra megnősültem
s négyen laktunk a kis lakásban.
Anyám és apám akkor már előre látta,
nem várhatja meg két unokáját.
Nem várták meg, hogy az új meny
kirúgja őket;
négy éven át éjjel-nappal
hazakészülődtek.

6.

Pestszentlőrincről villamossal
jártak a nagycsarnokba,
nyugdíjasként húzták az igát,
pincétől padlásig
hordták-vitték pultra az árut,
dolgoztak hajnaltól szakadásig.

7.

Négy éven át, életen át
dolgoztak, imádkoztak, reménykedtek:
„Csak még egyszer segítsen
haza bennünket az Isten!”
Falujukban telket vettek,
kétszáz kilométert utaztak oda,
kétszázat vissza,

vonatoztak, hétvégeken építkeztek.
S megérték feltámadásukat.

1974 húsvétjára felépült
falujukban a házuk.
Elköltöztek Pestről,
boldogan hazamentek.

8.
Ablakukban
kicsit még kivirágzott
anyám és apám
muskátlis szerelme.

9.
Húsz év múltán merenghetek:
milyen volt szőkesége...
Második feleségem is elhagyott.
Ő is követelte lakásunkból a részét.
Szerelem-árulásunkban
gyerekeinken megosztottunk.

10.
1910-ben, mikor apám született,
a magyar nép még reménykedhetett,
akkor még egészben volt MAGYARORSZÁG.
Bánatában és örömében az én apám
még harmincnyolcban is dalolhatta:

*„Krasznahorka büszke vára,
Rászállott az éj homálya,
Magas tornyán az őszi szél
Régmúlt dicsőségről mesél.
Rákóczinak dicső kora
Nem jön vissza többé soha.”*

Hegyeink között, a Kárpátok alatt
már tizenötmillió
fájdalmas hangú tárogató
sem tudná elsiratni sok-sok siratni valónk.
Azt, hogy ellenünk mennyi bűnt követtek el!

S hogyan tudott meghalni apám
77 évesen, v é l e t l e n ü l
j ú n i u s 16 - á n.
Belezavarodtam,
ahogy belezavarodott
történelmünkbe annyi sorstragédiánk.

Mikor anyámmal apám sírjánál
kellett volna csendben állnom,
N. I. kivégzése és újratemetése napján
reménykedő tömegben vártam
a Hősök terén boldogabb jövődönk.
Hazánknak álmodtam szabadságot.
Rajtunk ott is irtóztató csúfság esett.

11.
A legújabb tőkefelhalmozás éveiben
ismét szorgalmasan adták-vették
az országot és népét.
Baromvásáron. Sok kicsi és sok
tömegméretű nagygyűlésen.

Szégyen, mennyit tüntettem akkor!
Ostobaságomban a hazaáruló
kétfejű „elit” szekerét toltam.
Huszonöt év alatt
nyolc miniszterelnököt emeltünk föl
és etettünk a tenyerünkől.

Kölcsönökből, segélyekből éltünk,
és még élünk! – Szégyenérzet nélkül
naponta fogadtuk el,
hogy végünk van, végünk.

Túl drága a legrosszabb demokrácia,
túl sokba kerül
a tékozló állam, a kormány és a pártok
túlduzzasztott apparátusa,
túl sokat esznek
a hazai és nemzetközi zsványok.

És nem laknak jól soha!
Csúfságára nemzetünknek,
felejtve régi vitézségünket,
részegen és tunyán
felfaljuk népünket,
anyánkat, apánkat, hazánkat, gyerekeinket,
szentséges Istenünket.
Mivé lettünk! Mivé tették!
Válasszatok!

S az istenadta nép
széttárja üres kezét:
nincs miből – mit csináljunk –
nincs vezér!
Sír és kacag,
kézcsókot és barackot ad
minden választott bohócának.

12.
Szegény apám és anyám
mint Krisztus a kereszten,
túl sokat szenvedett.

Amíg csak élek,
siratom őket és vérzek.

De ők most is boldogok.
Tiszta szívűen
mosolyognak rajtam s az egészen,
mert valóban meglátták az Istent.

Ima hajnali órán

Mindig elveszett
és újra elvesz a rend,
melynek vezetői
a szegények szenvedésein
élnek,
csalnak,
hazudoznak,
gátlástalanul gazdagodnak,
önként vagy parancsra
elaljasodnak.
Veszítsd el
Isten
a bűnösöket,
a bünteleneken élősködőket,
de adj erőt
a szenvedőknek
balsorsuk túléléséhez.
Ments meg Uram, minket!

Ima pohárral

Léteddel segítesz,
sejtem, hogy ki vagy.
Valamennyire kiegészítesz.
Valamennyire hasonlítasz.
Csak jóra kényszerítesz.
Szereted a csendes, teremő mómort.
S mert nagy úr vagy, rettentő Úr vagy,

s

ú

j

t

s

l

e

r

á

m

ha megadom magam az aljasoknak.

Szeretni, szeretni!

Szeretni folyton nem azért nem lehet,
mert benned is
magasra szították a gyűlöletet,
de ha már csak gyűlölni tudsz,
hogyan szeressenek?
A zsarnokság juttatott téged is oda,
ahol az ember mértékét elvétik.
A szenvedélyek vad kereszttüzében
a szegények irgalmasabbak,
mert a szenvedésük irgalmatlanabb.
A józan elme gyakran elborul,
hogya a „türelem” és a „szeretet”
malaszt marad változatlanul.
De a kegyetlenség végső határáig?
Az ember semmit sem tanul.
A szenvedők iránt tomboló közöny
a gazdagabbak és hatalmasabbak
hasznára hajtja a vizet.
A gazdagokért ontják
a szegények a vérüket,
hullajtják verejtéküket.
Az áldott szeretet nevében
a türelem sokszor eltűnik.
Ezredévenként egyszer-kétszer
a szegények is meglékelik
egy-egy kicsit a gazdagokat.
Mire a vérözön elapad,
és Dózsát és népét megsütik,
s a bitók újra kihajtanak,
szegények csüngnek azokon.
A gazdagok irgalmatlanok.
Az idő is övék, sohasem ellenük,
mindig nekik forog a nagy kerék,

nekik kanyarognak a folyók,
az ég összes csillaga nekik ragyog,
nekik locsog a tenger,
értük nőnek a hegyek,
a szegények asztalán
miattuk kicsi a kenyér,
s a remény, ha olykor egy kicsit nagyobb,
a gazdagok nyomban fölnégyelik
még az Istent és a szerelmet is.
A gazdag nem is reménykedik.
A remény neki fölösleges,
azért van nekünk belőle sok.
Hogyan is járhatna közös úton
gazdag a szegénnyel!
Nincs közös út, nem lehet,
nincs közös cél, közös akarat,
mely összetartaná a nemzetet,
szegényeket és gazdagokat.
Mindenkit szeretni nem lehet.
Én mégis reménykedem,
mint Beethoven, a vak,
muzsikálok rongyembernek is,
lelkem örömében és bánatában is,
csak türelem, türelem, türelem.

Levesen és segélyen

Ki és mi kényszerít e földön,
hogy munka nélkül,
gondok sötétjébe zárva,
kilátástalanul és haszontalanul
élj, éljek, éljünk?
És arra ki és mi kényszeríthet,
hogy feladjuk az egészséget?
Pénz nélkül, szegényen
te hogyan várod ki a végét,
a véget, a véged, ó élet,
te hogyan reméled
e világ jobbra fordulását?
Mivel próbálkozol
levesen és segélyen?
Hordjad csak elénk kincseid,
engedd meg, hogy adjon
mindennap jóízű asszony
jónál jobb ebédet,
ételtől és szerelemtől
semmiképp se kopogjon szemünk,
hisz' megköszönjük szépen
mindennapi kenyerünk
és borunk, s hogyne vennénk észre
éppen virágzó mandulafánk
alatt alig elindult
borzas kis unokánk
el-elkerekedő szemét,
boldog ámulatát –
ó élet, Élet, kizsarolt,
hűség kis kutyánk,
sok-sok jószágodtól és szépségedtől
olykor kiáradó szívvel
érzünk és élünk téged,

tudjuk, volt és lesz is szebb és jobb kor,
helyettünk senki sem várhat,
helyettünk senki sem vágyakozhat jobban
szépségre, jóságra, igazságra.

Hogyan élünk?

*Tekintetünkben hajh! nem az elvesztett,
Az el nem nyert éden fájdalma van.*

Vajda János

Századok múlnak, ezredévek,
nézzük egymást, két ágyrajáró,
vagyakozunk és vizsgálódunk,
vagy itt, vagy ott egy állomáson.

Senki se tudja, mi történik.
Hogyan éljük az életünket?
Istennek és magunknak is
bocsássuk meg az édenünket!

Tegnap még fontos volt a testünk,
szerelmünk fénye még fontosabb.
Én holtomiglan azt reméltem,
örökké most már velem maradsz.

El-elcseréltük magányunkat,
hetenként egyszer, hétvégére.
Most visszavetted, ahogy adtad,
jöhet akár az élet vége.

Hálódba kerültem, mint a hal,
de elengedtél: „szabad vagyok”!
Csakhogy ebbe a szabadságba
naponta szinte belehalok.

Erőtlenségben

Elgyöngült és elgyöngített országban még élek,
gyöngítének és gyöngülök.
A szeretet és boldogtalanság erőtlenségében
ahogy múlnak a tatár és török és német és orosz
és globális idők fölöttem,
és *szaporodik szívemben a halál*,
szégyenszemre bujdosom, hazám.
S te szégyenszemre bujdosol bennem.
Nem tudsz szeretni igazán,
nem tudlak szeretni igazán.
Faluról városra, városról falura
e magyar erdőben magadra hagylak,
köphetek gyávaságodra:
hangyatej, ecet.
Mért hagyta, hogy *tavalyi cselédek*
e célszerű mennyországban
újra kiraboljanak?
Téged az Isten is rendre utasíthat:
irány a sor végére vissza,
ez itt rendes feltámadás!
Zaboskertemben fától fáig, nádasról nádasra
vonszoló magam,
vak ügését hallom
eltévedt, hajdani lovasnak.
Süketen, némán, vakon és hallgaton
reményről reményre faggatom sorsomat,
de nem tudom hol és nem tudom miért
csapnak le rám *hol az ellenségeim,*
hol a tejtéstvéreim.
Évszázadok óta *a gyász órájában élek,*
munkás vagyok, egy azok közül,
akik földet művelnek, kereket esztergályoznak,
mégis egyre könnyebben sírok,

mélyebben és hüppögőbben, mint gyerekkoromban.

Irgalmazzatok nekünk, ó, irgalom bűneinkért,
elmúltam hetven, ezerhetven, kétezerhetven,
s nem vagyok méltó az Isten gyermeke névre.

Megértem halálomra,
s nézni se merek magamra,
hogy *mivé kell lennem*
virágaim szépsége ellen.

Krisztusom, hogyan tudtam e világon
már kétszer annyit élni?

S hogy lehet az, hogy nem vagyok
se bűnös, se ártatlan, se hős, se gyáva,
szent hazámban hogy lehet,
hogy sajgó sebét felejtí Bánk
és valóban elvész a becsület.

Tiborc után nem bírom tovább türelmemet.
Közyönyebe dülve megőrülhetek, eltompulhatok,
s *nem szállok ki tenger fájdalommam ellen.*

Vállalom is, nem is, viszem is, nem is keresztemet.

Itthon vagyok mindenkinél idegenebb.

Tízmillió gyertyalángban hová legyek?

Fölvirágozom a sírokat! *Magamra esteledtem.*

Nem lehettem e földben szálfa, se gyom,
elmehetek, de *nem megyek el innen sehova.*

Szétdarabolt, szétrabolt hazám,
tudod te jól, *halálom is hasztalan,*

sírod se lesz, *utolsó magyar,*
azt se tudod, holttestedet hová tegyed.

Ellopatod? Itthon hagyod?

Hol is kellenél bárkinek.

Bekerítve, mint a gím, remegő inakkal
még elvágtathatok, vagy megadhatom magam,
ahogy lehet.

Mégis, míg emelni tudom
eszem, szívem, dolgos kezem,

veletek vagyok ti „nevetséges hűségesek”.
Szégyelljem anyám, apám, három fiam,
hét unokám? Megosztott népem!
Elerőtlenítésed az elerőtlenítésem.
Dadog a lélek: harc még ez itt?
Hazárdjáték az életünkért?
Mivé lett az álom!
Rodostó és Zágón,
magyar összetartozásom.
Magamat a bánat barlangjába zárom,
süketen hallgatom kiáltozásom.
Földtől az égig sajnálnak és nevetnek rajtam
kicsi és nagyhatalmak.
Álmomban se éltetem a forradalmat.
Szétzüllött, gyöngé nyájam,
fölmentem magam a dumától,
s beledünnyögöm a végtelen semmibe
a megfeszítetthez tartozásom.

Virág a roncsársadalomra

Roncsársadalom temetőjében járok,
hoztam magunknak egy-két szál virágot.
E síron virág most nem terem, csak gaz,
roncsársadalom rohadozik, látom
porló emlékeim roncsvirágok alatt.
Én vagyok az ott, és itt is én vagyok,
onnan kellene előkaparni magamat,
az álmodozó kamaszt, az örök gyereket.
Mennyi tervem, mennyi vágyam volt
e földön, fölgújíthattam volna a kihúlt poklot,
de csak a hűtővízig jutottam el.
Néztem a rendőr kezében lendülő gumibotot
– fiaim hátára már vízágyú jutott –,
szégyenkeztem és féltem is, azt hiszem,
bármik megalázzhatnak rettenetesen:
macskaköveken csörrent a homlokom,
hallottam a csikorgást, sínek pályaudvarán
szikrázott szívemben a megcsúfolt remény.
Az is lehet, hogy csak egy költemény
próbált megszületni, s hamvadt magában el.
Napról-napra fájón kerestem a vigaszt,
s életünk megállíthatatlan esteledett.
Örömében és fájdalmában velem akkor is
mennyi testvérem várakozott, látom magunkat
vérben és verejtékben, hullásra eleve készen,
évszázadokon át külváros-szélen, Rákoson;
haragunk és szeretetünk meg-megremegett,
mint a föld mélyén fel-felizzó erő.
Lebegve szálltak szemünkről homályos ködök,
s ahogy a nap kelt a rákosrendezői huzalok fölött,
a fagyos síneken vérharmat csillogott.
Akkor még talán méltó lehetett volna a halál.
Ki tudja, hányszor járta át sötét és nehéz

gyász és fájdalom a lelkeket, de nem volt szabad
forradalom után sóvárogni, dühöngeni sem,
mert bezártak vagy kizártad magad.
Szégyenkező közönnyel takargattam
én is az önérzetemet, sok sérülésemet.
Bújva önmagam elől tagadni próbáltam
vereségemet, így hát dalra kényszerültem,
szerszámos szekrénybe bújva verset írtam
hasznosabb cselekvés helyett, a drótkerítés
belső oldalán láttam, vágyaim milyen semmiségek;
nem is tudom, miért s hová is szaladtam,
hogyan tudtam meghúzódni itt magamban,
s ki lehet az, aki elő-elő bukkan belőlem,
és vallja és vallatja elhúzódó tragédiánk.
De már nem tudom tisztán, sem sehogy,
mit akar velünk az élet, s hogy mit is akartam –
Hajnalban, libasorban, álmosan
bejáró félpasztorok voltunk, hallgatag
félmunkások, én se ágáltam soha, kezdetben
óránként négy-ötvenért dolgoztam,
hat-tizenöt előtt bélyegeztem
minden reggel, később óránként
hét forintot kaptam évekig.
Pergett és szállt a vaspár a drótkefe körül,
pucoltam, festettem rozsdás vasoszlopokat,
csillén toltam súlyos vaslemezeket,
olykor még szaladtam is velük, könnyedén.
Játszani akartam, mint a guruló vaskerék.
Tizenhat évesen már benne voltam a korban,
tátva is maradt a szám a mohó lemezvágó előtt,
ahogy a zsíros kenyeret haraptam,
úgy harapta éhesen ő a vaslemezeket.
Megrendült a véres-olajos föld a lábunk alatt,
s a titoktól valahogy boldogabb lettem egy kicsit.
Velem nem történt ennél különösebb dolog

talán soha; a föld a gondolattól is meg-megremeg
bennem azóta is, a kihalt kovácsműhelyben ugyanúgy,
ahogy legbelül, egy-egy költemény szívében,
agyonmosott, fakó munkásruhám alatt.
A roncsársadalom ott és akkor úgy keletkezett,
hogy felszaggatták a gyárudvaron a síneket is.
Ki tette ezt? A megtévesztő új tulajdonos, aki a jelben
háborút üzent, s cinkos szolgálival
hatalmunkon megosztózott; úgy már törvényesen
rabolhatott, amikor éppen rabolni akart.
Nemcsak a rossz, a jó is szétverettetett.
Hiába akartuk, hogy életünk a mi kezüinktől
virágozzék fel, a nép csak arra való, hogy terelgessék
és megölessék, ha a régi és az új urak útjában áll.
A roncsok alatt sírjaink virágoztak fel. A jövődönk.
Álmaink egy-egy ritka látomásban a roncsokon,
ahol ki-kihajtanak, kezében virággal,
térden áll egy kis kamasz. Büntelen
bűnhődik értünk és miattunk eleve,
a tisztaság jövődő gyermeke.
Majdnem roncs már a sok-sok méregtől, gyásztól
és sok-sok szelídségétől ő maga is.
Elmúlt hetven éves, bűnhődünk vele e hazában
sokmilliónyan, s megértjük, ugye, a győzteseket.

Ki a kertbe!

Vezérlő csillagunk vesztén
ne feküdj hanyatt,
ne add meg magad,
energiád is elvész.
Menj csak ki a kertbe,
nézd megőszült fáidat,
lombok közt a házadat,
hogy itt mennyi munka van!
Ha nem végzed el, véged!
Nyíljon ki benned az élet,
nyíljon ki a növények szerelme,
adj inni a virágoknak,
dolgozz és olvass egy kicsit,
s a kerek szemű hold alatt
álmodd, hogy álmodom veled:
virágozz, édes nemzetem!

A bujkáló csillaghoz

Te világméretű sötétségben bujkáló csillag!
Úgy eltűntél, hogy nem vagy?
Mutasd meg magad,
nyújtsd felénk sugaraidat,
lásd a szegény országok népét!
Hogy hajszolja orrára esve
majdnem minden szegény a pénzét.
A régiek hitét felejtve
gyilkolja reményét.

A pénzesek pedig hangosan úgy nevetnek,
hogy beleremeg pályáján a megöszült,
sok sebből vérző bolygó.

Tűnj elő, hogy lássalak, te bujkáló-vezérlő csillag,
vereségünkben is sóvárogtalak,
reménykedve szemmel tartalak,
nélküled megromlik a szerelem, megrohad az élet,
adj eleven hitet a szívembe,
hinnem nekem is jobban kellene;

nem pénzre –
sugárzó fényre, életre várok én is,
éltető reményre, hitre vár
sok-sok szétvert család minden elárvult gyermeke.
Ragadd meg szívünket, Gondviselő Isten,
vezesd vissza anyjához apát és fiát,
vezess el minket Betlehembe.

Romlott hazámhoz

Őrizgetlek fölkelő napom,
őrizgetlek, sugaras ének.
Te tiszta, hazudott szerelem,
romlott hazám, Szerelmesem,
szépségem és reménységem,
nem védtél meg, elvesztegettél.
Mégis maradj meg nekem
napnyugtámig vigaszomnak,
napkeltémtől beboruló élet
ezüstös felhő-szegélyének.

Kívül

Kívül immár minden körön
kinyitogattam börtönöm.
Ajtóm s ablakom kitárva
nézek le e szabadságra.

Akkorákat nevetethnék,
szétrepedne a messzeség.
Bánatomban szellőzködöm
rongyolódó délkörömön.

Nem nevetek. Bőségünkről
lemondtunk rég, jó kedvünkért
enyéimmal fohászkodtam,
Istenünk is rég elvették.

Engem ugyan nem bánt senki,
kész vagyok, ha el kell menni,
de a párom, s három fiam
ugyanaznap alázták meg
ugyanazzal: „Ki vagy rúgva,
nem dolgozhatsz, elmehettek!”

A hazugok, alávalók
nekem nem tudnak ártani,
kiélik hát bosszújukat
azokon, kik belül vannak;
megalázott gyerekeken,
akarva vagy akaratlan.

Országunkat alázzák meg,
a népemet, napról napra.

Ha dolgozol, belekékülsz!
Nem dolgozol? Belekékülsz!
Nagy a világ, rabszolgának
akárhova elmehettek!

S én csak állok és csak nézek
szabadon az ablakomban,
mérgemben és fájdalommban
úgy vérzek el, mint az alkony.
Pirosból jó feketébe
vérzik el a népünk lassan.

A cinikus idegenek igaza

Magukévá teszik, s azt hirdetik bátran,
mindig az övék volt minden e hazában.
Mi nem leszünk már akkor sehol, sehányan.
Azt mondják majd rólunk, csontjainkra köpve,
nem voltatok méltók a szent magyar földre.

Hazánk, Magyarország

*Engömet kergetnek az kevély némötök,
Engöm környülvettek az pogán törökök.*

.....
Engöm eluntattak az magyar urak.

Bornemisza Péter

Itt mindig volt, aki nyakunkra hágott.
Szabad vagy, mondta, most aztán élj vele!
Hű alattvalónk, eljött az országod,
szenteltessék meg, hirdesd, a nép neve!

S lökött a mi urunk nyakunkba jármot.
Szenteltessék meg, mondta, a nép neve!
Mert mindig volt, aki Magyarországot
s nem a hatalmat osztotta sokféle.

Dehogyan vagyunk mi lázadó fajta.
Húzzuk az igát, csendesen és önként.
Sok magyar urunk azt is akarja,
kívül és belül szokjuk meg az önkényt.

Az újabb népvándorlásra

Jönnek vadcsapásokon, szárazon és vízen
űzi-hajtja kibombázott nyáját
a vérengző imperializmus.
Jönnek a hajszott vadak
úttalan utakon, keresik túlélésüket,
keresik menedéküket, új hazájukat,
s találják újabb és újabb sátrukat.
Boldogabbnak látszó népek
várakozó irtózáttal néznek
az ijesztő áradásra,
fojtogató és fuldokló emberiségre,
emberek vérével kereskedőkre,
haszonleső multik versenyében
nézünk a megkeveredett Európa-gyilkosokra,
űzöttekből majd űző barbárokra,
keresztet sem vető,
temetetlen vesző hazákra.
Ez volna hát szép fajunk végromlása?
Hol kezdődött Nyugat alkonya?
Afrika felosztásában? Vérszomjas
gyarmatbirodalmakban? Lipót király
Szabad Államában? A Belga-kongói
gumifák alatt gyerekek kezének levagdalásában?
A civilizátorok brüsszeli diadalívére
fröccsent Lumumba vérében?
S kiket szolgálnak a halálra szánt
örültek, a vallási áldozatok-gyilkosok?
Hol kezdődött a kapitalizmus haláltusája?
A család, a haza, a hit bomlásában.
Elűzöttek, becsapottak
életén vett jó haszonról alkudoznak
s gyilkolnak is jól öltözött gonoszok,
birodalmakat építenek, de sehol senki

nem védi az ártatlanokat.
Engem is megzsarolhatnak,
engem is kifüstölhetnek házamból,
s mehetnek kereszttel és karddal a vak világnak,
gyanús vagyok, menedéket sehol sem adnak.
A nyolcvanmilliós törökök
lágerekbe gyűjtik a menekülteket, ránk zúdíthatják
a világ muszlimjait,
pénzzel, fegyverekkel, EU-tagsággal
Európán elsokasodnak és elhatalmasodnak.
– Ha már magunkban sem bízhatunk,
kiben bízhatnánk, Jézus Krisztusom?
Jézus Krisztusom!

2016. Nagypéntek

Van-Van és Európa

A vers élet,
az élet szerelem,
ha Maga van velem,
az Isten van velem, Van-Van,
életem és éltető szerelmem,
magyar nyelvem,
legyen vers vagy próza,
igazságkeresés,
a komolyan összevetendő
messze jövőendő
és jelenkor
kutatója.

Veled, Van-Van,
és veled, Európa,
de nélküled EU!
Veled nem működik a szerelem,
nem működik az önkormányzatiság,
s ahol ez nem működik, ott nincs társadalmi demokrácia,
ott többpárti diktatúra van,
ahol nincs demokrácia, ott nem érvényesülhet
a nemzetállami szuverenitás,
ott a hatalom koncentrációja érvényesül,
a nemzetközi pénzoligarchia uralma
Európa felett.
Ők működtetnek téged, EU,
ők mondják meg, hogy válság van vagy nincs válság,
szerelem van vagy gyűlölet.

Régen kiráylány, istennő,
szabadság hősnője voltál,
de feladtad, elárultad magad,

nem csábítasz már
Jean d’Arc,
a véres vágóhídon
aljas és gyilkos hatalmak
mosogatónője lettél,
te is segítettél szétszabdalni nemzetünket,
feldúlni hazánkat, házainkat,
iparunkat, erdeinket és mezőinket,
legújabb fiainkat és lányainkat raboljátok el,
téged is szétrohasztottak, „gyönyörű nő”,
szétrohaszttanának bennünket is.
Nézd meg Észak-Mexikót, Dél-Amerikát,
a sátáni szabadság rabszolgatartói
védtelen munkásnőket erőszakolnak és ölnek,
gyerekeket dolgoztatnak és ölnek,
mindegy nekik nemzet, hovatartozás,
pénzért kit és mit árulnak el,
korporációk, pénzoligarchák
szálláscsinálói lettek
a „liberális” hazaárulók.

Habár, habár
hazát csak az árulhat el,
akinek valóban volt, és szerette legalább.

Voltak idők és szerelmek rég,
de ki látott még ennyi romlott
libehálisból lett burzsoát!
Ó latabagomár ó talatta
és fini,
konföderáció és föderáció,
terrorizmus és állami terrorista
Bumm Bumm!

Ó te konzumringyó,
szemben a nemzeti függetlenséggel
és a társadalmi demokráciával,
rabtartónk lettél rabtartónk helyett,
szerelmünk esküszegője,
lelkünk gyilkosa
már a templom kapujában
– jövendőnk oltára előtt –
épphogy megérett szívünkben a szentség,
épphogy kimondtuk közös reménységünk.

Segítsetek hát

testvérek

Európa hozzánk hasonló szerencsétlen fiai
segítsetek segítsetek!

Mindent túlélnek a pénz arisztokratái!
Az elkurvított vágóhídi mosogatólány
és az elrabolt tehén
titeket is maga alá gyűrt,
hallgassátok hát, testvérek,
mit harsonáz
életünk kifosztója,
munkanélküliek kiközösítője,
Kelet- és Közép-Európa
megbecstelenítője:
„Válság van!
Benneteket is eltartunk, magyarok, ne dolgozzatok,
igyatok, egyetek, tosszatok!
– majd elfogytok! –
kérjete és adatik,
teljhatalomból
finanszírozzuk hitelképes kuplerájoztok!”

Szerelmem, ó Van-Van,
mi lesz velünk Keleten,
loment a nap Nyugaton,
mi lesz veled válságos Európa?
Hiteleiddel a munkátlanságot díjazod,
elszegényedünk,
előregszünk.

Betöltöd hivatásodat?
Fejünk felett ismét *elrepült*
és mégis itt ragyog
az öntudatlan *nikkelszamovárr!*
Szerelmem veled van, Van-Van,
veled is Európa,
de veled nem, EU.

Adósod? én? meg sok megszorított
és megnyomorított
magyar, oláh, szláv, lengyel, orosz és a többi?
Nem jövünk hozzád többé könyörögni.
Évente az én hazámból
hány milliárd eurót viszel ki?
Ötször annyit, mint amennyit behozol.
Túl sokkal tartozol.
Amit elraboltál,
vissza kell adnod.
Megfizetek én is,
nincs más út, fizetni kell,
jussunk emberi méltósághoz végre,
gyakorlással, részvétellel, felemelt fejjel.
Pilipócson, Párizsban, Dánoson vagy Pécsen
a kollektív individuum csak úgy ébred fel,
egy minden eddiginél méltóbb felkeléssel.

Beérhetjük-e annyival,
hogy a szabadság zsarnoksága
káoszt terem,
a rend zsarnokságot szül,
hogy tragikus hős
a történelem,
közös gödör lesz a végzetünk.
Beérhetjük-e annyival,
hogy a tántoríthatatlan erény
gyökerében ott rém,
s ahogy kifejlődnek belőle
a „véres Messiások”:
Saint-Justök, Dantonok, Robespierre-k, és a többi mind,
a nyaktiló nyaktilót
és lehulló fejeket terem.

Ne menj el, Van-Van, én nem eresztlek,
ne tévedj el tőlem
magadba, mocsárba,
idegen szerelembe,
becsületünk és hitünk,
munkánk és kenyerünk
nem létezhet másként,
csak úgy magunkért, hogy egymásért,
minden emberi nemzet szuverén hazájáért.
Veled, Európa,
de nélkülöd EU.
Ez az út az életé,
más halálhoz vezet.

Ádvent Bécsben

Ádventi szívéltelenségben
aranyvasárnap
elől ment a Fekete Ember.
Talpig aranyban
fiatal életekkel teli szájjal
harsányan fel-felnevetett.
Te aransárga fényben
követted őt,
én kínai cipőben
bicegtem utánatok.

Nevettünk-e már együtt boldogan? –
nem tudom,
de azt gondoltam az úton:
szeretlek, holtomiglan,
mégis veszélyben fogy el az élet,
feltört lélekkel,
sebzett sarokkal.

Ahogy megláttam a várost,
s rámeredtem emlékezetemben
az otthoni lepusztult képre:
az utóbbi húsz évben
miféle tegnapi győztes, mai vesztes
bombázta szét
régi szerelmem fészkrét,
Budapestet.

Szeretni jöttem Bécset,
nem irigyelni,
bár első látásra
ő nem lehet bűnös,

szépségéért s csúfságunkért
mégis utálni kezdtem.

Sapka nélkül
a schönbrunni hideg szélben
megfájdult a fejem.
Neptunusz kútjára
ügyet se vetettem.
Mária Teréziát
sohasem kedveltem,
Ferenc császár
pajeszos fejét
plakáton is
feltűnően utálom.
Piros nadrágját
mintha frissen festették volna
magyarok vérében.

Utcáról utcára gyalog
kanyargott velünk
a Fekete Ember,
egy-egy sarkon,
fényes üzletsoron
olcsóbb életet aranyért
csereberélt, alkudozott.

Legeslegjobb barátom
a Szent István katedrális
padjában térdet hajtott
a Mű és a Teremtő előtt.
Gótikusan fohászkodott.
De amint kiléptünk
a kivilágított térre,
újra félni kezdtem,

hogy megfulladok
szívelégtelenségben
az adventi várakozás
giccseinek giccseiben.

Még a pesti Vörösmarty-téren
sem jutott eszembe olyan éllel,
hogy *Irtózat* *hazugság mindenütt!*
mint e mesterséges káprázatok alatt.
A kínálat könnyen átcsapott felettünk.
A pénz gonoszsága
itt is a gyöngéket sodorta el.

Gazdagon terített asztal
volt az esti utca,
a Fekete Ember élvezettel
csörgette az aranyakat
és szopogatta a csontokat,
s úgy ment tovább,
mint aki pontosan tudja,
hová vezet és minek.

A fényes birodalmi lomban
vérszagnak már nyoma sem volt,
s hogy közömbösítsem a szirupot
és rossz szívemben hullámzó haragom,
valami enyhülést kerestem.
Verset próbáltam írni
a Hofburg és a Városház előtt.
De fényeivel a híres karácsonyi vásár
leköpte a költészetet.

Hogy falták a kolbászt és itták
a snapszot és a forralt bort
mai magyarok!

Elállt a szám és a szemem,
hogy mennyien vagyunk,
s mint egy pesti kocsmában
otthonosan kurjongatunk,
kurjongatunk!

A Városháza erkélyén
Nagy Imre
a magyar semlegességről szónokolt.
Győzelmi mámorában a maradék
birodalmi sógorság
álmai ködében hangosan nevetve
azon sem csodálkozott,
hogyan került a császár
a mi erkélyünkre.

Jó lett volna érteni
azt is, hogy kifizetetlen számlánk
miért nem nyomja a Habsburgok lelkét
Pesten
a Ferenc, József, Erzsébet és Teréz körúton,
sem a Ringen és a Burgban.
Leninét meg Sztálinét sem nyomja
a moszkvai mauzóleumban.

*„Csapataink harcban állnak,
a kormány a helyén van...”*
szólt az erkély,
s a magyarok ezt úgy értették: itt az idő,
most vagy soha,

fogyasztatok, véreim,
hagyjátok euróitokat
a vásárunkban, aztán
mehettek békével haza.

Valaki megszegyenülten
jajongott bennem,
hogy megcsúfoltak várakozásomban.
De mintha csak magamat sajnáltam volna
szorongva, szeretetlen.

Vezérnek élénk észrevétlenül
újabb életekkel teli szájjal
újra a Fekete Ember penderült.
Ruhája alól kivillant a csontja.
Jobb a bizonyosság,
mondta valaki a sorban,
ha már nincs égi jel
és nem is hisszük el,
hogy lesz még,
ha már nincsenek
Betlehembe tartó
bölcsek és pásztorok,
s szóródik a nép, mint a por,
mivégre ég életünk szerelme,
növények mivégre szeretnek,
mivégre csillognak városok,
s te mi végre szeretsz, Istenem,
szeretni nekem kellene,
mivégre jóságod, haragod,
türelmed és akaratod,
s ha menni és menni kell tovább,
vezetőnek mért nem a Kisdedet
küldöd, az Ember Fiát.

Küldj mosolygó Illéseket,
kemény kis Gellérteket,
ne a pénzt és a halált
kövessük egész életünkben
a grinzingi dombokon át,
Döbling felé.

Golyóálló

Állom a golyót?
Golyóálló vagyok?
Félek? Nem félek?
Napfényes békében,
golyók záporában
élek vagy halok?
Állnom kell tovább,
elesni nem szabad.
Úgy menni előre,
most úgy menni hátra,
a népem halna meg,
ha egy golyó
szíven találna.

Úton

Lépkedünk az úton
elfogyó nyomokban,
nem tudjuk, ki vezet.
Jézus vagy a Halál?
Fagyban, hóhullásban,
fényben és virágban,
málló sötétségben,
csak sejtjük, hogy hová,
de nem tudjuk, minek.
Nem ismerjük, ki van
mellettünk, mögöttünk,
előttünk a sorban:
Jézus vagy a Halál?
Mondaná valaki,
s nem meri mondani.
Lépkedünk tovább
elfogyó nyomokban,
se balra, se jobbra,
nem tudjuk ki dőlt ki,
kik vannak még talpon,
ki maradt el tőlünk,
ki szaladt előre?
Megyünk, mert menni kell,
de nem tudjuk hinni,
hogyan megérkezőnk-e
oda vagy sehova.
Jézus vár vagy Halál?
Van-e még valahol
kisdéd és kis jászol?
Nem felel se közel,
nem felel se távol.
Nem férhetünk hozzá
teremtőnk titkához,

létünk értelméhez,
világosságához?
Betlehembe tartó
királyok, pásztorok,
sehol egy égi jel?
A népek, mint a por,
halódunk szanaszét,
és mégis menni kell.
És mégis vinni kell
alig pislákoló
életünk szerelmét.
Kérdezed: mi lesz még?
Kérdezem: mi lesz még?
Szeretsz-e, Istenem?
Te sem tudsz szeretni?
Robotod szeressen,
te meg csak megveted,
mint rontott teremtményt?
Régebben gyűlöltél,
nem tartottál jónak,
harcoltál ellenem,
elbújtál előlem,
a közöny ködén át
semmibe se vettél.
Hiába kérdezlek,
most sem felelnél,
hiába szeretlek,
most sem tudsz szeretni,
nem tudod, hogyan kell,
nem tudom már én sem,
de valahogy érzem,
olyan vagyok, mint te:
rontott teremtményem!
Szeretni nekem kell?

Szeretni neked kell!
Így megyek a sorban
kevéssel vagy sokkal,
hallgatással, szóval,
majdnem egyre megy:
ember megy a porban.
Kiszolgáltatottan,
máskor meg fölényben,
mint egy kis bogarat,
elnézem a sorban
vánszorgó magamat.
Ahogyan elnézem,
Teremtőm, az úton
a fiadat nézem:
növényben vagy hóban
fényesen ragyogva,
letörve a porban,
porrá válva ottan,
kőkeresztre rogyva
szenvédéstől verten,
töviskoszorúzva.
Fényleni jóval jobb,
sötétedni rosszabb,
de soha nem voltam,
soha nem is leszek
Halálnak szolgálja,
csakis az Életnek
adom, mit adhatok.
Ezért is szeretlek,
bevallom hát mégis.
Minek kérlelnélek,
hiszen tudod te is,
sokszor érzem én is,
azért van a jószág,
szépség és igazság,

ezért az Életért.
Türelem, akarat,
élvezet és munka,
még a gyűlölet is
jó, ha Élet-szolga.
Járva az utamon,
elfogyó nyomokban
tudom és tanulom:
elejétől végig
ő megy ott előttünk,
ő maga az Élet,
az Út és az Igazság,
ő viszi keresztünk.
Fölemelt fejfel
ővele kellene
építeni nekünk
boldogabb népet
s boldogabb hazát.
Velem van s én vele,
ő bennem s én benne,
így érünk, épp jókor,
íme: Betlehembe.
Rongyos istállóban
Kisded a jászolban,
gyermekünk és atyánk,
itt áll körülötted
Családod, Családom,
Családunk Családja,
az egész nagy Család.
Szomjazunk szeretni,
Mindenható Gyermek,
és szeretve lenni,
te bennünk, mi benned,
virágok virága,
örök folytatás.

A kormány(om)hoz

Úgy-úgy, hazudj csak, kormányom,
hazudd magad szocialistának,
elhisszük, hogyne hinnénk,
hazudd magad európainak,
szabadnak, liberálisnak, demokratának,
úgy-úgy, hazudozzatok bátran,
védd magad, kormányom, védekezz, védekezzetek,
kíméletlen erővel védd a hatalmad ellenünk.
Hogy is merhettük éppen ötven éve
fölemelni a fejünket, hogy is gondolhattuk,
hogy kimegyünk az utcára
emlékezni a forradalomra!
Verj szét, ide lőj, lőj szét
bennünket, mint az elődöd,
verj gumibottal, viperával,
lövess könnygázgránáttal, vízágyúval, bátran,
lövésd ki a szemünket humanista gumilövedékkel,
gyalázd meg a forradalomnak még az emlékét is,
tiporj bele a sárba, sárba a népet, ránts le magadhoz,
kormányom, ne válogass az eszközökben,
nem árthat nektek az igazság,
nem használ, nem javít rajtatok már a költemény sem:
„belügyminiszter, kit lövetsz?
Kire lövettek összebújva
ti megbukott miniszterek?
Sem az ÁVH, sem a tankok
titeket meg nem mentenek.”

2006. október 23-24.

Nem a halál a legrosszabb

Nem a halál a legrosszabb magány,
hanem ha nem tehetem azt, amit tenni kellene.
Hol találom meg otthonomat, hazám,
hol találhatnám meg végső nyughelyem!

Ki tehetné mérlegre tetteimet?
Szeretteim, barátaim mind meghaltak,
fiaim és unokáim mind elhagytak,
boldog-boldogtalanok szanaszét szórattak.

Béke, ha volt, csak annyi volt nekünk,
jó sok krumplit vethessünk magunknak.
Fákat is ültettem, de szép piros almáim,
sárga körtéim éretlen hullottak, rohadtak.

Virágot neveltem szépségnek, méheknek,
rabja lettem létező, nemlétező képeknek,
kaptam az égtől napot, ezrével szikrázó csillagot,
jó volt, ha nézhettem, alattuk majd elboldogulok.

Szorgalmas és büntelen munkás voltam s vagyok,
mégis minket büntet az Isten is szüntelen.
Készen van a világ, íme, nagyon jó,
csodálom a rendet, működése nem változtatható.

Szorozhatom magamat s oszthatom,
kikapcsolhatják életem, mint a villanyom,
s veled Uram, a jó puha földben, amint leesik a hó,
örök világosságban fényeskedni jó.

Jó reggelt!

Jó reggelt, Van-Van Volt-Nincs, hogy vagy,
nem vagy-e betegebb, mint tegnap?
Látod-e, hogyan történik mifelénk
a méltóság felkelése?
A nyolcvanas évek végén
a Hősök terén összefogózva álltam
ismeretlen barátaim társaságában,
hallgattuk egy fiatalember lelkes beszédét
a magyar szabadságról, s hogy az oroszok
menjenek haza;
ahogy a temetésről
aztán hazaértem a vérző alkonyatban,
Pestszentlőrincen
furcsa szorongás vett erőt rajtam.
A sötétedésben már láttam,
hogyan tölti be végzetét
a nyílt utcára lépett nép –
a hűlő eufóriában
bukásunkat láttam,
s hogy az árulás, mely ma tettenérhetetlen,
a rablott vagyonban holnap nyilvánvaló;
törvényük alávaló.

A házakon magyar zászlókat lengetett,
lobogtatott a szél,
a vörös alkonyat vihart ígért,
én világméretű besötétedéstől féltem,
szorongtam, hogy hamis ez is, az is,
a temetés, az élő, a holt,
a támasztó is hamis,
az vagyok én magam is,
csak talán a gyilkos és a mártír nem az.

S álltam megnyúlt árnyammal
diszharmóniában és tehetetlen
az alkonyatban, majd belekövülve az éjbe
oly egyedül maradtam, mint a népem,
a győzni fogó, megalázott, *másfajta raj*,
még kételkedtem is, bár tisztán láttam:
a szellem napvilágát keresi e nép –
akkor *roppantották ránk* újra a *hétszer gyávák*,
meghalt Dzsó is, meghalt, meghalok én is,
sírjainkat kezdettől fogva ássák,
jó volt mégis a temetőben
megállni egy kicsit, hinni is,
kételkedni is, és igenis jó volt
aznap délelőtt, hogy végre sokan látják:
a pesti házakon
magyar zászlónkat lengeti a szél,
éreztük, valami tisztul,
de a magyar drámát
hatalmasabb erők rendezték
újra s játszatják velünk,
az ország talán, mondtuk,
mégis jó irányba megy,
vonzza a szellem világossága;
kicsit furcsa volt, de szép
a látomás, hogy szokatlanul a nép
zászlók helyett könyvekkel vonul,
hirdeti a méltóság felkelését, Isten hatalmát,
a győzni fogó eljövetelet;
– igazad lehet, Van-Van Volt-Nincs,
az irgalom sem marad el,
a teremtésben sincs hiba,
csak elromlik az ember,
hinni kellene, hogy a hit
és a bor eloltja szomjamat,

a költő szavával nyugtatnám én is
a gazdagokat, hatalmasokat:
*„Forrást kutat, nem vért itat
a szabadság, s a szerelem”,*
a csalódás sem lehet végtelen,
legújabbán még csak két évtized magas,
van cirkusz megint,
de nincs munka és nincs kenyér,
sok szegény asztalán morzsa is alig,
szeretet, igazságosság és irgalom helyett
rablás és szemfényvesztés uralkodik,
s hat már a legenda is, jó király,
hogymost majd
az igaz nagy bűnösökön kattan a zár.

Ma visszamentem régi gyáramba

Ma visszamentem régi gyáramba,
ott dolgoztam valóban és álmomban,
pedig nem volt nekem gyáram soha –
hogya is mehetnék vissza bárhova!
Beomlottak a bányát vázázó oszlopok.
Húsz-harmincéves köszörűs koromban
az életem adtam volna érte, hogy legyen:
népemnek szabadsága, jövőnknek boldog temploma;
ez a remény a reményünk,
benne él eljövendő tetteimben és halálomban is,
mint földalatti szívdobogás,
beomlott régi-régi gyár;
meghalunk, elveszünk, elpusztítanak nélküle.
Egész életem od'adtam volna,
ma is od'adnám érte, – ó arany öntudat! –
nem a gyáramért, hanem a gyárunkért,
mely legjobb pillanatainkban szívünkben élt.
Oly kiszolgáltatott vagyok és vagy és vagyunk nélküle,
mint magyar hazánk nélkül mai magyarok.
Nem mehetünk vissza, sem előre, sem sehova,
nélküle megvetem magam,
semmi vagyok és semmik vagyunk,
felmorzsol a tehetetlen gyűlölet és szégyen,
nélküle rabszolgák vagyunk és azok is maradunk;
elromlik e földön az ártatlan gyermek,
az önzés nyihogó szörnyszülöttei megfertőznek,
elárasztják lelkünket szennnyel,
kibírhatatlan undor görcsöl szívünkben,
egy nyál a tenger, termelő zabálás.
– Ó ti gazdagok, hazugok és hatalmasok,
idegen kézre adtátok a gyárunk,
ökölbe rándult vadrózsák nyílnak a romokon,
pusztulás romhalmaza mindenütt;

nem találjuk múltunkat, jövőnket és hitünket sem.

Nincs hová mennünk, nincs emberi álmunk.

Segíts, József Attila,

Kassák Lajos, segíts,

ti hű ebek,

segítsetek!

Elszabadultak a hatalom aljasságai és cselszövései,

védtelenek vagyunk,

kimondhatják ránk a halálos ítéletet,

lassan, cseppre csepp múlik az időnk,

s ha elvehetik, el is veszik tőlünk a becsületet.

Jónak, erősnek, szabadnak

képzelték minket a szüleink,

s gyengék vagyunk, elfáradtunk,

világosságra vágyunk és sötétségben élünk,

nem álltunk ellene a gonosznak,

nem értjük, miért bűnhődnek gyávaságunk miatt az utódaink.

Nem kapnak munkát a fiaink, lányaink

tehetetlen nézzük a ránk szakadó rettenetet.

„Hol hibáztam, mért nem vesznek föl sehova?”

– kódolgat magában a gyermek a néma kódmezőkön,

kódolja korosztálya szenvedéstörténetét,

és süket csönd felel a megfeszítetteknek,

a merényletre kibiztosított bomba sem felel, sem én.

Gyerekeink és unokáink szépségén, jóságán,

bizalmán ámulunk, hogy majd egyszer mégis

a munkás védelmére gyámolítják a gyáripart –

tőlünk várják, hogy elvezessük őket jövőnk boldog templomába,

látni szeretnék elődeinket, a teremtőket,

a megbűntetetteket, a kiebrudaltakat:

a lakatosokat és az esztergályosokat,

a szerelőket és a szántóvetőket,

a gondolkodókat és cselekvőket –

ők a mi elődeink és ők a mi unokáink,

gyűlölnék gyűlölni, gyűlölnék lopni,

az ő kezük nem véres,
a mi gyerekeink nem ölnek,
dolgozni akarnak, szégyen nélkül,
kézenfogva jönnek velünk a gyárba,
hogy erőre kapjanak,
magukba szívják az égett vasforgács illatát,
hogy ellenállhassanak a gonosznak,
és újra nyitnák azt az aknát,
amíg szívük dobog.

Jack Londonhoz,
Az élet szerelme írójához

Jack, Jack,
te még tudtad:
„vagy a farkas vagy én”;

aranyra,
gazdagságra vágytál,
nem telt már morzsányi kenyérre se,

te még tudtad
miért csinálják
a szegénységet és a gazdagságot,
te még valódi nagy kalandért
mehettél északra föl,

s megrakódva,
éhezéstől elgyötörve
szórhattad szét aranyrögöd,
aranyporod,

s a tócsa tükrében saját arcodtól
elborzadva
mégsem adhattad föl,

a beteg farkas éhes szája előtt
foggal és körömmel
védhetted az életed,

– Jack, Jack, szent őszám
az alaszakai éjben,
te még szemtől-szembe kaptad a végzetet:
„vagy a farkas vagy én”,

a küzdő fenevad
elharapta volna torkod,
de ahogy az övét te haraptad el

s vére szádba csorgott,
visszatért testedbe az élet szerelme –

Jack, Jack,
de hát miféle szerelem ez az élet szerelme.

A SZERELEM ERŐTERÉBEN

Ketten a forrásnál

Hanyatt fekve tegnapi szerelmeskedésünk ágyán
az éjszakai fűből a te szemeddel nézem
a hatalmas égbolt csillagait.
Aranypettyekkel behintett végtelen
sugárzik rám, remegve élem
meztelen bőröd jázmin illatát,
tiéd vagyok újra meg újra, rezgő energiám
lúktet rezgő energiáidban.
Eláll a fűszálak lélegzete, hajladozva
harmatozik a föld, lelkünk örömére
testünk gyönyöre csillan.
Fehér felhő úszik át fölöttünk
az éjszakai égen,
benned élek és ringatózom, s te bennem.
Szemedben ámulat csillan,
arcom lehajtom előtted, most fölemelem,
így magasztallak égnek és földnek.
El-eltűnődik lehunytt szemhéjad alatt
magányos lovasod; elvágatok tőled, megállok,
visszatérek, titkos erőid finom lepke-lúktetések,
vércöreimben reszketek érted.
E boldog pillanatomban jobban szeretlek,
mint tegnap, jobban szeress te is,
mert minden elromlik az ég alatt,
körülöttünk ravaszság és gyűlölet tombol,
egyedül a szeretetünk maradandó.
Meddig lehetünk még e tiszta magaslaton?
Légy velünk sokáig, Élet, forrásunk vagy,
ölő karunkban csillogsz.

Édenkertben

Édenkertedbe, Istenem,
mikor Éva megérkezett veled
és körbevezettelek benneteket,
ámulatba estem az ő szépsége
és a te jóságos hatalmad láttán.
Buja tiszafáim, óriási fenyőim,
terebélyes diófám,
minden tavasszal rózsaszínbe öltözött
mandulám,
almafám, körtém, termő szőlőlugasom,
hét kamasz fenyőm is
a te neved zengte.
Mámoros fűszernövényeim,
meggyfám égi ruhában,
barackok finom lilában,
szilvafalányok talpig fehérben,
ahogy a ruhájuk ledobták
pipacsvirágos lázban égtem
jázminok, rózsák, trombitavirágok
boldog körében.
Minden élő téged dicsért
Teremtő Istenem,
az első asszonyt, remekműved.
A teljes Édenkert
a lába előtt hevert,
szerelemre lobbant lelkem fényben ünnepelt.
– Szeretem Évát, Istenem,
teremtményeid közül őt add nekem,
hogy őbenne még jobban szeresselek.

A szerelem erőterében

Életünk sok kis mozzanatából
ahogy képekből összeállítalak,
Álmom, Fiatal Kedvesem,
reszketve nyíló rózsabimbóm,
e suhogó villamoson
úgy temetem képzeletembe
– kinyílt blúzodba magam –
ahogy mezőiden, hegyeiden
vadul és szemérmetlen
szerettem volna húszévesen.
Szomjúságom forrása,
valóság és álom határán
őrt álló angyalom,
testben és lélekben reszkető
erős fekete paripám,
csókodban és szemedben,
minden sejtjeidben élem:
átsugározol rajtam
s a boldogság erőterében
fényben és azúrban
repít minket a szerelmed,
Szerelmem.
Kicsit még hitetlenkedve,
de egymásnak kinyíltan,
teljes öröme készen
elhagyjuk a sötétséget.
Hogyan is közeledtem hozzád,
fiatalságod, szépséged tüzéhez?
Lelkemben dajkáltalak,
meg-megállva néztelek,
mint legszebb álmomat.
Elsüllyesztő sár felett

lebegtél, izgató képzelet:
ismerős e szomjúság –
és látom fényből kibomló arcodat:
„Kiadó a lelkem” –
„Enyém is kiadó” – feleltem,
de csak magamban mondtam:
ismerlek valahonnan!
Anyám arcát láttam és látom
arcodban, szemedben;
ellakhatnál ingyen
házamban, szívemben,
légy a feleségem holtomig,
ne kelljen már egyedül
hegedülni legbelül, csapódva
comboktól combokig.
Add, hogy veled éljek, haljak,
veled maradjak, veled szakadjak
ki majd e térből, s ne féljek soha.
Túl sokat fél az ember egyedül.
A csikorgó úton egyenes és görbe
fények suhantak velünk
ezer tükörben
apróra töredezve,
mint veszélyben a lélek.
S hallgattam és beszéltem,
éreztem mit érzek
s mit láttam meg benned
sorsod közelében;
a Krisztus-kereszt előtt,
fekete kontyoddal,
zöld szemeddel,
égő ajkaddal,
sudár termeteddel,
előlről-hátulról megnéztelek,

mint a lovat.
Abban a furcsa pillanatban
szinte szégyenkezve mondtad:
„Ebben a korban...”
még hajadon vagy.
De valakire várva vársz
és vársz még.
Hol álltál, hol letérdeltél
a Megfeszített elé szerelemért.
S mintha még azt is mondtad volna,
„minden csak jelenés...” Nézd csak,
száradnak és rohadnak a temetőbe
összehordott koszorúk, virágok,
kimúlnak az emlékezetből
emberek, szerelmek, kultúrák, világok,
és „...minden csak jelenés...”
Az örök Istenre várok.
Hihetetlen
mennyre megijedtem,
bár igazat mondtál.
Szépségedben bokádig ragyogtál.
Szomjas testemben-lelkemben
magasra lobbantak a lázak,
mert akit benned láttam,
érte semmit se tétováztam.
A telihold alatt
hajadba bújtam, illatodba,
fejemmel válladra hullva
remegve simogattalak.
És gyűltek a népek
körülöttünk egyre többen,
a kereszt körül forogva
áhítattal és közönyben
mintha csak minket néztek volna,

mintha nem is vették volna észre,
hogy hosszú csókunkban összeforrv
vágott sorsukat látják.
Féltem tőled és magamtól is
remegve féltem.
De hihetetlen
mire képes a testre és lélekre
éhező, szomjazó ember.
Megrészegülve a vágyban
állva simogattalak,
te is átadtad magad a végtelennek,
lassan, finoman simogattál,
vállamra borulva
suttogtad fülembre:
„Nézz a keresztre!”
S mint mikor a visszafojtott élet
sírva-remegve, robbanva
szabadul, úgy öleltél magadba
az Úr színe előtt, vadul;
„Kegyelem”, lihegted szinte,
„a bűneimért!” – „Mária
szeretnék lenni, tiszta,
mint Szűz Mária!”
Sírásodban és gyönyörödben
feloldódtam benned,
gátlástalanul sírtam én is
a boldog szerelemért.
A kereszt körül ekkor
az Isten még visszafojtva –
de lélekben már minden emberben
nyíltan zokogott velünk ugyanezért.
Ahogy felocsúdtam
e valóságból és látomásból,
azt gondoltam, a sokasággal együtt

valamit most megértettünk.
Azóta lázakban lángolok érted.
S ahogy az ételt
összetett kézzel
szeretem veled megköszönni,
úgy köszönöm szerelmedet.
Rajongok érted, vállamra hajló
egésznél egészebb Lélek,
ágyamon te gyönyörű
meztelen, szentséges Test.
Szeretlek.
Ahogy azok szeretnek, akik szeretni
valóban mernek.
Bontsd ki hát hosszú hajad,
bontsd ki, Galambom,
bontsd ki, Jegyesem,
tested és lelked
testemért, lelkemért
bontsd ki nekem.
Borulj a vállamra, mint a nap,
mint a megállóban tegnap este,
és csókold a számra hosszan
páratlan puha, páros csókodat.
Omolj el ágyamon
szép hosszú comboddal,
nézlek és csodállak,
csókolom bokádat,
csókolom a combod,
csókolom a hasad
és illatos nyakad,
szádat és a melled,
nyíló bimbóidat,
mindenség kapuja
kétszárnyra kitarva,

ölellek és ölelsz
tündéri boszorkány
mellem melled halmán,
mellkasom bozontján
cirógass kezeddél, hajaddal,
csókolgass, ne add fel,
s ha jön az én fekete paripám,
az utolsó éjjel,
itt légy és itt maradj
még a csillagok alatt.
És dőlj a vállamra majd
fekete kontyoddal,
ismerős égi szép mosollyal,
te vagy és te maradsz angyalom,
mutasd az utat ujjaddal fölfelé,
és rúgtass csak el gyorsan velem
ennél is boldogabb terekre
suhogó szárnyadon.

Éva csókja

Teremtőm akaratából
pártalan vágyakozásomban
álomban ért a számon
az első asszony páratlan puha csókja.
Kertem aranyfényében
ránk mosolygott akkor az Isten.
Irigyeltek a Föld, a Víz, a Fény angyalai
valamennyien, a növények és a madarak mind.
Elámultam Éva csókjától, szépségétől,
teste forróságától, az édeni csendben csak az ő
meg az én vérem zúgott
egymásba fonódó galaxisunkban.
Velünk volt egészen hajnalig,
és velünk is maradt az Isten.
Éva hangjában, sok kis nyüzszítésében,
vállamon kiskutya-lihegésében, fekete hajában,
teste újabb és újabb rándulásában,
szeme íriszében
napkeltétől naplementéig
a rengő tenger végtelenjében
hullámozott velem az ő hajója.
Ölelő kék körben fénylünk azóta
lenyűgözve az öröm teljességében.
A mindenség részegese lettem Éva csókjaitól.
Teste és lelke éhségem növelte,
jó illatú nedvével ajkamon
nem kételkedtem tovább a szerelmében,
egyre mélyebbre hatoltam vibráló testébe,
s szétolvadtam benne, édes Istenem!

Éva arca

Szép az én kedvesem arca, mert én szépnek látom.
Valóban szép, mint selyemréten hullámzó ámulat és álom.
Az ő arca elé csöndesen úgy fekszem ki szégyentelen hanyatt,
ahogy Budapest főterén dobtam volna szét a lábamat
fiatalon, messzi falumból épphogy megérkeztem:
– Szeress, város, szeressetek, ti nők,
egyétek a testem, igyátok fénylő sugaraimat! –
Igazi válasz nem érkezett soha, így lett a testem
és lelkem mostoha vágyak kikötője, hányódó álmok fárosza,
majd övele őerte remegő remény,
hogy újra eltaláljon hozzám, lakjon végtelenül bennem,
mint a fény fénye, általa vagyok én, kezdettől fogva várom,
boldogságra rendeztem be érte a szobám,
tisztá lepedőt, párnát, paplant húztam,
vártalak, izgató élet, valóság, álom, dallam,
göndör és erős éj-haját ha csak megsimogathattam
újra és újra megtelt öregedő csuprom mézzel.
Nyakának olajtól illatos bársonyát sóvárogva érzem,
őerte lobban a vérem, ha egy kicsit is megérinthetem,
könnyen felejttem bánatom s az undok gyerekkori ragályt –
nem a Teremtő ejtett rajta hibát, fiatal bőrét ótvár marta szét,
foltos maradt az Éva-arc, elkapart gödrös-foltos,
mégis királynő ragyog e drága bőrön át,
nagy szeme zöldjéből a természet nyugalma árad,
lelke mélyéből izgató sugárzás,
az édes, dús ajak rezzenő érintése a számon
ős-tudás, szétizzik bennem, remegve szikrázik érte a vérem,
ó hogy elverte házamtól a többi nő!
s lett boldogságom és szabadságom foglára egyedül ő.

Tavasztító

Száraz földön égben jártam,
megálmodtalak.
Száraz földben reménységben
szunnyadtam sokat.
Télen-nyáron tőled vártam
ébredésemet,
boldogságomat.
Tükröm voltál, szépségem vagy,
bennem lássalak,
sugarakkal
nagyvödrömből
húsvétkor is meglocsoljalak.
Ég angyala vagy,
várva várom májusi
meg júniusi záporaimat.
Záporozó esőcseppem vagy.
Udvaromban egyetlenem
ezerszer is buborékom vagy.
Szétgyöngyöző bánatom
és felcsobogó örömöm is vagy.
Záporozz rám, tavaszítóm,
önts el engem, küszöbömön át
azonnal rám csapj!

Torzul lelkem

Torzul lelkem hiányodban, Szerelem,
hol vagy erőm, hová lettél, Istenem!

Megöntözöm virágaid, alkonyul,
kicsit könnyebb, elmém már-már elborult.

Rossz vagyok, lám, kihalnék e világból,
bánatomtól, terméketlen vitáktól.

Elbujdostam, nem látok a szégyentől,
nincsen hírem Istenről, se emberről.

Ki tehetne jót e földön, valamit,
a gyűlölet mielőtt még elvakít.

Nem tehetek soha mást, csak szeretek.
Még akkor is, ha megfeszítenek.

Szerelemvirág

Belső ablakomban nyílik
a szerelemvirág,
csendben ragyognak
fehér szirmok, bibék.
Ma nélküled száll fel velem
a szobám, sötét van itt,
s e mély sötétben
nagy zöld levelek hajolnak
engedékenyen, puhán,
két karod és combod.
Bújtass el, te jó, te lágy
virág, szerelemvirág.

Merengés

Istenkereső útjaimon,
amennyi még hátra van,
néha már-már úgy gondolom,
inkább elhagyom magam.

Őszi kertem bokrain
tisztán látom, színre szín
a maró kétely s a könnyű hit
egymásba gomolygó fodrait.

Jó lesz a remény is újra;
születésem óta hittem,
a lassan hervadó semmin át
egyszer megszólít az Isten.

Ha majd fehérbe öltözöm,
s nem kell vágyakozni már:
Öleld át a vállamat,
s hagyj egy kicsit még ideát.

A láthatatlan láthatóhoz

A láthatatlan láthatót
te valóban szemmel láthatóvá tetted.
Erős vagy, és nem vagy kiszolgáltatott
változó testedben, örök lelkedben.

Hol szépségek és jóságok mögé
rejtőzködsz, fénybe és virágba,
majd a mulandóság csendes örömét
öltöd magadra lombos őszi fákban,

azután lassan vetkőzve a halál
fehér álarcát emeled magad elé,
el-elcsillogsz a végtelen hóban,
elvakul szemem természeted lényegén,

s hiszem, te vagy egyedül tisztánlátó,
én pedig mindenütt téged látlak,
szívemet lassan kitárom előtted,
mert jó itt lenni és jó hinni,
hogy ennél is jobb lesz ott nálad.

Az öregedő szerelem

Lehet még veled pár évem, Évám,
sokszor le kell hajolnunk palántáinkért,
nincs más megoldás – öregszem, nézz rám! –
befektetni e földi paradicsomba
legyen elég annyi, hogy megéljünk.

Betakarítjuk a termést, s talán este
lesz egy kis idő leülni velem szembe,
asztalhoz, ágy szélére, megtudni
újra a legfontosabbat: szeretsz-e
még fiatal párom tiszta szerelemmel?

Elnyúlva égi és földi tisztáson
bilincstelen érted rezzen
sóvárgó lelkem; te vagy nekem, nincs más.
Miért s kiért is szeretné az Isten
a kertjében munkára jelölt munkást?

Mert az ő almájában ős-halált ettünk,
a Tilalomfa görnyesztő sugarában
úgy legyen hát, ahogy van. Örökké
dolgoznunk kell.
S hogy időnap előtt el ne vesszünk,
a halál halálán túl is muszáj szeretnünk.

Holdtölte a kertemben

Velem egy elképzelt alak van
nem tudom hányféle alakban.
Innen a ház végéből nézve
este a cseresznyefa lombja
fölmagasodott az égre
s a Holdat álomba ringatta.
Jobbról és a balról az árnyak
vigyázva lábujjhegyre álltak,
ámulatot rajzoltak orcámra
s átadtak engem a csodának.
– Éjjel is napfénnel játszik!
szólt, akin bogárka mászik
s fülemre cseresznyét pingált.
S aki a szépséget megállította
és bukfencező fintorral szóta,
a sok-sok levéllel, gyümölcscsel,
árnyakkal-fényekkel csöndes fáról
baráti hangon mondta: Töltsék?
Igyál velem ma este egy pohár
vörös bort, akár itt fönn, vagy ottan.
S két kristálypohár csillant
a holdas cseresznyefa-lombban.

Örangyalok

Titkolják előlem arcukat,
de látom a lelküket mégis.
Jut nekik bőven bánat és fény is.

Az ő szerelmük a végtelen élet
csöndjének forrásánál fakad.
Véghez viszik, Jóság, a parancsodat.

Fejüket térdükre hajtva várnak.
Szárnyuk újabb szárnyalásra nyitva.
Küldetésük a Teremtő biztosítja.

Földben, vízben, tűzben, levegőben
életszerelmemmel és melankóliámmal
én is rájuk vagyok bízva.

Gyötrelemből vannak és látomásból:
– Hogyan mentsenek meg minket
a Gonosztól s az örök haláltól?

Az öröm éneke

A lét magányába zárva
még napkelte előtt
térdre ereszkedtem érted
kertem fái és virágai közt:
Ne hagyj magamra!
Neked énekelem
az elérhető öröm énekét.
A teremtés érintettje vagy.
Nem lesz jó nekünk,
ha a vágy csak vágy,
úr és felejtés marad.
Szeretem arcodat,
virágzó, termő fáimat,
hűséges növényeimet,
cikázó madaraimat.
Szeretlek látni meztelen.
Hajlongsz veteményesem
termő soraiban,
két szép bicegő melled
erre meg arra béget,
dúdolom virágzásodat,
két kemény bimbód
dúsan barnálló dudorát,
sejtjeim bizsergő zenéjét,
újra meg újra a beteljesülést.
Kincshalmazom, virágzó aranybokrom,
gyerekkori tehenkém mozdulatát
lebbenti elém
gyöngéd odaadásod s szerelmem buzgó éneke:
Hímesünk lassú méltósággal
ahogy térdre ereszkedve
drága testét a szalmára letette,

úgy dőlsz le élém
két alsó karod párnájára
döccenve-dőlve, érett szerelmesem.
Az adakozás gyönyöre éltet,
büszke fejed lehajtod értem,
szeretlek, akár az ágyon, akár a gyepen,
ahogy csak szeretni lehet.

Szépséges meztelen test és lélek!
Szalmáról emelkedtél fel
s én is szalmáról emelkedtem hozzád.
Mindenhogyan jó szeretni téged,
élni és halni érted,
de a hűség szalmáján legjobb és legszebb.
Neked dajkálom szívemben
Hímesem himnuszát,
velem ébredő Álom,
ablakom reggeli fényében látom
teremtő Istenem sugaras mosolyát,
szívdobogtatóan szívforma fenekeden.
Ragyogó izgalom, titok,
előttem fennen hordhatod,
csobogó örömünk erőterében
elérem veled boldogságomat.

Szeretem teljes lényed,
jóságodat, árnyalataidat,
szeretlek, mint a fiad.
Sorsod betege vagy.
Meghajtom térdem a teljesség felé:
csak egy kicsit vihetném keresztedet!

Adhat-e valamit még
szerelmünk rajzához
rím, ritmus, lírai kép,

mikor a te karcsú derekad,
erős és hosszú combod,
elkerekedő szemed és ajkad,
minden mozdulatod idézi
a tökéletes működést:
a létezés elringó dalát,
a természetes öröm énekét.

Veled készen van minden
s megengedi az Isten,
hogy hozzám add magad,
hogy megismerd és megismerjem
magamat benned és általad.

Választhatod és teheted
a jót és a rosszat szabadon,
te döntöd el, mivé lesz kezeden
az életed, szeretsz-e, nem szeretsz-e.

Kanyargásaink az ég felé s a föld felé
lassan elpihegnek; elcsöndesedhetünk.
Forrásaink elcsobognak, patakjaink
a hegyoldalon messze futnak,
megállhatunk.

Nyelvünk is szelídül,
gerincünk nem recseg,
békésen alhatunk,
mint anyjuk szívéen jóllakott gyerekek.

Fölemeltelek, kinyílt virágom,
te is emeltél engem, Álmom,
lebegj hát velem, angyali tehenkém.
Elszenderül velünk a szó és az érzés,
jó éjszakát, aludjunk összebújva.

Vállalás és szembeszegülés

Az nem lehet, hogy gyöngébb az én szerelmem
e halál-világnál, mely téged gyilkos kéjjel
sárba taposott.

Ujjal mutogat rád a nép, saját romlottságát felejtve,
s taszítva minket mélyebbnél mélyebb pusztulásba.

Mennyire szerettelek, de nem jól! S mennyit
vacogtam miattad,
hogy már megint összeestél a sarkon éhesen, betegem.
Elszirénázott veled a mentő, mint aki égbe szállna,
menekültem tőled, nem akartam pokolra menni érted;

szégyelltelek, szegény! Dermedten szemlélődtem
a kék-fehér rend rabságában, megdermedt sikoly,
tehetetlen.

Lemondtam rólad ezerszer, és visszasírtalak
ezeregyszer;
magamat sajnáltam benned, s kívüled is magamért
rimáncodtam,

félve, hogy nem láthatom többé tökéletes tested
tökéletes részleteit,
jó ízeid, vigaszom forrását, belém ivódott gyöngéd
mosolyod
nem ragyog rám többé. Képtelen vagyok elviselni,
elpusztulok,
kietlen mezőmben széthordanak pókok, hangyák,
rovarok.

Bűnöm, ha nélküled enyészek. Egyre nehezebben
viselem magamat,
nem téged, hiszen te vagy a szépség, fiatalság,

királynőm vagy, szegényen is, és mégsem irántad gyúlt
bennem a részvét,
magamat vetettem meg, sajnálva elmúlásomat.

Mi történhetett, hogy ily mélyen elromlottam én is?
Titokban szeretgettelek volna, megtagadva téged.
Körmeimről kéjesen nyalogattam a vért, te azt is
megengedted, hagytad, szerelemben önmagad
föltétlen adtad.

Épphogy moccan a tested, perzselő lángod árad el
rajtam,
testemben, lelkemben lobogsz, lángolok érted,
kinyílt virág,
tudom, mit tanultam tőled, izzó szerelem lánya,
mennyire szeretlek,
tudom, hogy enyém vagy, egyedül veled felejthető
e keserves világ.

Eljárt hozzám létvégeken

Eljárt hozzám halála előtt
létvégeken szerelmeskedni,
be-bejárt hozzám főzni, enni.
Én hetven múltam, ő fiatal.
De mióta a lelke léket kapott,
a létet siratják pucér szívéen
mániás meztelen dalok.
Dúdolva járkál, már nem is keres,
nem kap munkát sehol,
nem versenyezhet ötven felett
senkivel, fiával együtt éheznek.
Nem tudom, mit esznek öt napig,
amikor nincsenek itt.
Gyötör, hogy rosszat gondolok róla,
s rám szól a Szűz Mária is:
annyi aprót se adtál neki,
hogy az utolsó vacsorán
legalább jószágos fiát
tudná jó kedvre deríteni.
Szégyelltem volna kérdezgetni:
jobb sorsotokra felelet nincs?
S az Istent fogtam perbe,
de úgy se jutottam semmire.
Magamban őrzöngök, mint ő,
a világ mögött szégyenkező,
s kérdőre vonva egymást a padon:
– Uram, mindezt még meddig hagyod?
– És te meddig hagyod? –
A teljesség igényét hoztad létre bennem,
szelíd és örült szerelmemet. S cserébe ő
főztje nagyobbik részét itt hagyja nekem?
Olyan lett, mint a költő anyja:

*kis lábaskában hazahozta
kegyelmeséktől vacsoráját.*

Sehogy se menthetem magam,
szégyenem okában az isten is
bűnrészes, amilyen én vagyok.
Vallatásomnál miért nem rúgja szét
romlott szívem sokkal szaporábban?
Bevallom neki minden szerelmemet,
s hogy túltesz ő a legörültebbeken,
hűséges hozzám életre, halálra,
ígértem neki, hogy majd elveszem.
Azt is az ő törékeny zöld szeméből
olvastam ki, miért lehetetlenül
el a jó szándék már legbelül:
Hiába nyílik sok tarka virág a parton,
hiába világítjuk ki a temetőket,
olcsó közmunkásait az állam
küldheti majálisra, halottak napjára
virágot szedni, varázsolhatjuk őket
proletár-lányokból csodavirágokká –
vallatónk, a szadista jelen
széles válla felett láttunk már
mifelénk elmúlt jövőendőket.
Idealizáltam én is a szerelmesem,
szobrát szavakból Pygmalionként faragtam
s öleltem boldog-szakadatlan,
naponta mégis széthasadtam
térdeplő lovagra s átkozódó parasztra.
Mert lehetetlen kibírni e valóságot.
És lehetetlen kibírni az idealizmusomat.
Szegény hazák, szegény hazánk!
Ahogy feszítették keresztre
látomásomban a valóságom,

Capuától Rómáig a rabszolga nép,
s szemérmünk a rongyunk alól kilóg,
elámulok egy pillanatra még,
mert újra látom bejárónőm
fájdalomban tágra nyílt szemét
egy másik világért csillanó drágakövekkel.

Vádbeszéd

100.000 alkoholbeteg van hazánkban.

– Hogyan jutottunk idáig?

Mária Rádió

Mért nem maradt arcod fenn a fényben,
mért kellett neked ide születni?
Lehajtott fejjel szomorúságba dűlve
boldog akartál lenni e vaksötétben?

Hová tűnik e földről az ember, hol van?
Te öntudatlan részeg, majdnem holtan
találtak rád a közös klotyóban.
Mint akit az Isten is elhagyott,
bor-sötéten fénylett öledbe hullott homlokod.

Boldogtalan mámorba veszve
mivé lett büszke-szép fejed!
Nemhogy nem tudtál engem,
„a szegényt”, fölemelni,
összerogytál az utcasarkon,
s bezuhantál, *Ideáлом*, a kapualjba.

Sokáig dédelgetted, titokban szótted
családról szerelmi álmodat,
s szemedben a remény kihűlt.
Hiányaidba, fohászkodásaidba
ki tudja, hányszor pusztultál bele
– – most itt, tegnap máshol.

Mióta eltékozoltad Istent,
összerugdosottak gyermeke,
hited, erőd, önmagad árultad el.

Hová kerülhet anyjától
a gyermek, hová az emberi vágytól,
mikor elvész a tartás,
s dolgozni se, élni se akarsz.

Elhasznált zsebkendő a remény.
WC-be bújtál sírva, fuldokolva,
mindegy, hogy lerongyolódott
vagy túlzó vágyak
rogyasztottak emberalatti sárba.
Alig bicegő szíved önsajnálatába
hullva már csak rebegni tudtad,
hogy téged senki sem szeret.

Te sem tudsz szeretni már,
célszerű szegény, megvet az új polgár,
hogy nem tudsz gyűlölni sem,
se összefogni senkivel, csak a pohár
sóvárog érted életed romjainál
s te a pohárért;

ha nem alkalmazkodsz
e világhoz, a világ átlép rajtad,
elmegy, magadra hagy.
Állhatsz egyenesen, elzuhanhatsz
részegen, ha nem hajtasz hasznot senkinek,
csendben hagynak, hogy belehalj!

A falakon torzult árnyak
törötten inganak,
egy sötét alak
sápadt neonfényben púderez
a hosszú-hosszú útra
korán megsárgult arcodat.

Mióta temetlek én is! Menekültem,
hogy rád se nézek többet.
Ne nyíljon riadt szemedből
életemre döbbentő ígézet:
„vállald sorsomat!”

Nem tudlak felemelni én sem.
Rád rontom inkább a szemfedőd,
színed előtt bevágom az ajtót,
s rémülten elfutok előled.

Lélekrontók mocskában is

Lélekrontók mocskában is
maradj te olyan tiszta még,
amilyennek képzeletben láttalak.
Szerelmeddel sugározz csak át,
s a tisztaságom sugároznam rád
lélekrontók mocskában is.

Hívogató

Hajlékony gerinceden csillogó csepp remeg,
keskeny válladon szétomlik hajad,
illatodban hegyi szénát forgatok,
más nőt ma sem érintett paraszt.
Erdők lobognak égő testedért bennem,
sűrű fenyvesek tisztítják tüdőm,
nagy léptekkel járom a földem,
szeretlek, pacsirtás mezőm.
Emelkedsz, madaram, emelkedem.
Fejem búbjáig bizsergek érted,
öllelek szénaboglyák tövén,
tengerzöld szemed párás látomás,
izgató titkod ha megfejténem,
új és még újabb titkaid raknád ki eléem.

Nem kell már lesni-várni a szabadságot,
itt vagy te nekem, nem kell meghalni érted,
te vagy a szabadság
bűnősként vagy szentként
az életem veled szabadon élem és énekelem.

Nincsenek hamiskás színei szavaimnak,
van égig érő mezőm, csillagos palotám,
nem húzódom meg szelíden egy egérlyukban.
Sóvárogjam szűz pipacsok pirosát?
Egy se volt szűz, se agg, se óvodás,
mind csak mímelte, hogy szeret.

Bontogassam tovább rózsáim szirmait,
tapogassak bugyiszín virágokat?
Szimatoljak hirtelen sült húsokat
olthatatlanul, vére szomjasan?

Ó én esendő emberi állat!
Fussak még, mint a nyúl, az igaziért,
míg agyon nem lövetem
egy vadással magam?

Lógjon ki a nyelvem, mint annyi hülyéé,
búsongjak, hogy elfogy a magyar?
Fölneveltem úgy-ahogy hármat
s te vagy itt nekem minden gondolatomban
örömöm és bánatom társa,
olykor oly közel, mint e pohár,
csókolom a szád, Szerelmesem.

Belőled erdei szamóca illata árad,
bokádból vadak szökkennek vállamon át,
fuss tőlem el, most meg fuss ölelő karomba,
igéző ígém, szívembe csomagolva.
Öleljük át a cseresznyefát,
tetézzük jóságunk erejét,
terítsük ki gyönyörünk a napra,
szeress és szeretlek,
de meghalni még ez se elég.
Születésed óta vártál?
Születésem óta vártalak.

Virágozz virágom,
nekem illatozzál,
nekem harmatozzál,
ne kóborolj el messzire az erdőn,
ha gombát szedni mész
gyere haza a magad örömhöz,
ha elvesznél, engem vesztenél el,

ketten vagyunk e világon, te meg én,
létünk máséhoz hasonlíthatatlan.

Teremtőnk fénye ragyog szememből szemedbe,
add a kezed, járjuk be paradicsomi palotánkat újra,
nincs több terünk, nincs több időnk,
életünk élni csak itt lehet.

Veled ültettem, veled vetettem, arassunk együtt,
légy velem és kertem virágaival boldog.

Időm múlása

Motyogva jár
az óra körbe,
időm hullatja
lassú lombját,
széthordja szél
a perceim,
s a tér sarkába
halomba
söpri majd.
Eső pereg alá,
trágyává mossa
szerveim,
a sárnak vissza
így adom
örök haszonra
sóimat.
Fölöttem gyöngé
fű zizeg,
dongó kering,
tehén legel.
Őrizze a fiam
és bocsássa meg,
hogy egy üveg
tintáért
eladtam őt.
Istenem,
te meg csak
tedd a dolgodat.

Az légy, aki gyermeknek voltál

Az légy, aki gyermeknek voltál,
s ha szívedbe fészket ver a szeretet álma,
légy hű szerelmedhez, s lelked tisztasága
lesz békéd és nyugalmad buzgó forrása.

A szabadulás iránya

„A föld, egész népek és emberek tömegei rettenetes büntetésben élnek. És mindez a fájdalom, halál és rombolás, Szent Vazul szavaival élve, a „gonosz ürülékétől” bűzlik. A pénz mértéktelen hajszolása az uralkodó nézet. A közjó szolgálata elfelejtődött. Amikor a tőke bálvánnyá válik, és ez vezérli az emberek döntéseit, amikor a pénz iránti mohó vágy uralkodik, az rombolja a társadalmat, megbélyegzi és rabszolgává teszi a férfiakat és nőket, rombolja a testvériséget, egymás ellen fordítja az embereket, és ahogy világosan látjuk, veszélybe sodorja közös otthonunkat.”

„Mondjuk együtt, szívből: ne legyen család lakhatás nélkül; ne legyenek parasztok föld nélkül; ne legyenek munkások jogok nélkül; ne legyenek emberek szuverenitás nélkül; ne legyenek egyének méltóság nélkül; ne legyenek gyerekek gyermekkor nélkül; ne legyenek fiatalok jövő nélkül; ne legyenek idősek tisztaság nélkül! Folytassátok a küzdelmet, és kérlek titeket, hogy nagyon vigyázzatok Föld Anyánkra. Imádkozom értetek és veletek, és kérem Istent, a mi Atyánkat, hogy álljon mellétek, és áldjon meg benneteket, hogy töltsön el titeket szeretettel, és védjen meg utatokon azáltal, hogy erőt ad nektek talpon maradni: ez az erő a remény, a remény, amely nem okoz csalódást.”

Ferenc pápa

Este a fényes hold alatt
öntözöm a növényeket.
Jóság-vágyam aranyában
itt vagy te is mellettem.
Egy-egy húr e földi lanton,
külön-külön, mégis együtt
szólunk, zengünk csendesen.
Jóistennel egyeztetve
éneked az énekem:
Szabad voltam, úgy születtem,

mint régi-régi énekünk,
szabadság a szerelemben.
De a Gonosz győzött rajtam.
Önként vállalt rabságomban
sötét erők rabja lettem,
magamat is elvesztettem.
Istentől is elhagyottan
Gonosz, gonosz szolga lettem,
vadembernek vadasszonya,
vadasszonynak vadembere,
ittam, ettem, bujálkodtam,
pusztulásban, gödröm mélyén
pénzről, vérről, mohó vággyal
hatalomról ábrándoztam,
alkoholba elmerülve
testem-lelkem elrontottam.
Most már látom, mivé lettem.
Önként vállalt rabságomból
sorsomat úgy vállalom,
magunkon a gonoszságot
uralkodni nem hagyom.
Testemen, se lelkemen.
Veled együtt, nem ellened.
Segíts nekem, szerelmesem,
testvérem és küzdőtársam,
vállalom az életed,
vállald el az életem.
S vigyázva jó Föld Anyánkra
öntözzük a növényeket
holnap is a hold alatt.

A hetvenedik

Megkaptam szív alakú
örökzöld szívkoszorúd, Uram.
Szeretetért bomló,
beomlott szívemen
koronaként viselem.

Intelmed is megkaptam, Uram.
Már gyöngülő erővel
járom az utam,
de hűen magamhoz, barátaimhoz,
hazámhoz és testvéreimhez.

A világegyetem részeként
az én boldogságom az,
hogy amit még tehetek
a nagyobb rész boldogságáért,
megtehessem azt.

Születésnapomra

Anyámmal alszom ma éjszaka,
tegyetek oda, angyalok,
boldog vagyok, hogy megszülettem,
nem is igaz: hetven éve! –
s ha élhetek még egy-két évet
békességben önmagammal
és a kéklő mindenséggel,
bánatomban s örömömben
nem sírok egy csipetet sem,
csak anyám szívén alhassak el.

Papírra dőlt ceruzám

Papírra dőlt
ceruzám
még ne havazd be
csönd,
egy mozdulat
kellene még
a cél előtt,
el ne ess
velem Uram
Istenem, segíts
föl
ha elesnék megint,
adj erőt,
meglódíthatnád
egy kicsit
jobban
a szívemet is,
doboljon,
verje a szeretet
örömét
utamon
teérted,
az igazságért,
az életért,
vihessem még,
mit vinnem kell,
bizalommal, könnyedén.

Adventi vers

Adventi sötétségemben
Köszönöm, hogy várhatlak.
Váramozásom vagy,
meg nem írt versem,
gyöngyként hordozlak szívemben,
megérlelek szeretetemben,
dajkállak énekemben.

Anyád ajándéka vagy,
nipp-angyalom, kislányom,
szeretőm és barátom,
mosolyod fényében hintázom,
olyan nincs, hogy nem vagy!

Verőfényem vagy és villódzásom,
csapongó lelkem,
lepke-gyönyörben
meg-megálló lepke-szenvedésem,
örömkialtásom, füttös mezőségem,
tisztaságom, hófehérségem,
lágó hegyvidékem, drága völgyem,
szőkén elomló folyóm,

oltárom főhelyén lantos angyalom,
pazar hajasbabám,
bűvölő csillagos éjszakám,
bomló szívverésem, ölelő barátom,
lemenő napom, őszi alkonyatom,
sóvárgásom vagy,
gazlepte várromon kis kék virág.

Karácsony

1.

Csengetnek.
Szívemből
a szívednek.
Eljött mégis
magától:
az angyal,
a kisdéd,
a karácsony.
Akire vártunk
itt van velünk:
a szívemben,
a szívedben.
Szívemből
a szívednek,
örömünkért
csengetnek.

Karácsony

2.

Fölém hajol
anyám, Mária, apám, József,
bölcsőben én a Gyermek vagyok.
Bennük a szeretet ragyog.
Az adventi csend
csillagot álmodott
földes kiskonyhánkba.

Békésen alusznak a pásztorok.

Hazámhoz, karácsonykor

Sok rabságunkban és kevés szabadságunkban
megöregedtünk, és mégis szeretünk, hazám.
Mi elmegyünk maholnap, de neked itt kell maradnod
örökre, és várni és várni évről évre,
napra nap, minden éjszakán
kisdéd Jézuskáinkat, sok-sok magyar Messiást.

Elküldtem

Elküldtem Évát,
és most fáj a szívem utána.
Nem vigasz a vers sem,
bánatom is hiába.

Szégyenemtől ég a fű,
ég a fa, kertem minden bokra
e lassú elmúlásban
hosszan harangozza:

egyedül halsz meg, Ádám!

Merülésünk őszi kertben

Sohasem ragyogtunk fenn a magas fényben,
hogyan is tudhatnánk,
mért vagyunk most is szürke vaksötétben.
Magában nem tudhat senki
a sötétben sehogy sem fényleni,
talán csak a remény próbálta sugarát
szemed csillagában rajtad felejtetni.
Szálló por csillan,
szemem könnyezik, sírnom kellene,
megkerülöm a földet, bógnék,
halott anya kivert gyermeke,
mert egy utcasarkon megint összeestél,
kórházba vitt a mentő,
sürgősségi osztály, piros csíkon vérzünk,
nincsen számunkra nemtő;
nem tudom, mért jutott nekünk
e nagy-nagy sorsverés,
évek óta esik, nem áll el,
nyakunkba csorog a rohasztó szenvedés,
mint faluvégi háztető,
a súlyos fájdalomtól elszuvasodunk,
s az őszi viharban várva váratlan
magunkra rogyunk.
Vártuk mindketten, mégse gondoltuk,
pusztulni így fogunk,
halott virágok közt az őszi szürkeségben
holtan ragyogunk.
Rozsdás kertünkben kísértet vagy már,
fényes feketében
magadban üldögélsz
az elvesztett éden hátsó szegletében.
Tudod-e, mért mentél el,
s miért hagytad itt mégis magadat,

mért jöttél-mentél,
s tőled a szerelem, tudod-e, mit akart.
E boldogtalanságban, otthontalan lélek,
töltöd sorsodat,
fájdalmak kirakatában múladozol
égő telihold alatt.
Magadban mondtad,
szerelmünk kapuját végleg bezárom,
ki sem nyitom többé
e bomló virágromláson.
Te Éva voltál, neked én Ádám,
holtan fekszem a földön, száraz tökindákon,
hagyom, szerelem és halál
végsőkéig gyötörjön.
Arcod fekete keretben, látom,
egész testeddel-lelkeddel nézel
valahonnan, talán odaátrol.
Mézelő virágok közt ültödben enyészszel.

Sötétből fénybe

Magamtól megyek vissza,
megyek vissza magamtól.
Már elképzelttem akkor is,
hogymint kidobták a házadból.
Szabadon megyek vissza.
Ha nem mehetek ágyra,
megyek majd ágy nélkül,
hajnalban, hogy meg ne láss,
locsolom növényeimet,
gondozom virágaimat,
amíg te ágyban aluszol,
magamban kicsit jajgatok,
sírok néhány csepp harmatot,
hogymint milyen is vagy,
milyen is vagyok!
Én vagyok vagy te vagyok?
A növények nem tehetnek
rólunk, a macskák sem,
hogymint itt lakok vagy ott lakok,
kint vagyok vagy bent vagyok,
találok-e vigaszra ott,
hol sötétből fénybe illanok.

Angyal a kertemben

Egy angyal gereblyézett a kertemben,
fehér ruháján áttetszett a teste,
de a lelkem inkább a lelkét leste.

Azt mondják, az angyal nem férfi, nem nő,
nemtelen szellemalak, Isten küldte,
hogy a sok-sok levelet összegyűjtse.

Láttam már őt télen, hóesés ruhában,
meghökkenve néztem ablakom mögül:
ki sepri a havat házam udvarán?

Akkor se szólt, csak dolgozott nyugodtan,
én meg benn a szobában dideregtem
érthetetlen nagyra-gyúlt szerelemben.

Megpróbáltam magyarázni a dolgot:
szeret az angyal, mert szeret az Isten.
Kicsit mégis jobb lesz, ha később visznek.

Most nyár van, hőség, akkor meg hideg volt,
de mindig hullnak levelek a fákról,
hol vagy most, Angyal, e csúf valóságból.

Jön az ősz, azt is túl kellene élni,
ha szünet nélkül hullnak a levelek.
Nagyon kell akkor ismét gereblyézni.

Ha nem látom soha már, falevélként
hullok el én is, de eljön az angyal,
el kell hogy jöjjön, mégis gereblyézni.

Pietász

Anyám se szeretett jobban,
mikor a kisfia voltam.
De ő már elment, messze révül,
te vagy itt nekem, menedékül.
Pietász öledben látom
magamat innen s a túlvilágon.

Én már e Paradicsomban

Én már e Paradicsomban
messziről nézem
mi történik itt,
miként pörögnek pályájukon
növények, állatok, vizek és madarak,
halak, vadak és emberek
s hogyan véreznek el,
én már e Paradicsomban
messziről nézlek s közlelről látlak
drága Istenem.
Fűhöz, fához, virághoz képest
nem rendít meg már semmi sem,
én már e Paradicsomban
minden pillanatban megérinthetem
szerelmesem, az Életet.

Báránfelfhős kéklő ingben

Ahogy a szél
az udvarunkból felkapott,
lenn a földön,
fenn az égen
megláttam még hajnalcillagom,
s azt a szégyent –
gyalázatom égett arcomon.
Fényévekben álldogálva néztem,
messze sír anyám,
apám meg csak hallgat ott
a bánat oldalán.
Sírt az ingem, sírt a gatyám,
sírt a fájdalom,
fel a fénybe,
végtelenből végtelenbe
mintha lelkem rongya lengne,
báránfelfhős kéklő ingben
úgy röpültem szabadság után.

Fecskék

Nézem az ablakon át a reggeli fényben
fecskék csapongnak, csivognak fészük előtt.
Megismerem őket, tavaly is velük éltem.
Gyertek csak, őrzöm a házam s nektek a fészket.

Magyar katedrális

*S dúlt hiteknek kicsoda állít
káromkodásból katedrális?*

Nagy László

*(...dolgos nép állít
káromkodásból katedrális.)*

Anyánk ölébe a jó remény hívogat,
mosolygó arcáról biztatás sugárzik.
Csodálatos vagy te magyar katedrális,
minden katedrálisnál csodálatosabb.
Lombok közt sok falu, Alföld, Dunántúl,
virágzó kertjeink, pompás gyümölcsöseink.
Életed munkáit te is hozzáadtad.
Gyerünk haza, testvér, pihenjünk végleg itt.

Egry József: Táj fákkal

Tiszta ég keretében aransárga alkony
lágyl e tájban a fákra.

Az elmúlás fényes pillanatában
nyugszik a Teremtő e harmóniában.

A kirándulás végén

Kiülni a tengerpartra, mint a Nap,
megállni, még körülnézni, sugarak.
Szép volt, jó volt, kirándultunk egy kicsit.
Áldott légy, csönd, csillagfényben elcsitíts.

Költői napfogyatkozás

Ha fölnézek, ha lenézek
látok én sok sötétséget,
látok én sok fényességet.
Fogy a napom, fogy az élet;
próbálgatom: amíg élek
oszlatom a sötétséget.

Egyenesen, mint a lángok

Azért jöttem, hogy tüzet gyűjtsak a földön.

(Lukács 12, 49)

Száraz füvek és ágak lángolnak kertemben,
kivágott, lenyesett almafáim, akácaim, fenyőim,
mandulám is lobog,
remegve reszketek a szárazságban,
nem tudok ellenállni,
játszom a tűzzel, égek, lobogok,
égjek el kígyóval szennyezett kertemben én is,
megújulhatnál kertem, gazok, száraz füvek,
recsegve-ropogó ágak
magasan égre lobognak, ó világméretű sötétség,
kell még e Paradicsomban tisztítótűz,
föl az égre, egyenesen, lángolj,
ez a dolgunk: világot gyújtani a sötétségben,
lobogj föl még egyszer piros barackfám,
tündöklő tüzem, oly sok szenny közt
te vagy mégis a legtisztább,
jöjjetek angyalok, zengjetez trombiták,
reszkessek, fázzak, perzselődjek, ne féljek,
dörömbölj szívem, ma még magadban,
holnap veletek, villámra támaszkodva őrzöm
a tüzet, őrzöm a vágyam,
haljunk meg szerelmes barátaim
lelkünkben tiszta égi tűzzel,
egyenesen állva, mint a lángok,
szívünkben a megújuló
szabadság, szerelem, boldogság akaratával.

Vállamon az idő ledönt

Fiatalnak éreztem magam,
mikor boldogan voltál velem.
Rogyadozok az öregségtől
nélküled, ifjú szerelmesem.
Vállamon az idő, mint a föld,
ledönt utánad, ha nem sietsz;
siess, felragyogtathatod még
a fényt elsötétült szívemen.

Akivel reggelente harmatot szedtem

Szeretem azt a jó kis gyereket, aki voltam,
akivel reggelente fényes harmatot számoltam,
szeretem őt szentkirályi mezőnkön, a Malomárok partján,
rétünk harmatos tisztaságát ökörnýállal
ővele húroztam, csillogó fűszálakon ragyog a táj,
felkelő napom pengeti a lelkem sugaraival,
általa sugaras az én gyermeki ámulatom,
ővele vagyok a tisztaság kellős közepén,
értünk vannak a fények, milliárd csepp harmatban
csendesen őneki fénylek, most születik öntudatom
és alázatom, szól a pacsirtás ég, szépségből bujdosik
a szépség, élem a lelkem, élem, hogy átragyog rajtam
a zöld meg a kék, öröm aranylik hajamban,
észrevétlenül s mélyen a szívemre szívom,
Isten, a szereteted, bár a neved se tudom.
Hogyne szeretném azt a kis gyereket, aki voltam,
ővele öregedve újra gyermek lehetek
mindenütt, minden tiszta vágyakozásomban
és gondolatomban, a boldog szerelemben is,
a duruzsoló Malomárok partján, Vrácsikon,
szülőfalum mezítláb fölvert porában,
Szentkirály fényes mezején, bár nem is akartam,
nem is tudtam, mennyi termékeny szépségben
látszottam, szánthattam és vethettem ővele,
aki az eke szarvát fogta, s ővele, aki a testvérem adta,
derékig érő fekete haját előttem kibontotta,
hogy kibonthassam magamból a csodálatot,
hát hogyne szeretném az ő fiúkat, azt a kis gyereket,
akivel a reggeli fényben őnekik most is harmatot szedek.

A Hét Krajcár könyvei

1993

Móricz Zsigmond: *Hét krajcár*, elbeszélések, reprint

Tamási Lajos: *Hazatérés*, válogatott versek

Benke László: *A kihalt játszótér*, válogatott versek

Varga Domokos: *Kutyafülűek*, novellák –

Varga Domokos György: *És így tovább...*, szociográfia

(*Apja és Fia* munkája egy kötetben)

1994

Szabó Pál: *Tiszta búza*, válogatott novellák

Kuczka Péter: *Út a folyóhoz*, válogatott versek

1995

Benke László: *Gyalogos riportok*

Gergely Mihály: *Mi, gyalogrendűek, korkép hetven jegyzetben*

Molnár Zoltán: *Veszélyek és meggondolások*, válogatott novellák

1996

Vérrel virágzó 1956, negyven magyar költő versei, szerkesztette: Benke László

Dékány Kálmán: *Árnyékgyár*, regény

Szeberényi Lehel: *Levelem küldöm inkább országából*, útirajz

Komoróczy Emőke: *Arccal a földön a huszadik század*, tanulmányok

1997

Varga Domokos: *Tisztelt család -om -od -ja*, pedagógiai esszé

Dékány Kálmán: *A szerelem tornácán*, elbeszélések

Dékány Kálmán: *Diákvér*, *Az úrilány lovagja*, két kisregény

Somogyi Imre: *Kert-Magyarország felé*, szociográfia

Karácsony Sándor: *A cinikus Mikszáth*, esszé

Ünnepeink – műsorokra, köszöntőkre készülők könyve,

szerkesztette: Varga Domokos

1998

Kuczka Péter: *Határvidék*, tanulmányok

Harc és játszma: *a Nagy Lajos Társaság antológiája*,

szerkesztette: Szerdahelyi István

Szabadság és halál 1848-49. *Szem- és fültanúk híradásai*,

szerkesztette: Varga Domokos

Piros és fekete, *válogatott versek a reformkortól napjainkig*,

szerkesztette: Benke László

Gergely Mihály: *Bruegel varázslatai*, esszé,

színes és fekete-fehér képek

Világvégi palota, *versek*, szerkesztette: Erdélyi Erzsébet és Nobel Iván

Varga Domokos: *Ritkaszip magyar népmesék*

Molnár Géza: *Hőzapor Budán*, válogatott novellák

Kuczka Péter: *Az utolsó kenet*, válogatott novellák

Bárány Tamás: *Kis magyar irodalomtörténet*, válogatott paródiák

Dékány Kálmán: *Toronykiáltás*, *Edzésben*, két kisregény

Derzsi Sándor emlékkönyv, szerkesztette: Derzsi Ottó és Varga Domokos

Tóth Endre: *Gyermekkorom krónikája*, emlékezések

1999

Anyanyelv, világnyelv – Bábel,

szerkesztette: Gergely Mihály

Varga Domokos: *Ritkaszip magyar népmesék*, 2. kiadás

Dékány Kálmán: *A szív vására*, novellák és színmű

Katkó István: *Tabló babérlevelekből*, portrék

Kopré József: *Móricz Zsigmond „mindenesé” voltam*, emlékirat

Varga Domokos: *Nem születünk szülőnek*, pedagógiai esszék

Kuczka Péter: *Seregek Ura*, versek

Kuczka Péter: *A torony*, vers

Dékány Kálmán: *Nőkön innen és túl*, regény

Magvető *A magyar irodalom élő könyve*, szerkesztette: Móricz Zsigmond

2000

Varga Domokos: *Édesanyám sok szép szava*, regény

Bárány Tamás: *Szibvásár*, versek prózában, félpercesek

Kadosa Árpád: *Károly-laktanyától a Don-kanyarig*, emlékirat

Ünnepeink – műsorokra, köszöntőkre készülők könyve,

2. átdolgozott kiadás, szerkesztette: Varga Domokos

Ákody Zsuzsanna: Földanyácska gyermekei, regény

Dezséry András: Szabadítsatok meg az emlékeimtől, emlékirat

Hendi Péter: Rekviem egy jogászért, novellák, színművek

Kádár Ferenc: Levette kezét rólunk a Teremtő, versek

Benke László: Sértők és sérültek, regény

2001

Varga Domokos: Íróiskola – Tollforgatás mesterfokon, esszék

Varga Domokos: Tisztelt család -om -od -ja, novellafűzér

Gergely Mihály: Ébredj, emberiség! röpirat hetven kiáltásban

Gergely Mihály: Vége a MŰVÉSZETnek?

Avagy: miért csiszolták a kőbaltákat? – esszék

Csontos Gábor: A boldogság korlátai, elbeszélések

Siklós László: Részeg halak, regény

Benke László: Halálig szomjazom, versek –

Szélvízvölgye, mese felnőtteknek

Szalay Károly: Fancsaliságok, publicisztika

Molnár Géza: Trombi, a kiselefánt, mese

Nagy Mihály Tibor: Szomjazó madár, versek

Ünnepeink – műsorokra, köszöntőkre készülők könyve,

szerkesztette: Varga Domokos, 3. kiadás

2002

Varga Domokos válogatott művei:

Víg játék – végjáték, búcsúkötet;

Kutyafülfűek, novellák;

Ritkaszerű magyar népmesék

Európa születése, esszé;

Herman Ottó, regény;

Fiúkfalva, regény

Bárány Tamás: Államcsíny Paránában, satírikus regény

Györffy László: Pásztázó, magányröböl, publicisztika

Bistey András: A képviselő vidékre megy, novellák

Illés Lajos: Az Új Írás hőskora, Irodalmi történetek, emlékezők

2003

Benke László: *És hirtelen leszáll az este,*

Öregek menedéke, szociográfia

Bokor Levente: *Aranylázálom, válogatott versek*

Szalay Károly: *Fintorgások, publicisztika*

Molnár Géza: *Lángoktól ölelve, regény*

Bárány Tamás: *Rákóczi zászlai, regény*

Gergely Mihály: *A Kozmosz 15. törvénye, fantasztikus regény*

Csongor Rózsa: *A fekete hárászkendő, novellák*

Szöke Kálmán: *Szavak a némasághoz, válogatott versek*

Csák Gyula: *Egy május fejfájára, válogatott novellák és kisregény*

Varga Domokos: *Ritkaszép magyar népmesék, 4. kiadás*

Varga Domokos: *Nem születünk szülőknek, pedagógiai esszék*

Varga Domokos: *Víg játék – végjáték, búcsúkötet*

2004

Varga Domokos: *Kamaszkrónika – vallomások és tűnődések*

Varga Domokos: *Ritkaszép magyar népmesék, 5. kiadás*

Szuly Gyula: *A Krisztinaváros lovagjai, regény*

Nagy István: *Aki lemaradt a hajóról, válogatott novellák*

Gergely Mihály: *Az artista balladája,*

a szerző válogatása életművéből

Szalay Károly: *Arcok törött tükörben, regényes portrék*

Illés Lajos: *Irodalmunkkal Európában, tanulmányok, emlékezések*

Marafkó László: *Kukkoló, kisregény*

Sulyok Katalin–Siklós László: *Macska-életthalálharc, regény*

Tóth Endre: *A világ végén, válogatott versek*

2005

Benke László: *Veszteség, válogatott versek*

Ünnepeink – műsorokra, köszöntőkre készülők könyve,

3. átdolgozott kiadás, szerkesztette: Varga Domokos

Csanádi Imre: *Hajnali káprázat, szerkesztette: Alföldy Jenő*

Tamási Lajos: *Keserves fiúklya, válogatott versek,*

szerkesztette: Benke László

Molnár Géza: *Csúcsok és szakadékok, önéletrajzi regény*

Varga Domokos: *Kamaszkrónika*, vallomások és tünődések

Varga Domokos: *Édesanyám sok szép szava*,

Kis magyar századelő, regény, 2. kiadás

G. Komoróczy Emőke: *A szellemi nevelés fórumai*, Kassák Lajos,

Tamási Lajos, Kárpáti Kamil körei, tanulmányok

Borbély László: *A lánczsa Longinusa*, *Az utca napos oldalán*,

két kisregény

Csontos Gábor: *A Hortobágy szélén*, Nádudvari beszélgetések

2006

Vargha Gyula: *A végtelen felé*, válogatott versek és fordítások,

szerkesztette Mészöly Dezső

Konczek József: *A tájjal maradtam*, versek

Iszlai Zoltán: *A leányzó fekvése*, novellák

Ferdinandy György: *Chica – trópusi lány – szociográfia*

Alföldy Jenő: *Templomépítők*, tanulmányok, kritikák

Gombár Endre: *Hangyaháború*, ifjúsági regény

Vérrel virágzó 1956 – *ötven magyar költő versei* – második, bővített kiadás,

szerkesztette: Benke László

2007

Gergely Mihály: *Hatalomvágy–halálveszély*, naplórészletek, versek

Baán Tibor: *Papírmozi*, válogatott versek

Gáll István: *A napimádó*, regény

Marafkó László: *Litera-túra*, cikkek, tárcák, interjúk

Benke József: *Az ó- és középkor egyetemei*, művelődéstörténet

2008

Kiss Dénes: *Hóдолtság*, versek

Konczek József: *Formáért sóvárgó*, versek

Baán Tibor: *Fékezett habzás* – jegyzetek és kommentárok

Borbély László: *Üzenet a ringből*, novellák

Illés Lajos: *Az író magántörténelme*, emlékezések, krétarajzok

Verzár Éva: *Mire megvirrad* – mai székely balladák

Varga Domokos: *Ritkaszerű magyar népmesék*, 7. kiadás

Benke László: *Othonkereső*, regény

2009

Móricz Zsigmond: *Szegény emberek*, válogatott novellák, szerkesztette: Benke László

Varga Domokos: *Kutyafülűek*, novellafüzér

Baán Tibor: *Konstelláció* – Kollázsok és haikuk –

Zsila Ágnes: *Sötétségre ébredve*, regény

Ákody Zsuzsa: *Zazi* – Történet egy szerelemről – regény

2010

G. Komoróczy Emőke: *A „tűrt” és „tiltott” határán*

Az elmúlt felszázad háttérbe szorított alkotóiról, tanulmányok

Baán Tibor: *Nagylátósög* – kritikák –

Egy homo politicus itthon, Európában és Amerikában –

Kovács Imre élete és munkássága – szerkesztette: Molnár M. Eszter

Gittai István: *Sóhajobeliszk*, versek

Jasper Gyula: *A mindenség határán*, versek

Saáry Éva: *Olajtornyok az Egyenlítő alatt*, emlékezések

Prohászka László: *Mikor a fűrészgépek a madarak nyelvét kivágták*, versek

Gazda József: *A megpecsételt vég* – Kilencven év Erdély földjén – interjúk

Kesselyák Péter: *Túl a Kinai Nagy Falon*, emlékirat

2011

Gazda József: *A harmadik ág* – Magyarok a szétszóratottságban,

I. kötet: *Az idők árján*, II. kötet: *Félszáz ország*, szociográfia

Baán Tibor: *Visszajátszás*, versek

Benke László: *Az Élet szerelme*, versek

2012

Baán Tibor: *Gyűjtemény*, versek

Tertinszky Edit: *Rádiós emlékek* – olvasmányélmények

Gödény Endre: *Tájolás a tájban*, Szellemi-lelki révkalauz

2013

Székelly Dezső: *Amíg szól a harang*, válogatott versek

Kálmán Mária: *Drámák*

Bozók Ferenc: *Kortársalgó*

– Beszélgetések XXI. századi magyar költőkkel

Borbély László: *Feszület a ring felett* – novellafüzér

Varga Domokos: *Édesanyám sok szép szava*

– *Kis magyar századelő* – válogatott művek

Benke László: *Hová lett aranytrombitád?* – válogatott versek

2014

Somogyi Imre: *Kertmagyarország felé*

Pomogáts Béla: *Varázskörben*, tanulmányok és előadások

Baán Tibor: *Szénszüret*, versek

Prohászka László: *Tejúttra néző ablak*, versek

Varga Domokos: *Ritkaszép magyar népmesék*, válogatott művek

Kálmán Mária: *Zsarát*, válogatott versek

Benke László: *A szerelem erőterében*, versek

Gazda József: *Vezényelt történelem, sorsregény*

2015

Varga Domokos: *Tisztelt család-om, -od, -ja*, válogatott művek

Gombár Endre: *Végítélet előtt*, regény

Pöcze Zoltán: *Déjà vu*, regény

Varga Domokos György: *Tévé a tanyán*, elbeszélő költemény

Neszmélyi Károly: *Népi írók, népi irodalom*, tanulmányok

Verzár Éva: *Anyország ölében*, regény

Pomogáts Béla: *Magyar Erdély*, tanulmányok

Baán Tibor: *Névmások*, miniesszék

2016

Vicei Károly: *Adomás históriák és álmok*

Kónya Lajos: *Válogatott versek*

Varga Domokos György: *Bilhebolha* – beavató mesefüzér

Benke László: *A megöszült kert*, versek

Gazda József: *A hajótörött*, regény

2017

Gombár Endre: *Lehettem volna a lappok királya*, regény

Borbély László: *Finita la commedia*, elbeszélések

Székely Dezső: *Nyitott szívvel, szabad szemmel*, versek

Kónya Lilla: *Rigódal*, versek

Gazda József: *A Golgota útján*, nemzeti szociográfia

Gazda József: *Vezényelt történelem*, sorsszociográfia

Bokor Levente: *Aranylázálom*, versek

G. Komoróczy Emőke: „Tegnap még volt remény, hogy lesz jövő”

– kismonográfia Benke László életművéről

Benke László: *A tűz ígézetében* – válogatott versek

A kötetek megrendelhetők

a 06-20-574-05-45-ös telefonszámon,

a Hét Krajcár Kiadó címén, levélben és személyesen:

Benke László,

Magyar Írószövetség 1062 Budapest, Bajza u. 18.,

e-mailen: hetkrajcar@t-online.hu

honlapunkon: www.hetkrajcar.hu

TARTALOM

PIROS BARACKFA

Csordítok nyírvizet	7
Jó utat!	9
Piros barackfa.....	10
Hazatérés	11
Szekér a harangszóban	12
Fennakadt mozdulat	13
Séta a Váci utcában.....	14
Koszorúzás	15
Gyár, díszben	17
Röptetés	18
A csalhatatlanság tojásában.....	19
Gyárnegyed	20
Beidéztek	21
Az utolsó szó jogán	22
Történet	23
Búcsú a fejőkétől.....	24
Búzavirág	25
Anyám és apám fényképe alá.....	26
Hűség.....	27
Anyám	27
Hazám	27
Remegő.....	27
A kihalt játszótér	28
Villámfénynél	29
Látvány egy erdélyi kiránduláson.....	30
Isten likas kötényében	31
Szó.....	33
Arcom magasában	34
A fájdalom tücske	35
Életrajzi jegyzet	36
Gyötrellem és átok	37
Veszteség	39

AZ ÉN OTTHONOM	41
Kihantolt emlékezet	43
Gyerekkor	44
Ha felnő a gyöngyvirág.....	46
A kép	47
Kockakő a pokolból	48
Hagyaték.....	49
A kivilágított gyász	50
Ott	52
Madárdal.....	53
Nem	54
Madárijesztő	55
Szobám közepén.....	56
Téli rózsza	56
Az én otthonom	57
Lakótelepi idill	59
A jövő nyomortelepén	60
Épül az ország	61
Panelmagány	62
Enyhe dühroham	63
Romok	64
Sírás	66
Egyedül.....	67
Íratlan	68
Köszörűs a tengerparton.....	69
Az idő szakadékában	70
Lengyelország, 1981	71
A Nap gyermeke	73
 SZAVAIM MÉLYÉN	 77
Előzetes gyászjelentés	79
Szavaim mélyén.....	80
Csendes	81
Antipánik	82
Visszfény	83

Irgalom	84
Mikor a csend zuhog	85
Tévedés	86
A veszendő por	87
A várakozó	88
Sír és csillag	89
Hajnal a Dunánál	92
A boldog magány	93
Tűnődés játék előtt	94
Hanyatt fekve a gazban	95
Jelek tavaszi kertben	96
A félretaposott cipősök	97
A fegyverkovács dilemmája.....	100
Helyzetkép	101
Ezredvégi játékok	102
Változás	105
 IMA AZ ELVESZETT KÖLTŐÉRT	 107
Ásó a kertben	109
Hang a föld alól	111
Gödörben	113
Birkózás	118
Menekülők a kukoricásban	119
Ima az elveszett költőért	120
Kis magyar csillag	121
Egy kelet-európai magyar Nyugat-Európához.....	123
Megyek a vers után.....	130
Hideg szél fúj a fasorban	131
Városi akác sóhaja	133
Jók a fák is	134
Fohász	135
Mint a gyermek.....	136
Mozdonysírató	137
Egyensúly	140
Az Isten cseresznyefája.....	141
Eltűntek	142

A példaadók	144
Tamási Lajos fejfájára	146
Hazafelé	147
 ESTE AZ ÖRÖK FOLYÓ FELETT	 149
Neked vallott a faluvégi rét.....	151
Tihozzátok szólok	152
A Kis-Dunánál	153
Simogató.....	154
Olthatatlanul.....	155
Egyetlen-Em	156
Este az örök folyó felett	159
Piros bokor	167
Az otthon	168
A rajtakapott teremtés	169
Lugasban.....	170
Fecskés házam fényes reggel.....	171
A szeretet terve	173
Könnyű és fehér	175
Előreküldött virág	176
Kísérlet különbségtételre.....	178
Mint kertemben a hó	180
Kezdet és vég.....	181
Ma havas verset sütök.....	182
Szilvafa Lányok	185
Életem-halálom oldalán.....	186
Jajszó pendült az éjszakában	190
Élni infarktus-országban.....	192
VanVanhoz.....	196
Sempre libera	197
Életrajz helyett	199
 SZENVEDÉSTÖRTÉNETÜNK	 201
Szenvedéstörténetünk.....	203
Ima hajnali órán	211
Ima pohárral	212

Szeretni, szeretni!.....	213
Levesen és segélyen.....	215
Hogyan éljünk?	217
Erőtlenységben.....	218
Virág a roncsársadalomra	221
Ki a kertbe!.....	224
A bujkáló csillaghoz.....	225
Romlott hazámhoz	226
Kívül	227
A cinikus idegenek igaza.....	229
Hazánk, Magyarország	230
Az újabb népvándorlásra	231
Van-Van és Európa.....	233
Ádvent Bécsben.....	238
Golyóálló	244
Úton	245
A kormány(om)hoz	249
Nem a halál a legrosszabb.....	250
Jó reggelt!	251
Ma visszamentem régi gyáramba	254
Jack Londonhoz, az <i>Élet szerelme</i> írójához.....	257
 A SZERELEM ERŐTERÉBEN	 259
Ketten a forrásnál	261
Édenkertben.....	262
A szerelem erőterében.....	263
Éva csókja	269
Éva arca.....	270
Tavasztító	271
Torzul lelkem	272
Szerelemvirág	273
Merengés.....	274
A láthatatlan láthatóhoz	275
Az öregedő szerelem	276
Holdtölte a kertemben	277
Órangyalok	278

Az öröm éneke	279
Vállalás és szembeszegülés	282
Eljárt hozzám létvégeken	284
Vádbeszéd	287
Lélekrontók mocskában is	290
Hívogató	291
Időm múlása	294
Az légy, aki gyermeknek voltál.....	295
A szabadulás iránya	296
A hetvenediken	298
Születésnapomra	299
Papírra dőlt ceruzám	300
Adventi vers	301
Karácsony 1	302
Karácsony 2	303
Hazámhoz, karácsonykor	304
Elküldtem	305
Merülésünk őszi kertben	306
Sötétből fénybe	308
Angyal a kertemben.....	309
Pietász	310
Én már e Paradicsomban	311
Báránylehős kéklő ingben.....	312
Fecskék	313
Magyar katedrális	314
Egry József: Táj fákkal.....	315
A kirándulás végén	316
Költői napfogyatkozás	317
Egyenesen, mint a lángok.....	318
Vállamon az idő ledönt.....	319
Akivel reggelente harmatot szedtem.....	320
 A HÉT KRAJCÁR KÖNYVEI	 323
TARTALOMJEGYZÉK.....	329

Benke László válogatott versei különös meglepetést tartogatnak azok számára, akik fiatalkora óta figyelemmel kísérték költészetének alakulását. A kötet ugyanis nem időrendben, hanem tematikusan mutatja be költői útját, s így átfogó képet kínál e sokszínű, személyiség- és közösség-centrikus életmű minden szeletéről, a szerző élményvilágáról, amely valóban „a tűz ígézetében” alakult (s alakul mindmáig). Ez a tűz nem a korábbi poétáinkat hevítő forradalmi láng, hanem a személyiség alaprétégeből fakadó, a különböző tevékenységi köröket átjáró belső életlendület: a konzekvens küzdőképesség gyümölcse. Benke költészetét kezdettől fogva a társadalmi- és magánélet síkján megnyilatkozó izzó kreativitás táplálta; egyszerre volt „alanyi” és „közösségi” költő (hiszen egész lényét átítatta-átítatja ma is a közösségért érzett felelősségtudat). A kezdeti témák az idők folyamán koncentrikus körökben bővültek-mélyültek; míg végül – kiteljesedve – átfogták a lírai én életlátásának minden szféráját. Belső tüze ma is lángol: az Élet szerelme, a mások gondjainak felvállalása, egyfajta altruista áldozatkészség hevíti. Ez adja költészetének különös varázsát és izzó teljességét.

G. Komoróczy Emőke

Ára: 2700 Ft